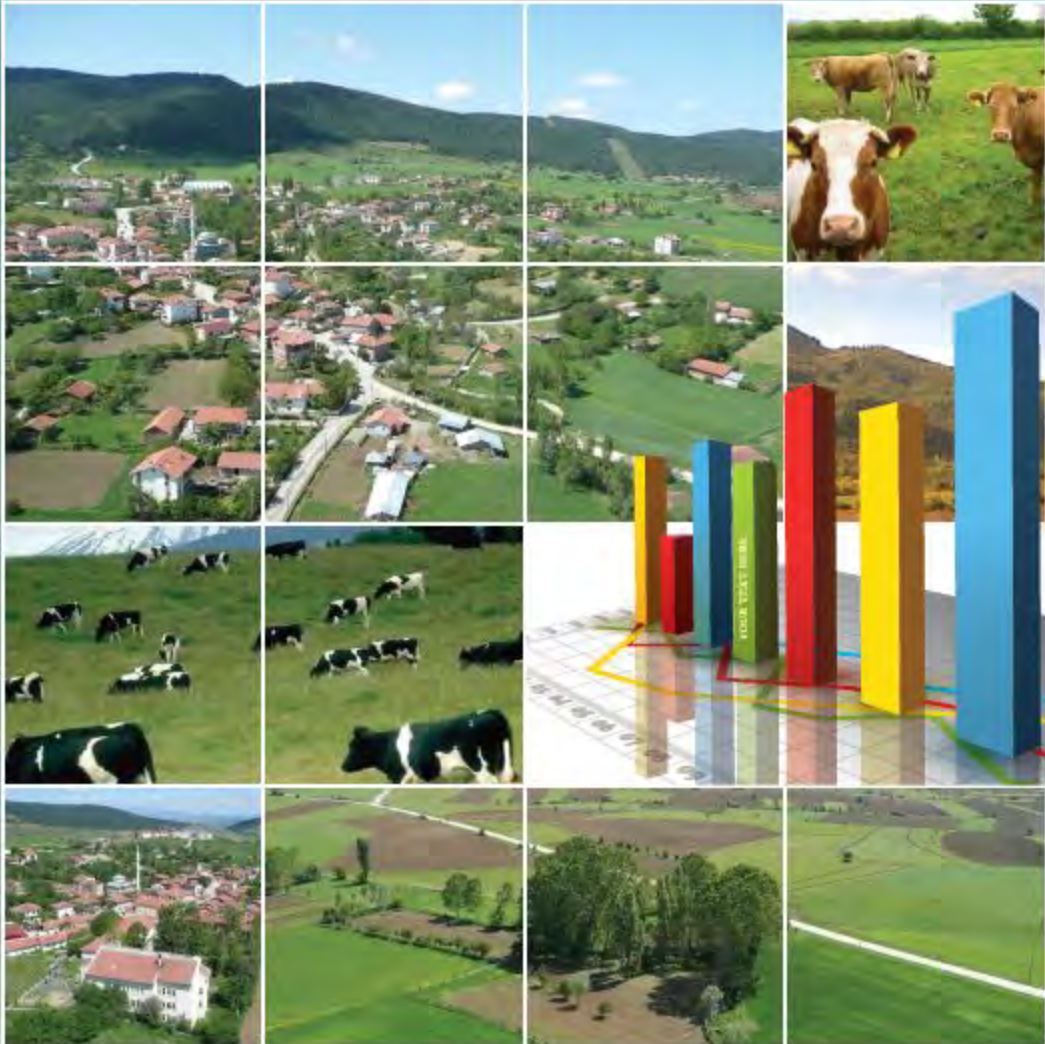

OVACIK

HAYVANCILIĞI'NIN STRATEJİK PLANI ANALİZ ÇALIŞMASI

OVACIK - KARABÜK

OVACIK HAYVANCILIĞI'NIN STRATEJİK PLANI ANALİZ ÇALIŞMASI

OVACIK - KARABÜK

2012

Bu çalışma

İmza Danışmanlık tarafından;

Süleyman Demirel Üniversitesi

Ziraat Fakültesi Zootekni Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Turan TOKER

ve

Erzincan Üniversitesi

İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. İlyas KARABIYIK'a

Hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

OVACIK	13
a) İlçenin Tarihçesi	13
b) İlçenin Coğrafi Yapısı	14
c) İlçenin Nüfus Durumu	16
d) İlçenin Mülki Sınırları ve İdari Yapı	18
e) Sosyal Durum	18
1) Konut Durumu.....	18
2) İlçenin Ekonomik Yapısı ve Çalışma Hayatı	18
3) Sosyal Yaşantı	19
4) Eğitim ve Kültür.....	19
5) Orman ve Ormancılık.....	22
6) Kooperatifçilik.....	23
7) Bankacılık.....	23
8) Sanayi	23
9) Enerji	24
10) Madencilik	24
11) Turizm	24
GİRİŞ	27
Konunun Önemi.....	29
Çalışmanın Amacı	30
Kapsam	30
Misyon	30
Vizyon.....	30

ANALİZ ÇALIŞMALARI.....	31
YÜRÜRLÜKTEKİ ULUSAL VE AB HAYVANCILIK MEVZUATI.....	37
AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATI	39
AVRUPA BİRLİĞİ, TÜRKİYE VE OVACIK'TA HAYVANCILIK ve	
HAYVANSAL ÜRETİM.....	45
TÜRKİYE'DE HAYVANSAL ÜRETİM.....	53
KARABÜK'TE HAYVANCILIK.....	63
OVACIK HAYVANCILIĞI OVACIK'TA TARIM VE HAYVANCILIĞIN	
MEVCUT DURUMU	71
ANKET SONUÇLARI.....	79
OVACIK HAYVANCILIĞININ GZFT ANALİZİ.....	103
KAYNAKÇA.....	109

OVACIK

a) İlçenin Tarihçesi:

Ovacık İlçesinde; Eti, Lidya, Paflogonyalılar, Galatlar, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin etkileri görülür. Pürçükören Köyü Karakoyunlu Mahallesi'nde bulunan Gerdek Boğazı ve Karasin kaya mezarları Paflagonya dönemini yansıtmaktadır. 1350 tarihinde Osmanlı egemenliğine giren Ovacık, 1416 yılında Çelebi Sultan Mehmet tarafından Çankırı Sancak Beyliği, Çerkeş kazasına bağlanmıştır.

Osmanlı tarihçileri Şemseddin SAMİ ve Ali CEVAT'ın araştırmalarına göre; 1869 tarihli Kastamonu salnamesinde İlçenin ismi ULAK (ŞEHBETTÜN) olarak belirtilerek 25 Köyü, 2145 hanesi ve 7381 nüfusu ile Çerkeş ilçesine bağlı bir nahiye olduğu bilgileri yer almaktadır. Ayrıca o dönemlerde Amasra Limanı-Çankırı- İç Anadolu ticaret yolunu kullanan katırcı ve kervancıların Çerkeş-Ovacık-Safranbolu-Bartın güzergahını izledikleri de tespit edilmiştir.

Resim 1 : Karakoyunlu Mahallesi Kral Mağarası

Cumhuriyetin ilk döneminde Ovacık, Çankırı ili Çerkeş İlçesi'ne bağlı bir bucak iken, 1957 yılında ilçe olarak kurulması öngörülmüş ve 01.04.1959 tarihinde kuruluşunu tamamlayarak Çankırı İli'nin ilçesi olmuştur. 1995 yılında Karabük'ün il statüsü kazanmasıyla Ovacık ilçesi Karabük İli'ne bağlanmıştır.

İlçe ve köylerinde Arkeolojik kazılar yapılmamakla birlikte, Pürçükören köyü Karakoyunlu Mahallesi'nde Lidya Uygarlığı'na kadar uzanan mağaralar, Kurutma Kayası, Gözetleme Kulesi; Abdullar köyünde, Anbarözü köyü Çevre mahallesinde, Çatak köyü Şıhlar mahallesinde ve Boyalı köylerinde Türk İslam Dönemi'ne ait tarihi camiler vardır. Pürçükören köyü Gerdek Boğazı kaya mezarları 7.yy. ve daha eskilere dayandığı tahmin edilmektedir. Mezarların ilk tespitini yapan L. Leonhard' dır.

Mezarların genel görünümü üçgen alınlıklı, giriş ve üç odadan oluşan, birbirine açılan odalardan meydana gelir. Niş bulunan odalarda tavan süslemesi olarak iç içe dikdörtgenler kullanılmış ve ağaç mimarisi taklit edilmiştir.

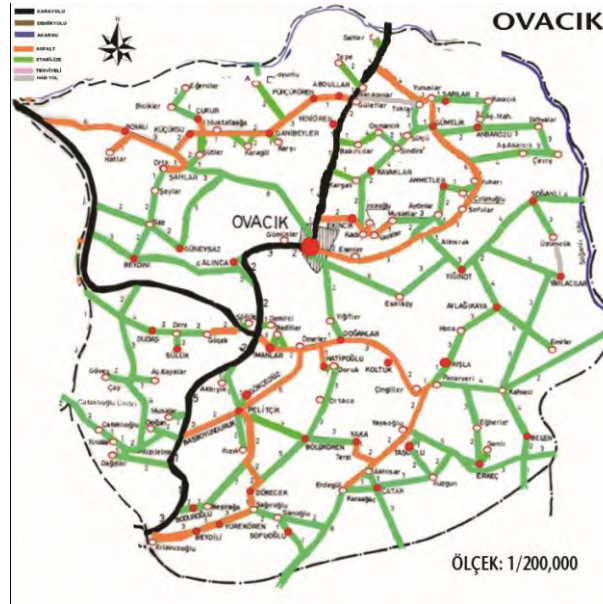
Sütun başlıkları hurma yaprağı ile süslü olup doğu mimarisinin etkisi görülür. Karain Kaya Mezarı Pürçükören köyü Karakoyunlu mahallesinde, mahallenin güney batısında kayalara oyulmuş ve dört odadan meydana gelmiştir. Kayadibi Mağarası yine Karakoyunlu mahallesinde, at nalı biçiminde girişi olan mezar odası vardır.

Mahallenin doğu kısmında kaya içine oyularak yapılmış aslan başları bulunmuştur. İlçemizin bazı köylerinde de tarihi eser kalıntıları bulunmaktadır.

b) İlçenin Coğrafi Yapısı :

İlçe; Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Çankırı ilinin kuzey batısında, Karabük ilinin güney doğusunda kurulu olup; doğusunda Araç, batısında Eskipazar, kuzeyinde Safranbolu, kuzey batısında Karabük ili, güneyinde Çerkeş ve Atkaracalar, güney doğusunda Bayramören ilçesi bulunmaktadır.

İlçe 41 kuzey paralelleri ile 32 doğu meridyenlerinin kesişim bölgesindedir. Arazi, IV. Jeolojik zamanda teşekkül etmiş olup; zemin krateri flişi, gre kum ve şiltlerden oluşmaktadır. İlçe, Eosen kalkerleri taban konglomerası üzerinde yer alır ve I.derecede deprem bölgesidir. En büyük deprem 1944 yılında meydana gelmiştir.

İlçe merkezinin deniz seviyesinden yüksekliği 1100 m. olup, yüzölçümü 393 km²'dir. İlçemizin en yüksek noktaları Boduroğlu Yaylası ve Kıracetepe'dir ki 1400 rakımlı olup, Ilgaz ve Köroğlu Dağları'nın uzantısında yer almaktadır.

Bu nedenle ormanlık, dağlık,engebeli ve dağınık bir arazi yapısına sahip bulunmaktadır. Toplam yüzölçümünün dağılımına baktığımızda;%76'sı ormanlık alan (43.662 ha.), %12 'si tarım dışı alan(7237 ha), %12'si tarımsal alan (6800 ha) ve %0', çayır ve meralık alanla (250 ha) karşılaşmaktayız. Ormanlık alanlarımızın üst florası yoğunluklu olarak Karaçam,Sarıçam ve bunun yanında meşe ve kayın türlerinden oluşmakta olup ;alt florada kızılçık, kışburnu ve fındık türleri bulunmaktadır.Dağlık ve yaylalık yapılar içerisinde en yüksek anlarımız 1400 rakıma sahip olan Kıraçtepesi (Çallı) ve Boduroğlu Yaylası'dır. Bunların yanında Ahmetler-Göktepe-Kocadağ ,Çam Doruğu, Dazkırı Tepe ,Kavaklar-Erenler Dağları ;Göllü Yayla ,Kireçli Su Yaylası, Çatak-Belen Yaylaları mevcuttur.

Bu dağlık alanların dışında yer yer düzlük alanlarda bulunmaktadır. Bu düzlük alanlar içinde önemli sayılabilecek olanı, İlçemizin kuzeyinden gelen Soğanlı (Melan) Çayı'nın yatağı boyunca doğuya doğru uzanan Melan Ovası'dır.

Soğanlı Çayı, kışın akan ve yazın kuruyan pek çok küçük çaplı çayların bulunduğu ilçemizin en büyük akarsuyudur. Bu çay Çerkeş-Atkaracalar-Bayramören ilçelerinden geçen Uluçay ile birleşerek ,ilçenin kuzeyinde Araç Çayı'na katılarak ,sonrasında Filyos üzerinden Karadeniz'e dökülür.Soğanlı Çayı dışındaki diğer su havzaları Küçüksu Köyü Karagöl Mahallesi mevkiinde Karagöl ve Sülük Köyü mevkiinde Sülük Göllerimiz bulunmaktadır.

Resim 2 : Ovacık İlçesi orman yönünden zengin bir ilçedir.

İlçemizde karasal iklimin yanı sıra Karadeniz iklimi de görülmekte olup; kışlar soğuk ve kar yağışlı ,yazlar ise serin ve yağışlı geçmektedir. Kışın ortalama 90-100 gün arası don olur. Kar yağışı gün sayısı ortalama 50-60, yağmurlu gün sayısı ise ortalama 50-55 gündür. Yıllık yağış ortalaması 600 cm3'dür.

e) İlçenin Nüfus Durumu:

2010 yılı TÜİK verilerine göre, Ovacık'ın toplam nüfusu 3321'dir. Nüfusun 755'i ilçe merkezinde, 2566'sı ise ilçeye bağlı köylerde ikamet etmektedir. İlçenin; mahalle ve köy aile nüfus kütüklerine 29.434 erkek ve 41.335 kadın olmak üzere 70.504 kişi kayıtlıdır.

Köylerin nüfus dağılımına baktığımızda en kalabalık köyler; 204 nüfusu ile Kışla, 167 nüfusu ile Ekincik, 145 nüfusu ile Anbaröz köyleri olduğunu görmekteyiz. Bunun yanında 39 köyün nüfusu 150'nin altında olup, en düşük nüfuslu köy 11 nüfusu ile Yığınot Köyü'dür. 755 merkez nüfusun 409'u erkek, 346'sı kadın olup; 2566 köysel nüfusun 1261'i erkek, 1305'i ise kadın nüfustur.

İlçede nüfusun büyük kısmı yaşlı nüfus olup genç nüfus; ilçede çalışma ve istihdam imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle İstanbul, Ankara, Karabük illerine göçmüştür. Özellikle bu göç olgusu nedeniyle son 30 yılda ilçe nüfusunun % 60 oranında azaldığı tespit edilmiştir.

YILLAR	İLÇE MERKEZİ	KÖYLER	TOPLAM
1980	853	8255	9108
1990	1453	5632	7085
2000	1728	3727	5455
2007	819	2588	3407
2008	783	3038	3821
2009	783	2715	3498
2010	755	2566	3321

Son 30 yıldaki nüfus değişimi

Ovacık İlçesine bağlı merkez ve köylerin, nüfusu sayıları aşağıdaki çizelge ile gösterilmiştir.

OVACIK İLÇESİ 2011 YILI SONU NÜFUS SONUÇLARI (TUİK VERİLERİ)

SIRA	İDARİ BİRİMİN ADI	NÜFUS MİKTARI		
		ERKEK	KADIN	TOPLAM
1	Merkez Mahallesi (Merkez - Gümüşler - Şabanlar)	393	338	731
2				
3				
4	Abdullah Köyü	23	32	55
5	Ahmetler Köyü	36	43	79
6	Alınca Köyü	10	14	24
7	Anbarözü Köyü	73	73	146
8	Avlağıkaya Köyü	20	24	44
9	Başboyunduruk Köyü	22	25	47
10	Belen Köyü	18	13	31
11	Beydili Köyü	32	35	67
12	Beydini Köyü	20	18	38
13	Boduroğlu Köyü	16	15	31
14	Boyalı Köyü	31	33	64
15	Bölükören Köyü	15	17	32
16	Çatak Köyü	28	20	48
17	Çukur Köyü	28	28	56
18	Doğanlar Köyü	31	25	56
19	Dökecek Köyü	11	14	25
20	Dudaş Köyü	55	53	108
21	Ekincik Köyü	86	84	170
22	Erkeç Köyü	66	53	119
23	Ganibeyler Köyü	30	37	67
24	Gökcedüz Köyü	7	9	16
25	Gümelik Köyü	47	56	103
26	Güneysaz Köyü	13	12	25
27	Hatipoğlu Köyü	28	24	42
28	İmanlar Köyü	15	16	31
29	Kavaklar Köyü	14	13	27
30	Kışla Köyü	96	102	198
31	Koltuk Köyü	27	19	46
32	Küçüksu Köyü	32	35	67
33	Pelircik Köyü	22	25	47
34	Pürcükören Köyü	59	43	102
35	Sarılarsonya Köyü	34	33	67
36	Sofuoğlu Köyü	17	18	35
37	Soğanlı Köyü	33	38	71
38	Sülük Köyü	30	33	63
39	Şamlar Köyü	34	36	70
40	Taşoğlu Köyü	27	34	61
41	Yaka Köyü	28	24	52
42	Yaylacılar Köyü	12	15	27
43	Yeniören Köyü	22	27	49
44	Yığınot Köyü	7	6	13
45	Yürekören Köyü	10	10	20
	KÖYLER TOPLAMI	1255	1284	2539
	İLÇE MERKEZ TOPLAM		731	
	KÖYLERİN TOPLAM NÜFUSU		2539	
	GENEL TOPLAM NÜFUS		3270	

d) İlçenin Mülki Sınırları ve İdari Yapı:

İlçemizin kuzeyinde Safranbolu ilçesi, kuzey batısında Karabük il merkezi; güneyinde Çankırı ili Çerkeş ve Atkaracalar ilçeleri, güneydoğusunda Çankırı ili Bayramören ilçesi; batısında Eskipazar ilçesi; doğusunda ise Kastamonu- Araç ilçesi bulunmaktadır. Karabük iline bağlı olan ilçemiz 42 köy ve 1 merkez mahalleden ibarettir. İlçeye bağlı bucak yoktur. Arazinin dağlık ve engebeli oluşu nedeniyle toplam 139 yerleşim ünitemiz bulunmaktadır. İlçe ve köylerin mahalle durumları aşağıya çıkartılmıştır.

İlçemiz köyleri ve bağlı yerleşim birimleri.

e) Sosyal Durum

1- Konut Durumu :

İlçede toplam hane sayısı 1863'tür. Bunun 339'u ilçe merkezinde, 1524'ü ise köylerimizde bulunmaktadır. Toplamda her haneye düşen nüfus sayısı 2 kişidir. Konut yapı özellikleri olarak merkez de büyük oranda betonarme tipi, köylerde ise genelde tipik Karadeniz ağaç arası kerpiç veya tuğla yığma yapı tipleri görülmektedir. Eski tip yapılarımızda zemine oturturulmuş, taşıyıcı duvarlar ahşap karkas olan ve dolgu malzemesi çamur ile harçlanmış kerpiç veya tuğla, tavan kısmı da tahtayla kaplanarak çatı yapımında ahşap kalaslar kullanılmıştır. Genelde %35 meyilli yapılan çatıların örtüsü Marsilya veya alaturka (Oluklu) kiremit ile yapılmıştır. İlçe ve köylerinde son yıllara kadar, genelde temel duvarı yapılmadan, binalar zemine oturtulmuş, taşıyıcı duvarlar ahşap karkastır. Bu tip binalar 2 katlı olup, alt kat hayvan barınağı, üst kat ise ev olarak kullanılmaktadır.

İlçe merkezinde kamu lojmanı olarak 20 dairelik Belediye sosyal konutu (bunlardan 15 adedi ihale usulü ile satışı yapıldı.) şu anda 5 , İlçe Tarım Müdürlüğüne ait 6 konut, PTT Müdürlüğüne ait 2 daire, Güzel Sanatlar ve Spor Lisansına ait 20 dairelik lojmanlar bulunmaktadır. Orman İşletme Şefliğine ait 6 adet lojman bulunmaktadır. Yığınot Köyü'nde ki heyelan nedeniyle ilçe merkezine 20 dairelik afet konutu yapılmış, köy sakinleri 2002 yılından itibaren konutlarında ikamet etmektedirler.

Tipik Karadeniz ağaç arası yığma konutu

2- İlçenin Ekonomik Yapısı ve Çalışma Hayatı:

İlçenin çalışma hayatında canlılık görülmemekle birlikte, ilçe nüfusu yaşantısını; tarım ve hayvancılık ile uğraşarak, kamu görevlisi olarak, emekli olarak, küçük çaplı esnafılık ve atölyecilikle uğraşarak idame ettirmektedir. Sanayi tesisi bulunmayan ilçede iş sahası olarak; 1 marangoz, 1 kaynak atölyesi, 1 hızar atölyesi, 1 elektrikle çalışır un değirmeni, 1 ekmek fırını, 1 benzin istasyonu, 1 berber, 2 kahvehane, 1 tuhafiyeye, 6 bakkal, 2 manav, 2 lokanta, 1 kırtasiye dükkanı, 1 adet de internet salonu mevcuttur. Bu işyerlerinde iş sahibi dışında istihdama gerek duyulmamaktadır. Bu nedenle ilçede istihdam imkanları kısıtlı olduğundan genç nüfus büyük çapta büyük şehirlere göç etmiştir. Tarımsal ve hayvansal üretim ise genelde pazara yönelik değildir.

3- Sosyal Yaşantı:

İlçe'de sinema, kulüp, salon ve buna benzer eğlence yerleri mevcut değildir. Boş zamanların geçirildiği 2 adet kahvehane, halı saha ve modern bir sporcu ve kamp eğitim merkezi bulunmaktadır.(22/11/2010 tarihinde imzalanan protokol ile sporcu kamp eğitim merkezi Türkiye Halter Federasyonu Başkanlığına 10 yıllığına devri yapılmıştır.)

Ovacık Sporcu Kamp Eğitim Merkezi

İlçenin sportif ve sosyal hayatını geliştirmek, özellikle gençleri kahvehanelerden uzaklaştırmak ve onları spora yakınlaştırmak gayesi ile Ovacık Gençlik ve Spor Kulübü kurulmuş olup, sporcu kamp eğitim merkezinde ilçe halkı ve gençliği için sportif faaliyetlerin yanında federasyonlarımıza yönelik kamp faaliyetlerinin yapılması sağlanmaktadır.

Bunun yanında ilçede bulunan spor kulüpleri ciddi faaliyet göstermektedir. Ovacık Gençlik ve Spor Kulübü Bayan futbol takımı "Bayanlar ikinci Lig" de mücadele etmektedirler. Bu takımda oynayan 1 sporcu aynı zamanda U-17 Bayan Futbol milli takımında da oynamaktadır. Yine Ovacık Gençlik ve Spor Kulübü Erkek Takımı 1'inci Amatör Kümede mücadele etmektedir.

4) Eğitim ve Kültür:

İlçe'de eğitim alanında merkezde 1 ilköğretim okulu, 1 spor lisesi, 1 genel lise, 1 halk eğitim merkezi ve 1 kütüphane; köylerimizde ise 40'ı köy, 3'ü mahalle ilkokulu olmak üzere 43 ilkokul binası bulunmaktadır. Köy okullarımızın tamamı öğrenci azlığı nedeniyle kapatılmıştır. Eğitim hizmetleri sadece merkezde bulunan okullarımızda yürütülmektedir.

Eğitim:

a) Şehit Cemalettin Karagözoğlu İlköğretim Okulu:

1943 yılında Merkez İlkokulu olarak eğitim öğretime açılmış olup 1998 – 1999 Eğitim Öğretim yılında Şehit Cemalettin Karagözoğlu İlköğretim Okulu adını almıştır. 2008-2009 eğitim-öğretim yılında yeni yapılan 9 derslikli prefabrik bina ile 2 derslikli farklı binada eğitim ve öğretime devam etmekte olup, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Okulun ana sınıfı dahil 223 öğrencisi mevcuttur. Bu öğrencilerden 120'si köylerden taşınmalı sistemle getirilmektedir.

Şu an mevcut binada 2 idare odası, 10 derslik, 20+1 BT sınıfı, 1 adet Bilgi Teknolojisi odası bulunmaktadır. Bunun yanında 2011 Eylül ayı itibariyle ek hizmet binası faaliyete geçmiş olup burada 1 yemekhane, 1 anasınıfı, 1 rehberlik odası ve 1 kömürlük mevcuttur.

Şehit Cemalettin Karagözoğlu İlköğretim Okulu

b- Şehit Mustafa Kızılkaya Lisesi :

1969 yılında Ovacık Ortaokulu olarak eğitim öğretime açılmış olan okul 1979 yılından itibaren Ovacık Lisesi olarak eğitim veren kurum haline gelmiş ve 2000 –2001 Eğitim Öğretim yılında Şehit Mustafa Kızılkaya Lisesi adını almıştır. Halk Eğitim Merkezi binasında; 2011-2012 Eğitim Öğretim yılında 24 kız, 27 erkek olmak üzere toplam 51 öğrencimiz eğitim-öğretim görmektedir.

Şu an mevcut binada 4 derslik, 15+1 BT sınıfı, 1 öğretmen odası, 1 memur odası ve 1 arşiv bulunmaktadır.

c- Ovacık Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi:

Ovacık Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

2007-2008 Eğitim Öğretim yılında açılan okulumuz, 2 adet 144'er kişilik pansiyonu, 11 derslikli okul binası ve kapalı spor salonundan ve 20 dairesel lojmandan oluşan 6 binada eğitim öğretim verip

bahçesiyle birlikte toplam 2800 metrekare alana sahiptir. 2011–2012 Eğitim Öğretim yılında 68 kız 109 erkek olmak üzere toplam 178 öğrencimiz Eğitim-Öğretim görmektedir.

d.Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü :

Ovacık Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü 1978 yılında ilk defa teşkilatlanmış olup, 1994-1995 Eğitim-Öğretim yılında yeni hizmet binasına taşınmıştır.

Ovacık Halk Eğitimi Merkezi olarak teşkilatlandığı günden itibaren; Biçki-Dikiş, Nakış, El Sanatları, Trikotaj, Daktilograf, İngilizce, Saz ve Bilgisayar Operatörlüğü, Okuma-Yazma, üniversite ve Anadolu Liselerine Hazırlık, Boyama, Makrame, Çiçek Yapımı Kursları gibi faaliyetlerde bulunulmuştur. 2011–2012 Eğitim-Öğretim yılında 10 kurs açılmıştır.

Kültür:

İlçenin Kültür Dokusu:

İlçe ve köylerinde Türk milli kültürü yaşanmaktadır. Sanayileşmenin ve teknolojik gelişmelerin etkisi dışında kalmış olan ilçe ve köyleri genel olarak kapalı toplum özelliği taşımaktadır. Bu durumun tabii neticesi olarak, ilçe köylerinde milli gelenekler toplum hayatına hâkim haldedir. İlçeye bağlı köylerde halen köy odaları bulunmakta, geleneksel Türk misafirperverliğinin en güzel örnekleri bu köy odalarında sergilenmektedir. Odalar; sosyal olayların tartışıldığı, düğün nişan, dini bayramlarda çok sayıda insana hizmet etmeğe elverişli mekanlar olarak kullanılmaya devam edilmektedir.

Dini bayramlarımızın arifesinde “ziyarat” adı verilen dini merasim yapılır. Burada tüm komşuların katılımıyla her evden gelen helva ve ekmekler bir araya toplanır, buradan toplanan ekmek ve helvalar karıştırılarak, iştirak edenlere dağıtılır ve dualar okunur. Aynı gün mezarlıklar ziyaret edilerek, dualar okunur.

İlçe ve köylerinde yağmur yağmadığı yıllarda yağmur duasına çıkılır. Bu duada topluca namaz kılınır, kurban kesilir, kurban eti ile pilav yapılarak beraberce yenir. Yağmur duaları öteden beri halkın ziyaret ettiği türbelerde olup, el avuçları aşağıya çevrili olarak dualar yapılır.

İlçe ve köylerinde ölen her kişi için cenaze töreni düzenlenir. Ölen kişinin çocukları, ailesi ve yakın akrabaları yanında olursa cenazesi hemen defnedilir. Eğer ölen kişinin çocukları, ailesi ve yakın akrabalarından bir kısmı gurbette ise haber verilir ve cenaze bekletilir. Ertesi gün defnedilir.

Cenazeye katılanlara komşular tarafından hazırlanan yemekler verilir. Ölenin ruhu için yedi ve elli ikincisi günleri mevlit okutulup dualar edilir. Mevlide katılanlara yemek verilir. Ölen kişi için ilk dini bayramın arifesinde komşulara helva- ekmek dağıtılır.

Efsaneler:

Ovacık'ın Taşoğlu köyünün Asar Mahallesi'nde bulunan tarihi caminin ermişler tarafından geyiklerle ormandan taşınan kereste ile yapıldığı söylenmektedir. Bir gün sabaha karşı yine geyiklerle, köylünün ekinlerinin içinden kereste taşınırken bazı köylülerin görmesi üzerine bağırdıkları, kereste taşıyanlara sitem ettikleri, bunun üzerine kereste taşıyan bu ermişlerin de köylülere hitaben;" Ekin önünden yatar, arka kısmından kalkar, hepinizin boğazında çıksın." demişler. O günden sonra bu yöre halkı hep urlu (dış guatrlı) olmuşlar. Bu yörede yaşayan insanların bu yüzden urlu (dış guatrlı) olduğu söylenegelmektedir.

Yöresel Halk Oyunları:

İlçemiz ve köyelerine özgü yöresel halk oyununu olarak düğünlerde, köçek, çiftetelli, kaşık oyunu, atlama gibi oyunlar oynanmakla birlikte; eskiden yöresel olarak oynanan seymen ve at üzerinde oynanan cirit oyunları şimdilerde terkedilmiş durumdadır.

Yöresel Yemek ve Tatlılar :

Tarhana Çorbası, Un Çorbası, Göce Çorbası, Keşkek, Aşure, Kısır, Malak (Un dolması-Hamur), Yoğurtlu (Katıklı) Yumurta, Çullu Börek, Bandurma (Bandurma yağlı ekmek), Cevizli Ekmek, Göbü, Çizleme, Un Helvası, Bişi,

Ünlü Kişileri

İlçemiz Ekincik köyünden 20, 21 ve 22 dönem İstanbul Milletvekili, 23.dönem Antalya Milletvekili seçilen, 58. ve 59. Cumhuriyet Hükümetinde Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı 60. Cumhuriyet Hükümetinde Adalet Bakanı ve 05 Ağustos 2009 tarihinde 23. Dönem T.B.M.M. Başkanı olarak seçilen **Mehmet Ali ŞAHİN** ilçemizin önemli şahsiyetlerindedir.

5- Orman ve Ormancılık :

Ormancılık ilçemiz için önemli olup, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibariyle; Ovacık Orman İşletmesi olarak 1.266.242 m³ tomruk, 461,374 m³ Maden direk, 86,919 m³ Çk. Yuvarlak sanayi odunu, 686,337 m³ Kabuksuz kağıtlık odun, 4286 Ster Lif yonga (ibreli) 3644 Ster kabuklu kağıtlı, 485 ster Lif yonga (yapraklı), 18 Ster ibreli Sırık, 19 Ster ibreli yakacak odun; Kışla Orman İşletmesi olarak 1.317,358 m³ Çk. Tomruk, 394,200 Çs Tomruk, 258,961 m³ Çk Maden direk, 39,082 m³ Çs. Maden direk, 86,919 m³ Çk. Yuvarlak sanayi odun, 51,224 m³ Çs. Yuvarlak san. Ed., 485,486 m³ Çk. Kabuksuz kağıtlık odun, 3848 ster Çk. Kabuklu kağıtlık odun, 6034 ster lif yonga ad. (ibreli), 2067 ster lif yonga (yapraklı), 6 ster (yapraklı) yak. Odun üretimi yapılmıştır.

İlçemiz genelinde ormancılık faaliyetleri yönünden önemli bir canlılık yoktur. Orman ürünlerinin değerlendirilebileceği herhangi bir tesis de yoktur. Ağaç türleri olarak karaçam, sarıçam, kızılçam, meşe ve kayından oluşmaktadır.

Orman Alanları	Hektar
Genel Alan	43.662
Orman Alanı	33.724
Ağaçlık Alan	30.227
Ağaçsız Alan	3.477
Ormancılık Dışı Alan	9.336

Orman Köyleri ve Orman Kadastro Faaliyetleri :

İlçeye bağlı 42 köyden 39'u orman içi köyüdür. 3 köyde orman kenarı köyüdür. Tüm köylerde Orman Kadastro çalışmaları yapılmıştır.

Ormancılık Kuruluş ve Faaliyetleri:

İlçe'ye bağlı 1 adet Ovacık Orman İşletme Şefliği , 1 adet Kışla Orman İşletme Şefliği ile 1 adet Ahmetler köyü Bölüm Koruma Merkezi bulunmaktadır.

Ormanlık ilçemizde önemli bir potansiyele sahiptir.

6- Kooperatifçilik :

İlçe'de sekiz adet kurulu ve faaliyette bulunan kooperatif mevcut olup ilçe genelinde bu kooperatiflere ait toplam 1680 üye bulunmaktadır. Bunlar:

S.NO	KOOPERATİFİN ADI	ÜYE SAYISI
01	Ovacık Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüğü	280
02	Ziraat Odası Bşk.	953
03	S.S.Kışla Köyü Tarımsal Kalkındırma Kooperatifi	73
04	S.S.Doğanlar ve Çevre Köyleri Tarımsal Kalkındırma Kooperatifi	105
05	S.S.Pelitçik Köyü Tarımsal kalkındırma Kooperatifi	137
06	S.S.Şamlar ve Çevre Köyleri Tarımsal Kalkındırma Kooperatifi	115
07	S.S.Beydili Köyü Tarımsal Kalkındırma Kooperatifi	7
08	S.S.Gümelik Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	10

7- Bankacılık :

İlçemizde banka teşkilatı olarak, T.C.Ziraat Bankası Ovacık Şubesi mevcut olup, bunun dışında banka kuruluşu bulunmamaktadır.

8- Sanayi

İlçemizde sanayi tesisleri yoktur. Küçük çapta işyerleri mevcut olup, bunlar kaynak, marangoz atölyeleri, ekmek fırını ve ağaç biçme atölyesinden ibarettir. Ayrıca elektrikle çalışır bir un değirmeni mevcuttur. Bu tesisler ilçe halkının zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak niteliktedir.

9- Enerji

İlçemizin enerji hizmetleri ENERJİSA BAŞKENT EDAŞ İşletme Başmühendisliği il müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. 1984 yılı şubat ayı içerisinde Ovacık Belediyesi'nden ayrılarak kendi bünyesinde İşletme Şefliği haline gelmiştir. Nisan 2011'den itibaren de şeflik kaldırılarak il müdürlüğüne bağlı arıza ekibi bırakılmıştır. Yerleşim biriminden sadece ilçemize bağlı Yığınot Köyü Eskiköy Mahallesi'nde elektrik yoktur. İlçemiz elektrik enerjisini direk olarak Safranbolu Trafo Merkezi'nden, yedek olarak Eskipazar-İsmetpaşa Enerji Hattı'ndan enerji almaktadır.

10- Madencilik :

İlçemize bağlı Pürçükören Köyü Eliske Bağları mevkiinde bol miktarda alçı taşı madeni bulunmaktadır. İlyas GÜRMEŞE' ye 18.08.2004 tarihinden itibaren 30 ay süreyle 72.00 hektarlık alan için maden arama ruhsatı verilmiş ancak faaliyette geçmemiştir. Ekonomik değeri olan alçıtaşı dışında İlçemizde bugüne kadar madencilik konusunda herhangi bir araştırma yapılmamış, maden rezervleri olup olmadığı da bilinmemektedir.

11- Turizm :

Kültür Turizmi :

İlçemize bağlı Pürçükören köyü Karakoyunlu mahallesi'nde Lidya Uygarlığı'na kadar uzanan mağaralar, Abdullar köyü'nde Kurutma Kayası, Gözetleme Kulesi, Anbarözü köyü Cevre mahallesi, Taşoğlu köyü Akhisar(Şıhlar) mahallesi'nde, Başboyunduruk, Boyalı ve Çukur köylerinde Türk İslam Dönemine ait tarihi camiler, ilçe merkezinde Canbaba, Yerli Baba, Başçukur türbeleri ile Pürçükören Köyü Karakoyunlu mahallesi'nde çeşitli türbeler, Abdullar Köyü İnönü mevkilerinde ve Saitler Mahallesi'nde kaya mezarları, Akçapınar mahallesi'nin doğu kısımlarında da değişik mağaralara rastlanmakta olup, söz konusu yerlerin turizm amaçlı kullanılmadığı, sadece ilçemiz ve köylerinden yada yakın çevrelerden gününbirlik ziyaretlerde bulunmaktadır. İlçemizin bazı köylerinde de tarihi eser kalıntıları bulunmaktadır.

Yaylalar ve Yayla Turizmi :

Sanayileşmenin ve teknolojik gelişmelerin her türlü olumsuz etkisi dışında kalmış olan İlçemiz tam bir doğa harikasıdır. Boduroğlu Yaylası, Göllü Yayla, Kireçlisu Yaylası, Kıraçtepe (Çallıdağ) Yaylası, Çatak-Belen Yaylaları, Sivriçam Doruğu Yaylası, Kocadağ Yaylası, Dazkırı-Tepesi Yaylası, Erenlerdağı Yaylası, Göktepe Yaylası mevcuttur. Bu yaylalarımız günü birlik ziyaretler için uygun yerler olmakla birlikte, bugüne kadar turizm amaçlı olarak kullanılmadığından değerlendirilememiştir. Özellikle Boduroğlu Yaylası yaz ve kış turizmi için çok önemli bir potansiyele sahiptir. Bunun yanında Soğanlı Çayı çevresindeki Ulumelan İçmecesi, Sülük Gölü, Küçüksu Köyü Karagöl mahallesinde bulunan Karagöl ilçemizin turizm açısından değerlendirilebilecek en önemli yerlerdir.

Mağaralar ve Obruklar :

İlçemize bağlı Pürçükören Köyü Karakoyunlu mahallesinde ve Abdullar köyü, Akçapınar ve Saitler mahallelerinde yer yer mağaralara rastlanmaktadır. İlçemizde ve köylerinde obruk bulunmamaktadır.

GİRİŞ

Tarım sektörü tarihi gelişim süreci içerisinde sosyal, kültürel ve teknik olarak önemli birikimlere sahip olmuştur. Bu birikimlerle birlikte yenilik ve değişimlere açık bir tarım sektörü, tarımın geliştirilerek güçlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu gelişmeler kendini başlangıçta yeterli besin ihtiyacını karşılamaya yönelik politikalardan, tarımda sanayi ile bütünleşmenin, gıda güvenilirliğinin, uluslararası alanda rekabet gücünün ve sürdürülebilirliğin hedeflendiği yeni döneme geçilmesi ile göstermiştir.

Hayvancılık, ekonomik değeri olan hayvanların yetiştirilmesi, çeşitli şekillerde yararlanılması ve pazarlanması faaliyetleridir. Bir başka ifadeyle hayvancılık, ekonomik hayatı yakından etkileyen, insanların günlük yaşantısının her safhasında yeri olan geniş bir faaliyet alanıdır. Üretimden tüketime bütün süreci kapsamına alan hayvancılık çalışmaları içinde değişik meslek kollarının yeri vardır. Ayrıca hayvancılık, iklim şartlarındaki kararsızlığın tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemesi durumunda gelir kaynağı ve kırsal kalkınmada etkin unsur olması münasebetiyle kırsal kesimde tarımın sigortası konumundadır. Dolayısıyla hayvancılık sektörünün, Türkiye'nin kalkınması ve gelişmesi için üzerinde önemle durulması gereken bir önemi ve ağırlığı vardır.

Türkiye mevcut sosyoekonomik ve coğrafi özellikleri bakımından her türlü hayvansal ürün üretimi için uygun ortam ve oldukça önemli bir potansiyele sahiptir. Türkiye'de GSMH içerisinde yalnızca hayvancılığın %6'lar düzeyinde bir paya sahip olması bunun önemli bir göstergesidir. Ancak, ülkenin sahip olduğu bu potansiyelin akılcı ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi gerekir.

Sahip olunan potansiyelin değerlendirilmesi tarımda kamusal hizmetlerin artırılması ile doğru orantılıdır. Tarımda kamusal hizmetlerin artırılması, tarımsal üretimin kalite ve kantite olarak artmasına, kırsal kalkınmada etkinliğin sağlanmasına önemli katkı sağlayacaktır. Tarımda kırsal kalkınma, insan sağlığı ve çevreye duyarlılık, biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı, genetik kaynakların ve ekosistemlerin korunması ve geliştirilmesi, enerji tarımının oluşturulması, küresel ısınma tehdidi karşısında gerekli önlemlerin alınması, ihraç ürünlerinin çeşitlendirilmesi günümüzde ilk akla gelen tarımsal kamu hizmetleridir. Bu hizmetlerin yürütülmesi hayvancılık sektörünün gelişmesine, hayvansal üretimin kalite ve miktar olarak artmasına neden olacak ve hayvancılığın gelir sağlayan ticari bir sektör olarak önemini öne çıkaracaktır. Bu münasebetle kırsal

kalkınmada toplumsal refah düzeyinin artması açısından hayvancılık sektörünün geliştirilmesi stratejik bir öneme sahiptir.

Hayvancılık, güvenilir gıda arzı ve güvenliğini sağlamak ve insan beslenmesinde en değerli ürün grubuna sahip olan hayvansal kökenli ürün talebini karşılamak, temel tarım politikaları arasında yer alması nedeniyle gelişmiş ülkelerde bir endüstri ve ekonominin ayrılmaz bir parçası olmasına rağmen, ülkemizde geleneksel tarım kültürü içerisinde hayvansal üretim, bitkisel üretimden sonra gelmektedir.

Hâlbuki, tarım sektörünün kalıcı ve uzun vadeli bir sektör haline dönüştürülmesi için, bitkisel ve hayvansal ürünlerin bir mala, hizmete dönüşmesi ve bunların da sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde yapılması gerekmektedir. Ekonomik, verimli ve rasyonel olmayan bir yaklaşım sürdürülebilir kalkınmanın önünde engel oluşturmaktadır. Türkiye’de sürdürülebilir tarım yaklaşımını etkileyen faktörler (sulama, erozyon, şehirleşme, sanayileşme, turizm, çevre kirliliği, fazla girdi kullanımı, mera ve çayırın ıslahı) ekonomik ve verimli tarımsal üretimin gerçekleşmesinde önemli engellerdir.

Sürdürülebilir tarım yaklaşımının temeli olan, kırsal alanda üretim yapan çiftçilerin buldukları yerlerde faaliyetlerini sürdürebilmeleri, hak ettikleri refah düzeyine ulaşmaları, çiftçilere altyapı, eğitim ve sağlık hizmetlerinin götürülmesi, ekonomik faaliyetlerinin geliştirilmesi, yerel potansiyelin değerlendirilmesi, doğal ve kültürel varlıkların korunmasını hedefleyen kırsal kalkınma, bireysel ve toplumsal refah düzeyinin artmasında önemli bir paya sahiptir.

Tarım sektöründeki altyapı ve yatırım eksikliği, yüksek maliyet-düşük verimle üretim yapan bir tarımsal yapının kurulmasına ve rekabet gücünün azalmasına neden olmaktadır. Daha yüksek verimle, daha fazla ve kaliteli üretim yapabilmek için gerekli olan tarımsal verimlilik ve rekabet düzeyini artırabilmek için, yatırım eksikliğinin giderilmesi, bilgi ve teknolojinin daha fazla kullanılması ve iç üretim potansiyelinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu münasebetle sahip olunan kaynakların analizinin yapılması ve bu analiz sonucunda yapılacak durum tespitine bağlı olarak nelerin yapılabilir olduğunu görmek ve ulaşılmak istenen hedeflere yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek, kaçınılmaz bir görev, ihmali büyük kayıplara neden olacak bir sorumluluktur. Çünkü tarım, gıda ve hayvancılık sektörü, *Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023 Projesi*'nin lokomotif sektörlerin başında gelmektedir.

Sorumluluk ve görev bilinci içinde yapılan bu çalışmanın amacı, kırsal kalkınmada önemli bir sektör olan hayvancılık sektörünün Ovacık ilçesindeki mevcut durumunu, güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak, geleceğe dönük sürdürülebilir bir hayvancılık faaliyetinin yapılmasında temel ilkeleri belirleyebilmektir. Çalışmada mikro seviyede Ovacık hayvancılığının fotoğrafı çekilerek geleceği irdelenirken, makro seviyede ülke hayvancılığının mevcut durumu ortaya konularak temel sorunlarına ışık tutulmaya çalışılmaktadır.

Konunun Önemi

Gelişen ve değişen dünyada insanoğlunun geçmişte var olan, bugün yaşanan ve gelecekte de var olacak önemli ve değişmez sorunlarının başında gıda ihtiyacının temini, yeterli ve dengeli beslenme gelmektedir. Bu sorun, tarım sektörünü içinde yaşadığımız yüzyılın önemli ve stratejik sektörü haline getirmektedir. Hayvansal ürünler ise taşıdıkları özellikleri nedenleriyle vazgeçilmez ve diğer besin maddeleri ile ikame edilemez bir konumdadırlar. Bu çerçevede insanların yeterli ve dengeli beslenmesinde önemli rolü bulunan hayvancılık sektörü, milli geliri ve istihdamı artırmak, et, süt, tekstil, deri, kozmetik ve ilaç sanayi dallarına hammadde sağlamak ve dengeli kalkınmaya katkıda bulunmak, göç olaylarını ve bunun ortaya çıkardığı sosyal sıkıntıları azaltmak ve önlemek gibi önemli ekonomik ve sosyal fonksiyonlara sahiptir.

Gelişmekte olan bir ülke konumundaki Türkiye’de de, bitkisel ve hayvansal üretim ekonomik açıdan önemini korumaktadır. Öneme binaen tarım sektörünün kalıcı ve uzun vadeli bir sektör haline dönüştürülmesi için, bitkisel ve hayvansal ürünlerin bir mala, hizmete dönüşmesi ve bunların da sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde yapılması gerekmektedir. Bu münasebetle Türkiye ekonomisi içerisinde önemli bir yere sahip ve tarım sektörü içerisinde lokomotif konumunda olan hayvancılığın profilinin çıkartılması büyük önem arz etmektedir.

Yapılan çalışmalardan elde edilecek veriler ışığında hayvancılığa yönelik daha tutarlı politikaların geliştirilmesi ve uygulanması, kırsal kalkınmada etkinliğin sağlanması açısından da stratejik plan çalışmaları göz ardı edilemeyecek ve ertelenmeyecek öneme sahiptir.

Çalışmanın Amacı

Karabük İli'nin hayvancılıkla uğraşan ve geçimlerine büyükbaş hayvancılıkla katkı sağlayan kadınların bulunduğu ilçe olan Ovacık'ın bu alanda ki uğraşlarının sadece küçük çapta üretimin dışına çıkamamasının önündeki engellerin araştırılması, ilçenin kalkınmasına ve rekabet gücüne katkısı, hayvancılığın güçlü ve zayıf yönleri, hayvancılık yapan ailelerin ürettikleri ürünleri gelir getirici hale gelmesinin sağlanması, hayvan beslenmesi ve hayvansal ürünlerin AB standartları açısından değerlendirilmesi, ilçemize kazandıracığı değerler hakkında araştırma çalışmaları yapmak ve Ovacık Hayvancılığının Stratejik Planı'nın oluşturulmasıdır. Bu rapor, Ovacık'ta hayvancılık sektörünün gelişmesiyle ilgili temel amaçları, sorunların boyutlarını ve geleceğe yönelik planlama çabalarını oluşturmayı amaçlamaktadır.

Kapsam

Bu rapor yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda Ovacık Hayvancılığının Stratejik Planı'na ilişkin araştırmayı kapsamaktadır. Çalışmanın kapsamı genel olarak hayvansal istatistiklerden oluşmakta olup konuyla ilgili Avrupa Birliği hayvancılık mevzuatı verilmektedir. Çalışmanın coğrafi kapsamı Karabük ilinin Ovacık ilçesi olmakla birlikte kıyaslama açısından Karabük ve Türkiye geneline ait verileri de kapsamaktadır.

Misyon

Ovacık ilçesinde tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak, kırsal alanda yaşam standardını yükseltmek, Ülkemiz ve dünya pazarlarının ihtiyacı olan güvenilir gıdaya ve kaliteli tarım ürünlerine erişebilirliği sağlamak.

Vizyon

Bölge kaynaklarını etkin kullanarak verimli, yüksek katma değer yaratan, kaliteli, üretici refahını yükselten, güvenilir ürün çeşitliliği yüksek ve sürdürülebilir hayvansal üretimi gerçekleştirmek.

ANALİZ ÇALIŞMALARI

MATERYAL VE METOD

Materyal

112 sorudan oluşan Ovacık Hayvancılığı'nın durumunun tespitine yönelik 40 işletmede yapılan anket çalışmaları;

Metod

İşletmelerde yüz yüze yapılan anket sonuçları önce exell tablosuna geçilmiş ve sonra minitab programı ile değerlendirilerek bakılacak unsurlar istatistiki değerlendirmeye tabi tutularak hem rakamsal hem de grafik olarak sonuçlar düzenlenmiştir. Bu sonuçlar bilimsel kriterler ışığında değerlendirilerek Ovacık İlçesi Hayvancılık durumuna ait profil belirlenmiştir.

AB'DE KIRMIZI ET VE SÜT SEKTÖRLERİ NASIL TANIMLANIYOR?

Kırmızı et ve süt sektörleri; et ve süt ürünleri üretiminde kullanılan hayvanları yetiştiren çiftçiler, çiftçi kooperatifleri ve kesimhaneler ile ürünlerin dağıtım ve pazarlama süreçlerine dahil olan tüm işletmeleri kapsamaktadır. Ürün bazında değerlendirildiğinde, her iki sektörü de, işlenmemiş ve işlenmiş ürünler olmak üzere iki kategoriye ayırmak mümkün. İşlenmemiş kırmızı etler; taze et, kıyma, parçalanmış et, işlenmemiş bağırsak, mide ve mesaneden, işlenmiş kırmızı etler ise jambon, salam, sosis, işlenmiş bağırsak, mide ve mesane gibi ürünlerden oluşuyor. Süt sektörü ise, işlenmemiş “çiğ süt”ün yanı sıra, ısıl işlem görmüş süt, süt tozu, tereyağı, peynir ve yoğurt gibi birçok işlenmiş süt ürününü kapsıyor.

Genel olarak, sığır, dana, koyun, keçi ve at cinsi hayvanlardan elde edilen etin kırmızı et; tavuk, domuz ve tavşan etinin ise beyaz et kategorisine girdiğini söylemek mümkün. Bununla birlikte, ördek ve kaz etinin kırmızı et, sığır cinsi de olsa buzağı gibi yavru hayvanlardan elde edilen belirli etlerin ise beyaz et olarak değerlendirildiğine de rastlamak mümkündür. Bu çalışmada, kırmızı et sektörü, sığır, dana, koyun ve keçi etinden elde edilen işlenmemiş ve işlenmiş ürünleri kapsamaktadır.

Süt sektörü ise, inek sütünün yanı sıra, manda, koyun, keçi ve diğer hayvanlardan elde edilen süt ve süt ürünlerini de kapsar. Çalışmada, “süt sektörü” ifadesi tüm hayvan cinslerinden elde edilen süt ve süt ürünlerini içermektedir.

KIRMIZI ET VE SÜT SEKTÖRLERİNİN AB'DEKİ YERİ

Kırmızı et ve süt sektörleri, AB tarımı ve gıda sanayinde oldukça önemli bir yere sahip. AB'nin tarımsal üretim verileri değer cinsinden incelendiğinde, tüm ürün grupları arasında, inek sütü üretiminin 38,6 milyar \$ ile ilk sırayı, sığır eti üretiminin ise yaklaşık 17,2 milyar \$ ile 3. sırayı aldığı dikkat çekiyor. Her iki sektör de, AB ekonomisine sağladıkları katkının yanı sıra, üye devletlerin kırsal alanlarındaki sosyal yapılarının korunması ve geliştirilmesi açısından da büyük önem taşıyor.

AB'nin kırmızı et üretiminde ilk sırada, sığır cinsi hayvanlar yer alıyor. Eurostat'ın 2009 yılı verilerine göre, AB'nin toplam sığır eti üretimi 7,72 milyon ton düzeyindedir. Bu rakamla AB, dünya sığır eti üretiminde, ABD ve Brezilya'nın ardından 3. sırada geliyor. AB'nin koyun ve keçi eti üretimi ise yaklaşık 808 bin ton düzeyindedir. Koyun ve keçi etinde ise, 8,6 bin tonluk ihracat ile 269,8 bin tonluk ithalat verileri arasındaki fark, çok daha belirgin bir dış ticaret açığına işaret ediyor.

AB'nin kişi başına yıllık kırmızı et tüketimi ise, 16,6 kg'ı dana ve sığır, 2,4 kg'ı koyun ve keçi eti olmak üzere, 19 kg düzeyindedir.

Süt ve süt ürünleri sektöründe ise, AB, çiğ süt üretimindeki dünya liderliği ile ön plana çıkıyor. AB'nin yıllık inek sütü üretimi 150 milyon ton düzeyindedir. Bu rakam, 578,5 milyon tonluk dünya üretiminin yaklaşık %26'sına karşılık gelmektedir. Dünya sıralamasında AB'yi, sırasıyla 86,2 ve 44,1 milyon tonluk üretimleri ile ABD ve Hindistan izlemektedir.

AB'de üretilen sütün %85'i işlenerek çeşitli süt ürünleri yapımında kullanılmaktadır. Bunların başında, yıllık üretimi 8,7 milyon tonu bulan peynir çeşitleri geliyor. AB'de en fazla üretilen diğer süt ürünleri ise, işlenmiş içme sütü, tereyağı, yağlı/yağsız süt tozu, kazein ve yoğurt gibi ürün gruplarından oluşuyor.

AB MÜKTESEBATINDA SEKTÖREL DÜZENLEMELER

Müzakere sürecinde Türkiye, AB'nin tüm hukuk sistemini aşamalı olarak benimsemek ve üyelik ile birlikte uygulamakla yükümlüdür. "AB müktesebatı" olarak adlandırılan ve yaklaşık 125.000 sayfadan oluşan bu sistem; tüzük, karar ve direktif gibi düzenlemelerin yanı sıra, bunların kaynağı olan Kurucu Antlaşmaları ve Avrupa Birliği Adalet Divanı kararlarını da kapsamaktadır. Oldukça teknik ve karmaşık bir yapıya sahip olan AB müktesebatı, aday ülkeler ile yürütülen üyelik müzakerelerini kolaylaştırmak amacıyla, 35 ayrı başlık altında inceleniyor.

Kırmızı et ve süt sektörlerini ilgilendiren tüm AB düzenlemelerinin toplandığı tek bir müktesebat başlığı bulunmuyor. Bu sektörleri doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen düzenlemeler, farklı müktesebat başlıkları altında dağınık bir biçimde yer almaktadır. Örneğin, et ve süt ürünlerini de kapsayan Ortak Tarım Piyasaları Düzeni'ni tesis eden Tüzük ile geleneksel özellikleri garanti edilen ve coğrafi işaret ya da menşe adı korumasından faydalanan tarım ürünleri ile ilgili düzenlemeler "Tarım ve Kırsal Kalkınma"; et ve süt ürünlerine ilişkin etiketleme kuralları ile kimyasal ve biyolojik güvenlik şartlarını (kalıntı ve hormonlar, gıda hijyeni, hayvan hastalıkları vb.) içeren düzenlemeler "Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı"; belirli bir kapasitenin üzerindeki kesimhane ve süt tesislerini de kapsayan Entegre Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü Direktifi "Çevre" başlıkları altında ele alınmaktadır.

AB müktesebatında, bunun yanı sıra, sektör ayrımı yapmaksızın tüm işletmeleri etkileyen yatay düzenlemeler de bulunuyor. Diğer sektörlerle birlikte kırmızı et ve süt sektörlerini de ilgilendiren bu

düzenlemeler; sosyal politika ve istihdam'dan şirketler hukukuna, vergilendirmeden rekabete kadar uzanan geniş bir yelpazede, farklı müktesebat başlıkları altında incelenmektedir.

AB MÜKTESEBATINDA BAĞLAYICI DÜZENLEMELER

AB müktesebatı; iç hukuka aktarılmaksızın tüm üye devletlerde doğrudan uygulanması gereken tüzüklerden, yasal bağlayıcılığı olmayan tebliğ, tavsiye kararı ve görüşlere kadar uzanan düzenleme türleri içeren, hiyerarşik bir yapıya sahip. Bu yapıda, yasal bağlayıcılığı olan düzenlemeler, tüzük, direktif ve kararlardan oluşuyor. Tüzükler, iç hukuka aktarım gerektirmeksizin, tüm üye devletlerde kanun hükmünde kabul edilerek doğrudan uygulanıyor. Direktiflerin ise, üye devletler tarafından iç hukuka aktarılması gerekiyor. Karşılanması gereken asgari standart ve hedefleri ortaya koyan direktifler, mevzuata aktarım ve uygulama yöntemlerini üye devletlerin tercihine bırakıyor. Kararlar, yalnızca muhatap aldıkları üye devlet/ devletler, gerçek veya tüzel kişiler açısından bağlayıcılık taşıyor. Tavsiye kararı, görüş ve tebliğler ise, yasal açıdan bağlayıcı olmamakla birlikte, AB'nin çeşitli alanlardaki hedef, tutum ve önceliklerini ortaya koymaları ve çoğu zaman, ileride alınması planlanan yasal önlemlere zemin hazırlamaları açısından önem taşıyor.

ORTAK PİYASA DÜZENİ

AB, belirli tarım ürünleri ile ilgili iç piyasa, ticaret ve rekabet koşullarını, Ortak Tarım Politikası'nın (OTP) en önemli bileşenlerinden biri olan "Ortak Tarım Piyasaları Düzeni" (OPD) kapsamında belirliyor. Sığır, dana, koyun ve keçi eti ile süt ve süt ürünleri de, AB'nin bu çerçevede düzenlediği sektörler arasında. İlgili Tüzüğün iç piyasaya ilişkin hükümleri, OPD kapsamına giren kırmızı et, süt ve süt ürünlerine yönelik piyasa müdahale mekanizmaları (kamu müdahaleleri ve özel depolama, üretim kotaları, yardım programları vb.), pazarlama kuralları ve üretim koşullarını ortaya koyuyor. OPD kapsamındaki ürünlere ilişkin genel ihracat, ithalat, rekabet ve devlet yardımı kuralları da, aynı Tüzük (1234/2007/EC sayılı, *Ortak Tarım Piyasaları Düzeni'ni tesis eden ve bazı tarım ürünleri hakkında özel hükümler getiren Tüzük*) ile düzenleniyor.

TÜRKİYE'NİN AB'NİN ORTAK PİYASA DÜZENİNE UYUMLULUĞU

Türkiye'nin, OPD kapsamındaki piyasa müdahaleleri, kota uygulamaları ya da özel yardım programlarına dahil edilebilmesi için, AB'ye üye olması gerekiyor. Bununla birlikte, OPD'nin kurulması ve tarım piyasalarının etkin biçimde izlenmesine zemin hazırlayacak yasal dayanak, idari yapı ve uygulama mekanizmalarının oluşturulması, Türkiye'nin müzakere sürecindeki en önemli önceliklerinden biri.

Hali hazırda, Türkiye'nin, AB'nin kırmızı et ve süt sektörlerine yönelik OPD sistemine uyum düzeyi oldukça sınırlı. Kırmızı et sektöründe, AB'deki ile uyumlu bir karkas sınıflandırma sistemi bulunmuyor. Bu durum, sektördeki fiyatların kayıt altına alınması ve takibi konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmasına yol açıyor. Sığır ve dana etlerinin etiketlenmesi ve sınıflandırılması ile ilgili pazarlama standartları da, henüz ilgili AB düzenlemeleri ile uyumlaştırılmış değil.

Süt ve süt ürünleri sektöründe de, AB'dekine benzer bir OPD sistemi kurulabilmesi için, öncelik le sektörün kayıt altına alınması ve denetim ağının etkinleştirilmesi gerekiyor. AB'deki üretim sınırları ve müdahale alımları, sütteki yağ ve protein içeriğine göre belirlendiğinden, bu sistemlerin Türkiye'de uygulanabilmesi de, üretilen süte ilişkin analizler yapılması ve mevcut durumun tespit edilmesini gerektiriyor. Bu nedenle, sütlerde düzenli olarak yağ tayini yapabilecek yeterli sayıda ak redite laboratuvar kurulması da, sektörün uyum sürecindeki öncelikli ihtiyaçları arasında.

TÜRKİYE'DE TARIMSAL DESTEKLEMELERİN AB'YE UYUMU

Ortak Tarım Politikası'nda yapılan reformlar sonucunda, üretim miktarına göre sağlanan desteklerin neredeyse istisnai bir hal aldığı AB'nin aksine, Türkiye'de üretime dayalı yardımlar, tarım sektöründeki temel destek türü olmayı sürdürüyor. Bununla birlikte Türkiye, halihazırda, tarımsal destek politikasının gelecekte AB'nin Ortak Tarım Politikası ile uyumlu olmasını amaçlayan bir strateji üzerinde çalışıyor. Bu çerçevede, destekleme stratejisi ve araçlarının, üyelik tarihine kadar, bu çalışma sonuçlarına göre belirlenmesi öngörülüyor.

2010 yılı Türkiye İlerleme Raporu da, tarımsal destekler konusunda henüz yeterli ilerleme kaydedilemediğine işaret ediyor. Ayrıca, Türkiye ile AB arasındaki katılım müzakereleri çerçevesinde, "Tarım ve Kırsal Kalkınma" başlığının açılış kriterlerinden biri, Türkiye'nin, "üretime bağlı doğrudan destekler ve fiyat destek uygulamalarından uzaklaşarak, üretimden bağımsız doğrudan destek uygulamalarına yönelmesi" olarak belirlenmiş bulunuyor.

TÜRKİYE AB'NİN HAYVAN KİMLİK VE KAYIT SİSTEMİNE UYUMLULUĞU

Türkiye'de sığır cinsi hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınmasına ilişkin AB tüzüğü doğrultusunda, 2002 yılında Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği yürürlüğe girmiş bulunuyor. Yönetmelik, hayvanların kulak küpesi ile tanımlanması, işletmelerin kayıt tutması, yetkili kurumun oluşturduğu veri tabanı ve hayvan pasaportlarını içeren AB ile uyumlu izleme sistemini tesis ediyor. Küpeleşmiş hayvanların kayıtları, ulusal veritabanı sistemine (TURKVET) aktarılarak kaydediliyor.

Sistem, işletmelere giren ve çıkan hayvanların hareket bildirimlerinin etkili bir şekilde denetimine izin vermek üzere güçlendirilmiş bulunuyor. Ancak, mezbahalarda ve Kurban Bayramı'nda kesilen hayvanların kulak küpe numaralarının tam olarak bildirilememesi, hayvan kayıplarının sağlıklı olarak kaydedilememesine neden oluyor. Öte yandan, yönetmelik AB düzenlemesinin getirdiği sığır etlerinin etiketlenmesine ilişkin hükümleri içermiyor.

Koyun ve keçi cinsi hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınmasına ilişkin AB tüzüğü ise, Ocak 2010'da yürürlüğe giren Koyun Ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile mevzuata aktarılmış ve uygulama ülke çapında başlamış bulunuyor. Ancak AB düzenlemesinde getirilen izleme sistemini oluşturan yönetmelik, AB'de 2009 sonunda uygulanmaya

başlanan hayvanlar için zorunlu elektronik kimlik sistemini içermiyor. Bunun yerine, hayvanların tanımlanmasında AB'de daha önce uygulanan kulak küpeleri kullanılıyor.

İŞLETMELER TABİ OLDUĞU GENEL HİJYEN KURALLARI

AB'de 2006 yılında yürürlüğe giren gıdalarda hijyene ilişkin düzenleme paketi, birincil üretimden başlayarak, "tarladan/çiftlikten sofraya" gıda zincirinin tüm aşamalarında hijyen koşullarının sağlanmasına ilişkin sorumluluğu gıda işletmelerine yüklüyor. Paket, hijyen kurallarını belirleyen genel bir düzenlemenin yanı sıra, hayvansal gıdalarda hijyen kuralları ve bu ürünlere yönelik resmi kontrollere ilişkin iki spesifik tüzükten oluşuyor.

Gıdalarda hijyene ilişkin ana düzenleme kapsamında, birincil üretimi (kesim öncesi yapılan tüm hayvan üretimi aşamaları) gerçekleştiren işletmeler, birincil ürünlerin bulaşmaya karşı korunduğunu temin etmek; üretimle ilişkili tüm tesisleri ve ekipmanları temiz tutmak ve gerektiğinde dezenfekte etmek; hayvanları temiz tutmak; hayvanların bulaşmaya neden olmasını önlemek vb. önemleri almakla yükümlü. Bu işletmelerin, ayrıca, hayvanlara verilen yemin menşei ve cinsi, hayvanlara uygulanan ilaçların ve diğer tedavilerin tarihi, ürünlerin güvenliğini etkileyebilecek hastalıkların ortaya çıkış tarihi, hayvanlara ve ürünlere uygulanan kontrollere ilişkin raporlar vb. kayıtları tutmaları gerekiyor.

Birincil üretim dışındaki faaliyetlerde bulunan işletmelerin ise, hayvansal gıdaların hazırlanması, işlenmesi gibi süreçlerin gerçekleştirildiği tesisler, kullanılan ekipmanlar, gıda atıkları, çalışanların hijyeni, ürünlerin ambalajı vb. konulardaki hijyen koşullarını karşılamaları gerekiyor.

Düzenleme uyarınca, birincil üretim sonrasındaki aşamalarda faaliyet gösteren gıda işletmelerinin "Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları" (HACCP) ilkelerine dayanan bir prosedür oluşturmaları ve uygulamaları gerekiyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından belirlenen uluslararası gıdastandartlarını kapsayan söz konusu ilkeler, sağlıklı gıda üretimi için gerekli olan hijyen şartlarının belirlenmesi ve bu şartların sağlanması ile tüketici açısından sağlık riski oluşturabilecek nedenlerin belirlenmesi ve ortadan kaldırılmasını kapsıyor.

AB'de 1993 yılından beri uygulanan HACCP ilkeleri, nihai ürünün test edilmesi yerine, üretim aşamalarının izlenerek tehlikelerin önlenmesine odaklanıyor. HACCP ilkeleri; önlenmesi/ortadan kaldırılması gereken tehlikelerin ve kontrol edilmesi gereken kritik noktaların tanımlanması, tanımlanan tehlikelerin engellenmesi için kontrol noktalarında kritik limitler belirlenmesi, bu noktalarda etkin gözetim prosedürleri oluşturulması ve uygulanması, kritik bir aşamada kontrol eksikliği saptanması halinde düzeltici önlemler alınması, önlemlerin denetlenmesi için otokontrol yöntemleri geliştirilmesi ve bu önlemlerin uygulandığını kanıtlayacak kayıtlar tutulması yükümlülüklerinden oluşuyor.

Temel amacı tehlike analizi yoluyla gıda güvenliği açısından kontrol altında tutulması gereken kritik aşamaları saptamak ve gerekli önlemleri almak olan HACCP sisteminin, her işletmede, o işletmeye özel olarak uygulanması gerekiyor. HACCP prosedürleri işletmelere ürün güvenliğinin sağlanması sayesinde ürün kalitesinin artırılması, çalışanlarda gıda güvenliği bilincinin oluşması ve tüketici güveninin artırılması gibi faydalar sağlıyor. Düzenleme, üçüncü ülkelerden ithal edilen hayvansal ürünlerin de söz konusu hijyen koşullarını karşılamalarını zorunlu kılıyor. (852/2004/EC sayılı, *Gıda maddelerinde hijyene ilişkin Tüzük*; 853/2004/EC sayılı, *Hayvanlardan elde edilen gıdalara ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Tüzük*; 854/2004/EC sayılı, *İnsan tüketimine sunulan hayvansal kökenli gıdaların resmi kontrollerinin organizasyonu için spesifik kuralları getiren Tüzük*)

İŞLETMELERİN ET VE SÜT ÜRÜNLERİNE YÖNELİK ÖZEL HİJYEN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Taze et (ve sakatat), et ürünleri (pişirilmiş, tuzlanmış, tütsülenmiş, vb.), peynir, tereyağı ve diğer süt ürünleri gibi hayvansal ürünlerin yaratabileceği mikrobiyolojik ve kimyasal riskler nedeniyle bu ürünlere yönelik spesifik hijyen kuralları getiren AB düzenlemesi, halk sağlığını üst düzeyde korumayı hedefliyor.

Söz konusu düzenleme, hayvansal gıdaları piyasaya sürebilmek için, işletmelere kayıt olma ya da onay alma zorunluluğu getiriyor. Hayvansal ürünler işleyen işletmeler, yetkili kurumdan onay almadıkları takdirde, faaliyet gösteremiyor. Söz konusu tesis onayı, yerinde yapılan ziyaretler sonucunda veriliyor. Birincil üretim, nakliye ve sıcaklık kontrollü depolama koşulları gerektirmeyen ürünlerin depolanması faaliyetlerini yürüten işletmeler ise bu onay sürecine tâbî değil.

İşletmelerin hayvansal ürünlerin sağlık işareti³ 1 ya da tanımlama işareti taşıdıklarını temin etmeleri gerekiyor. Tanımlama işaretinin, ürün tesisten çıkmadan önce doğrudan ürüne, ambalaja ya da etikete iliştilmesi gerekiyor. İhracatçı üye devletin 2 harfli bir kod olarak adını gösteren işaret, tesisin onay numarasını da ibraz ediyor. Ürünün başka bir tesiste işlenmesi durumunda ise, söz konusu tesisin onay numarasını gösteren yeni bir işaret iliştilmesi gerekiyor. İşletmelerin hayvansal ürün aldıkları ya da verdikleri gıda işletmelerini tanımlayacak sistemlere ve prosedürlere sahip olma yükümlülüğü bulunuyor.

Düzenleme gereği, gıda işletmeleri, hayvansal ürünlerden kaynaklanan bulaşmayı ortadan kaldırmak için, Komisyon'un onayladığı maddeler dışında, yalnızca içme suyu ya da temiz su kullanabiliyor.

İŞLETMELERİN KIRMIZI ETE YÖNELİK ÖZEL HİJYEN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Gıda işletmeleri, et ürünlerinin hazırlanmasında hayvanların testisler dışında kalan genital organları, böbrek ve mesane dışında kalan üriner organları, nefes borusu ve akciğer borusu, göz ve göz kapakları vb. organlarının kullanılmamasını temin etmekle yükümlü.

İşletmeler, etlerin depolanması ve nakledilmesi aşamalarında ise, soğutma işlemleri süresince et üzerine yoğunlaşmayı önlemek için yeterli havalandırmanın sağlanması; depolama ve nakliye süresince et sakatlarının 3°C, diğer etlerin 7°C sıcaklıkta tutulması; nakliyenin 2 saatten fazla sürmemesi vb. koşullara uymak zorundalar.

Kesimhane dışında acil kesilen hayvanların etleri, ancak hayvanın kaza sonucu kesimhaneye nakledilemez halde olması; hayvanın ölüm sonrası kontrolünün veteriner tarafından yürütülmesi; kesilen hayvanın hijyenik bir şekilde kesimhaneye nakledilmesi; kesim ile kesimhaneye varış arasındaki sürenin 2 saatten fazla olması durumunda hayvanın dondurulması; resmi veterinerin, ölüm sonrası kontrolü takiben etin kullanımına ilişkin talimatlarına uyulması vb. koşulları karşıladıkları takdirde, insan tüketimi için kullanılabilir. (853/2004/EC sayılı, *Hayvanlardan elde edilen gıdalara ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Tüzük*)

YÜRÜRLÜKTEKİ ULUSAL VE AB HAYVANCILIK MEVZUATI

Türkiye ve Avrupa Birliği'ndeki hayvancılık ile ilgili yasal mevzuat aşağıda çıkarılmıştır.

Türkiye'deki Mevzuat:

KANUNLAR

- 5488 Sayılı Tarım Kanunu
- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu

BAKANLAR KURULU KARARLARI

- 2011 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar
- 2011 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar
- Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Etçi ve Kombine Irklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar
- Güneydoğu Anadolu Projesi Eylem Planı Kapsamındaki İllerde Süt Sığırcılığı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Taşra Teşkilatında Yer Alan Ardahan Arıcılık Üretim İstasyonu Müdürlüğü'nün Adının Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü Olarak Değiştirilmesi ve Söz Konusu Müdürlüğün Doğrudan Merkeze Bağlı Taşra Teşkilatına Dönüştürülmesi Hakkında Karar
- Van'da Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Hayvan Yetiştiricilerine Yem Desteği Ödenmesi Hakkında Karar

YÖNETMELİKLER

- 30 Kasım 2011 tarihli Arıcılık Yönetmeliği Ulusal Süt Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik
- Bombus Arısı Yönetmeliği (15.12.2011)
- Hayvanlarda Soykütüğü ve Önsoykütüğü Esasları ile Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelik (05.12.2011)
- Ulusal Kırmızı Et Konseyi Kuruluş ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Ulusal Süt Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Suni Tohumlama, Tabii Tohumlama ve Embriyo Transferi Faaliyetleri Hakkındaki Yönetmelik (08.12.2011)

- Sperma, Ovum ve Embriyo Üretim Merkezlerinin Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik (24.12.2011)

TEBLİĞLER

- 06.05.2011 tarihli ve 27926 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliği (No: 2011/26)
- 12.11.2011 Tarihli ve 28110 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliğinde değişiklik yapılması hakkında tebliğ (No: 2011/26)
- 09.12.2011 Tarihli ve 28137 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliğinde değişiklik yapılması hakkında tebliğ (No: 2011/53)
- 04.03.2011 tarihli ve 27864 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme Uygulama Esasları Tebliği (No: 2011/13)
- 20.11.2009 tarihli ve 27412 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Güneydoğu Anadolu Projesi Eylem Planı Kapsamındaki İllerde Süt Sığırcılığı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2009/57)
- 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Güneydoğu Anadolu Projesi Eylem Planı Kapsamındaki İllerde Süt Sığırcılığı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2010/51)
- 25.11.2011 tarihli ve 28123 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Güneydoğu Anadolu Projesi Eylem Planı Kapsamındaki İllerde Süt Sığırcılığı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2011/49)
- 25.02.2010 tarihli ve 27504 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Etçi ve Kombine Irklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2010/4)
- 05.11.2010 tarihli ve 27750 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Etçi ve Kombine Irklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2010/52)
- 12.11.2011 Tarihli ve 28110 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Doğu Anadolu Projesi Kapsamındaki İllerde Etçi ve Kombine Irklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2011/48)
- 22.12.2011 Tarihli ve 28150 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Van'da Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Hayvan Yetiştiricilerine Yem Desteği Ödenmesi Hakkında Uygulama Esasları Tebliği (No: 2011/60)

YETİŞTİRİCİ İLE SÖZLEŞME YAPMAK SURETİYLE ÖZEL İZNE TABİ DAMIZLIK DÜVE İTHALATI UYGULAMA TALİMATI

- Ana Arı Yetiştiriciliği Talimatnamesi
- Damızlık Ana Arı Yetiştiriciliği Talimatnamesi
- Altyapı Uygunluk Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Talimat
- 651 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
- 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
- Merkeze Bağlı Taşra Teşkilatı İdari Bağlılık Yönergesi
- Taşra Teşkilatı Görev Yönergesi
- Yetki Devri Yönergesi

AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATI

Hayvancılık ile ilgili ab mevzuatı genel hatları ile aşağıdaki hususlara ağırlık vermektedir. Kaliteli üretim yapılabilmesi için hayvan refahı, hayvan sağlığı ile ilgili uyulması gereken AB teknik ve standartları;

Çiftlik hayvanlarının refahı konusunda, hayvanların yaşam süresinin üç aşaması esas alınmaktadır. Bunlar;

- 1. Yetiştirme koşulları,
- 2. Hayvanların nakli,
- 3. Kesim öncesi ve sırasındaki işlemler olarak sıralanabilir

AB'nde hayvan refahı tanımı genel olarak, hayvanın gereksinimlerinin yeterli seviyede karşılanması ve hayvana zarar ve acı verecek koşulların önüne geçilmesini içermektedir. Bu tanım çerçevesinde hayvan refahı hususunun yerleşmesinde üç etkenden bahsedilebilir. Bunlar;

- 1. Hayvanlara uygun ortam sunma isteği,
- 2. Hayvan refahını sağlayarak ürün kalitesinin korunması,
- 3. Olumsuz refah imajı nedeni ile pazar kaybı riskinin ortadan kaldırılmasıdır

Giderek artan hayvan refahı bilinci, AB'ne uyum çalışmaları ve uluslar arası pazarlar ve ticaret göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda sayılan etkenler çerçevesinde Türkiye'deki yetiştirme uygulamaları ile hayvan refahı mevzuat düzenlemeleri kapsamında yeniden değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Buna göre bazı hayvan refahı düzenlemeleri şu şekilde sıralanabilir;

- Hayvanların birim alanda yerleşim sıklığı,
- Türlerle göre nakliye ve kesim öncesi koşulların standardizasyonunun sağlanması
- • Yemlik-suluk gibi ekipmanlardan yararlanmada hayvanlar arası rekabeti önleyecek bir yeterliliğin sağlanması,
- • Hastalıkların kontrolü ile ilaç, aşı ve diğer uygulamalarda hayvanların ihtiyaçlarının ön plana çıkarılması,
- Hayvan hareketlerinin izlenmesi ile zarar ve acı verecek uygulamalardan kaçınılması,
- Kesimhaneye veya başka alanlara taşımada uyulması gereken kurallar vb.

Türkiye'de çiftlik hayvanları yetiştiriciliğinde refah kavramı oldukça yenidir. Örneğin hayvanlar yeterince beslenememekte, yetersiz havalandırma, hayvan başına ayrılan alanın az olması, bazı barınaklarda hayvanların bağlanması, zemin ve altlıkla ilgili sorunlar gibi barındırma sorunları ve sağlık koruma ve hijyenle ilgili sorunlar, hayvan refahı konusunda önemli sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde görülen bu sorunların yanı sıra, yumurta tavukçuluğunda geleneksel kafes sisteminin kullanılması ile yer yetiştiriciliğinin yapıldığı etlik piliç üretiminde birim alanda yetiştirilen piliç sayısı Türkiye'nin hayvan refahı ile ilgili diğer sorunlarıdır.

Buna karşılık hayvan refahı konusunda düzenlemeler yapılırken AB'nin de bu konuda sıklıkla mevzuat veya uygulama değişikliği yaptığı ve bazı yaptırımların ertelenebildiği de unutulmamalıdır. Özellikle yumurta tavukçuluğunda geleneksel kafes sistemlerinde barındırma konusundaki yasaklamalar,

büyük üreticiler ile üretici örgütlerinin AB nezdindeki yoğun itirazları neticesinde öncelikle 2000 yılından 2005 yılına, daha sonra ise 2013 yılına ertelenmiştir.

Diğer yandan, hayvan refahına ilişkin düzenlemeler ticari işletme ölçeklerinde önemli bir küçülmeyi de beraberinde getirmesi nedeniyle büyük maliyet artışlarına neden olmaktadır. Nitekim hayvan refahına ilişkin düzenlemelerin uygulanması durumunda, özellikle birim alanda yetiştirilen hayvan sayısı önemli derecede azalmakta, nakliye ve kesim tedbirleri ile maliyetler ciddi oranda artmaktadır.

Son dönemlerde AB'nde hayvan refahı gerekleri gözetilerek geçilmek istenilen bazı üretim sistemleri, yukarıda belirtilen hususların yanı sıra, özellikle son yıllardaki sağlık sorunları nedenleriyle gündemden düşmeye başlamıştır. Bu çerçevede özellikle uyum sürecinde hayvan refahına yönelik yapılan veya yapılacak düzenlemeler konusunda Türkiye aceleci davranmamalıdır. Nitekim tavuk etinde hayvan refahı nedeniyle geçilmesi önerilen serbest üretim sistemleri yerine, Tavuk Vebası nedeniyle tüketici tercihlerini tam kapalı entansif (tam çevre denetimli barınaklarda) sistemlerde üretilen ürünler lehine çevirmiştir.

Katılım Ortaklığı Belgeleri ve Türkiye'den Yapılması İstenenler

Türkiye'nin adaylık sürecinde izlemesi gereken yol, üç Katılım Ortaklığı Belgesi ile resmileştirilmiştir. Katılım Ortaklığı Belgelerinde yer alan tedbirler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Birinci Katılım Ortaklığı Belgesinde Yer Alan Tedbirler

	Kısa Vade	Orta Vade
Ekonomik Kriterler	Tarımda reformların sürdürülmesi	Tarımda reformların tamamlanması
Tarım	Arazi kayıt, hayvan kimlik, bitki pasaport sistemlerinin geliştirilmesi Tarımsal pazarların izlenmesi, çevresel, yapısal ve kırsal kalkınma tedbirlerinin uygulanması için uygun idari yapılanmanın geliştirilmesi Hayvan ve bitki sağlığı konularında AB mevzuatına uyum için bir strateji geliştirilmesi, yürütme kapasitesinin oluşturulması Hayvan ve bitki hastalıkları ile mücadeleye ilişkin mevzuatın uyumlaştırılması amacıyla test uygulamaları, denetleme düzenlemeleri ve kurumsal yapının iyileştirilmesi	OTP ve Kırsal Kalkınma Politikalarına uyum amacıyla gerekli mevzuatın ve kurumsal yapının oluşturulması AB halk sağlığı ve hijyen standartlarına uyum, teşhis ve test imkanlarının geliştirilmesi
İç Pazar	Avrupa standartları, ehliyet ve uygunluk değerlendirmesi, etiketlemeye uyumun hızlandırılması Piyasa gözetimi ve uygunluk değerlendirme yapılarının güçlendirilmesi Yeni ve küresel yaklaşımların üstlenilmesini sağlayacak çerçeve mevzuatın hazırlıklarının başlatılması ve uygun idari yapılanmanın oluşturulması Ticarete yönelik teknik engellerin kaldırılması	

Kaynak: DPT.

İkinci Katılım Ortaklığı Belgesinde Yer Alan Tedbirler

	Kısa Vade	Orta Vade
Tarım	<ul style="list-style-type: none"> -Entegre İdare Kontrol Sistemi çerçevesinde; Arazi parsel tanımlama ve hayvan kayıt sistemlerine yönelik çalışmaların başlatılması -Kırsal kalkınma ve ormancılık stratejisinin geliştirilmesi -Bir veterinerlik çerçeve yasasının hazırlanarak, AB ikincil mevzuatının üstlenilmesi, idari, bilimsel, test ve denetime dair insani, teknik ve bilgi kaynaklarının güçlendirilmesi -Hazırlanan mevzuatın uygulanmasının sağlanması -Sınır Kontrol Noktaları sisteminin oluşturulması ve gerekli belgelerin belirlenmesi -Bitki koruma mevzuatının uygulamasını sağlayacak idari, bilimsel ve teknik yapıların güçlendirilmesi -Bitki ve bitkisel ürün ithalatı ve gıda sanayinin denetiminin güçlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> -Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin kurulmasının tamamlanması -Kırsal kalkınma ve ormancılık politikasının uygulanması için gerekli idari yapının kurulması -Ortak Pazar yapılarının kurulması, -Piyasaların izlenmesi için gerekli idari yapıların ve uygulama mekanizmalarının kabul edilmesi -Üçüncü ülkelerle topluluk müktesebatı ile uyumlu Sınır Kontrol Noktalarının güncelleştirilmesine ilişkin plan ve takvim sunulması -Gıda güvenliği kontrol sisteminin yeniden düzenlenmesi ve insani, teknik ve mali kaynakların AB standartlarına uygun bir şekilde iyileştirilmesi -Gıda işleme tesislerinin modernizasyonuna ilişkin takvim ve iyileştirme planının oluşturulması, muayene ve tanı tesislerinin kurulması

Kaynak: DPT

Üçüncü Katılım Ortaklığı Belgesinde Yer Alan Tedbirler

	Kısa Vade	Orta Vade
Tarım	<ul style="list-style-type: none"> - Kırsal kalkınmaya ilişkin gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve AB yardımlarından yararlanacak idari yapının oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> - Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) oluşturulması ve bu çerçevede Arazi Parsel Tanımlama Sisteminin (LPIS) kurulması
İstatistik	<ul style="list-style-type: none"> - Tarım istatistiklerinin iyileştirilmesine yönelik stratejinin güçlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> - DİE'nin (TÜİK) istatistik toplama ve işleme yöntemlerinin iyileştirilmesi
Gıda Güvenliği, Bitki ve Hayvan Sağlığı	<ul style="list-style-type: none"> - AB halk sağlığı ve hijyen standartlarına uygun program hazırlanarak gıda işleme tesislerinin modernizasyonu - Kalıntı kontrol programlarının uygulanması. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bitki sağlığı mevzuatının hazırlanması, - Mevzuatının uygulanması için idari yapının oluşturulması, - AB standartları çerçevesinde bitki çeşitlerinin kayıt altına alınması.

Kaynak: DPT.

Katılım Ortaklığı Belgelerinde görülen ortak noktalar ve dikkati çeken tedbirler ise şunlardır;

- Kurumsal ve idari yapının AB mevzuatını üstlenilecek ve uygulayabilecek şekilde geliştirilmesi,
- Mevzuat uyumunun sağlanması ve uygulamaya geçilmesi,
- AB üretim, pazarlama ve ürün işleme standartlarına ulaşılması,
- AB ile ticaret konusunda ticari ve teknik engellerin kaldırılması,
- Denetim, kalıntı ve sınır kontrollerinin iyileştirilmesi,
- Tarım istatistiklerinin iyileştirilmesi,
- Bitki çeşitlerinin kayıt altına alınması,
- Kurumsal ve insani kapasitenin geliştirilmesi.

Türkiye'nin Ulusal Programı ve Sektöre İlişkin AB'ne Taahhütleri

Birinci Ulusal Programda tarım sektörüne ilişkin olarak OTP'ye uyum, Doğrudan Gelir Desteği (DGD) çalışmaları, Çiftçi Kayıt Sistemi, Tapu Kadastro Sistemi, Coğrafi Bilgi Sistemi, Çiftlik Muhasebe Veri Ağının (FADN) geliştirilmesine yönelik Tarım Bilgi Sistemine ilişkin Veri Tabanı, Hayvan Kimlik Sisteminin geliştirilmesi, Hayvan ve Bitki Sağlığı alanındaki mevzuata uyum, test ve laboratuvar hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, gıda işleme tesislerinde, AB hijyen ve halk sağlığı standartlarına uyum konusunda çalışmalar, ayrıca, AB uygulamalarına paralel kırsal kalkınma önlemlerini içeren yeni stratejiler geliştirilmesi, üreticilerin örgütlenmelerine yönelik olarak da üretici birliklerinin kurulmasına ilişkin mevzuatın hazırlanması konularına değinilmiştir.

Tarım kesimindeki yetki dağılımının giderilmesi amacıyla kurulmuş olan Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kuruluna etkinlik kazandırılacağı ve katılımın geliştirileceği öngörülmüştür.

İkinci Ulusal Programda ise kısa ve orta vadeli taahhütler sıralanmıştır.

Buna göre kısa vadede;

- Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin (IACS) kurulması için gerekli yasal düzenleme ile birlikte, uygulamanın gerçekleşmesi için Ulusal mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacağı,
- Organik ürünlerin üretimi, tüketimi ve denetlenmesine dair Kanun çıkarılacağı,
- Türkiye'nin tarım politikalarının yönlendirilmesinde etkin bir biçimde kullanılacak olan Çiftlik Muhasebe Veri Ağının kurulmasına ilişkin mevzuat uymu sağlanacağı ve gerekli kurumsal kapasite çalışmalarına başlanacağı,
- Bütün ürün grupları için geliştirilen OPD'lerine yönelik AB mevzuatı ile OPD'ye tabi olmayan ancak, belirli bir üretim modeline tabi tutulan ve yardım mekanizması oluşturulan ürünler için geliştirilmiş olan mevzuatın inceleneceği,
- Birlik bitki sağlığı mevzuatının belirlenen takvim çerçevesinde üstlenileceği,
- Bitki ve hayvan sağlığı alanında Sınır Kontrol Noktalarının belirlenmesi ve ticarete teknik engellerin kaldırılmasına ilişkin koşul ve kuralları belirleyen AB mevzuatına uyum sağlanacağı,
- Veterinerlik Çerçeve Kanununun hazırlanacağı ve ilgili kurumların hayvan hastalıklarının gözetimini yürütebilecek teknik imkanlara kavuşturulması amacıyla alt yapıların güçlendirileceği ve Sınır Kontrol Noktalarındaki kurumsal kapasitenin artırılması için çalışmalar başlatılacağı belirtilmiştir.

Orta vadede yapılacak olanlar ise;

- IACS'ın kurulacağı ve işleyen bir sistem haline getirileceği,
- DGD ve diğer destekleme mekanizmalarının AB'ndeki yapıya uyumlaştırılması için Arazi Parsel Tanımlama Sisteminin (LPIS) oluşturulacağı,

- FEOGA'nın harcama ve düzenlemelerini gerçekleştirecek ödeme kuruluşlarına yönelik çalışmaların tamamlanacağı,
- Söz konusu ödeme kuruluşunun yapılandırılmasında Türkiye'nin önümüzdeki dönemde Tarım ve Kırsal Kalkınma Özel Katılım Programı (SAPARD) veya benzeri bir programdan yararlanması ihtimali çerçevesinde alınacak teknik yardımlara ilişkin bir programın hazırlanmasına başlanacağı,
- FADN sisteminin işler hale getirileceği,
- OTP kapsamında tarımsal ürünler ve üreticiler için geliştirilen bütün yardım ve destek mekanizmalarına yönelik mevzuatı oluşturmak üzere "OPD Çerçeve Kanunu" nun çıkarılacağı ve idari yapıların bu kapsamda oluşturulmasına başlanacağı,
- Başta TKB bünyesinde Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğünün kurulması olmak üzere, uyum sağlanan ve sağlanacak AB bitki sağlığı mevzuatının uygulanmasına yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesinin orta vadede tamamlanacağı,
- Halk sağlığı programlarına destek verecek veteriner laboratuvarlarının güçlendirileceği ve hayvan refahı konusunda gereken idari düzenlemelerin tamamlanacağı,
- Gıda işleme tesislerinin modernizasyonu için gerekli finansman ihtiyacı ve modernizasyon planının oluşturulacağı ve Türkiye'nin diğer aday ülkelerin kullanımına açılan, SAPARD benzeri bir programdan yararlandırılması halinde bu çalışmaların hızla gerçekleştirileceği,
- AB kırsal kalkınma mevzuatına uyum hazırlıkları çerçevesinde Birliğin kırsal kalkınma mevzuatına paralel olarak, ödeme kuruluşu, bölgesel ajanslar gibi idari yapıların oluşturulacağı şeklinde sıralanmıştır.
- Bu taahhütler çerçevesinde, Katılım Ortaklığı Belgelerinde yer alan tedbirlere göre Türkiye'nin öngörülenden biraz daha fazla yükümlülük altına girdiği görülmektedir.

• **Türkiye Tarafından Yerine Getirilen Yükümlülükler**

Katılım Ortaklığı Belgeleri ve Türkiye'nin Ulusal Programı çerçevesinde Türkiye tarafından önemli çalışmalar yapılmış ve bir çok mevzuat düzenlemesi gerçekleştirilmiştir. Ancak özellikle bilgi sistemleri ve istatistikler konusunda önemli sayılabilecek bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu çerçevede Türkiye tarafından aşağıdaki konularda önemli bazı ilerlemeler sağlanmıştır.

- Tarım Kanunu çıkarılmıştır,
- Üretici Birlikleri Kanunu çıkarılmıştır,
- Tarım Sigortaları Kanunu çıkarılmıştır,
- Islahçı Hakları Kanunu çıkarılmıştır,
- Gıda Kanunu çıkarılmıştır,
- Hayvanları Koruma Kanunu çıkarılmıştır,
- Bölgesel Ajansların Kuruluş Kanunu çıkarılmıştır,
- Kırsal Kalkınma Stratejisi çıkarılmıştır,
- Hayvan kimlik sistemine yönelik, Sığır Türü Hayvanların Tanımlanmasına İlişkin Yönetmelik yayımlanarak sığır türü hayvanlar kayıt altına alınmıştır,
- Hayvan sağlığı alanında laboratuvar alt yapılarının iyileştirilmesi, teşhis ve denetim mekanizmalarının geliştirilmesi amacıyla AB hibe katkılı proje uygulanarak ilerleme sağlanmıştır,
- Sınır Kontrol Noktaları kurulmaya başlanmış olup, 7 adet Sınır Kontrol Noktasının 2007 yılı sonuna kadar tam anlamıyla faaliyete geçmesi beklenmektedir,

- Üreticilerin örgütlenmesi kapsamında, Damızlık Sığır Yetiştirici Birliklerinin yanı sıra, Arı Yetiştirici Birlikleri, Küçükbaş Hayvan Yetiştirici Birlikleri ve Süt Birlikleri kurulmuştur.
- Çalışmaların son aşamaya getirildiği düzenlemeler ise şunlardır;
- Ödeme Kuruluşlarına ilişkin Kanun çalışmaları son aşamaya getirilmiştir.
- Çiftçi Kayıt Sistemi ile IACS'ın kurulmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmekte olup, Çiftçi Kayıt Sisteminin kısa vadede esas alınması hedeflenmektedir.
- FADN'ın kurulmasına ilişkin AB'ne proje teklifi yapılmış olup, alt yapıya ilişkin çalışmaların 2007 yılında sonuçlandırılması beklenmektedir.
- Tapu ve Kadastro çalışmaları hızlandırılmış olup, 2007 yılında sonuçlandırılması beklenmektedir.
- Küçükbaş hayvanların tanımlanması ve kimliklendirilmesine ilişkin Yönetmelik çalışmaları sürdürülmekte olup, kısa vadede bu hayvanların da kimliklendirilmesi hedeflenmektedir.
- Uyum konusunda Katılım Ortaklığı Belgelerinde, Ulusal Programlarda ve İlerleme Raporlarında da yer alan ve henüz bir ilerleme sağlanamayan önemli düzenlemeler ise;
- Kurumsal yapılanmaların henüz karşılaştırılmamış olması,
- OPD ve destekleme mekanizmalarına ilişkin AB'ne yaklaşmayı sağlayacak herhangi bir düzenleme yapılmaması,
- IACS'ın birçok alt bileşeni konusunda yeni istatistiksel verilerin toplanması ve işlenmesi konusunda ilerleme sağlanamaması,
- Ödeme Ajanslarının kuruluşunun gecikmesi,
- 1/98 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı çerçevesinde AB'ne verilen taahhütlerin yerine getirilmemesi, olarak sıralanabilir.

AB'ne yeni üye ülkelerde hayvancılık sektörüne ilişkin olarak uyum zorunluluğu aranan konular özetle;

- Hayvansal ürünlerin üretildiği veya işlendiği tesislerdeki hijyen durumu ve çevreye saygılı üretim,
- Hayvansal ürünlerdeki üretim ve stok durumu,
- Hayvanların kimliklendirilmesi ve veri tabanlarının oluşturulması,
- Hayvan sağlığı ve refahı,
- Hayvansal ürünlerin etiketlenilmesi (izlenebilirlik) ve
- Pazar ve pazarlama şartlarıdır.
- Bunların yanı sıra, AB'ne yeni üye ülkelerin hemen hepsi tam üye olduktan sonra da uyum için geçiş dönemi istemiş ve AB ile gıda güvenliği önlemlerine ilişkin geçiş dönemi için bazı konularda anlaşmaya varılmıştır.

AVRUPA BİRLİĞİ, TÜRKİYE VE OVACIK'TA HAYVANCILIK ve HAYVANSAL ÜRETİM

2000 yılında, % 10,1 olan tarımsal üretimin gayrisafi yurt içi hasıladaki payı 2009 yılında, % 8,3'e gerilemiştir. Gayrisafi yurt içi hasıladaki payı düşmesine rağmen tarımsal üretim 2000 yılından beri artış göstermektedir. 2007 yılında kuraklığa bağlı olarak düşen üretilen ürün miktarı, 2008 başından itibaren tekrar artışa geçmiştir. 2008 yılında 73 milyar TL olan tarımsal üretim, 2009 yılında 79 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. 2010 yılı Mart ayı itibarıyla, Türkiye tarım sektörü 5,2 milyon kişiye istihdam sağlamıştır. Bu rakam Türkiye'deki toplam istihdamın yaklaşık olarak % 24'üne karşılık gelmektedir. Tarımsal istihdam 2000 yılından 2010 yılının ilk çeyreğine kadar yaklaşık % 33 oranında düşüş yaşamıştır. Bu dönemdeki üretim artışı göz önünde bulundurulduğunda, tarım sektöründeki verimliliğin artış gösterdiği görülmektedir (TÜİK).

Hayvancılık sektörü açısından AB ile Türkiye arasında, işletme yapısı ve büyüklükleri, verimlilik düzeyleri ve izlenen politikalar büyük farklılıklar göstermekte ve bu durum sektörün entegrasyonunu güçleştirmektedir. Ayrıca kırsal alanda üretimin bileşimi de Türkiye ile AB arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de toplam kırsal üretim değerinin % 25.28'i hayvansal; % 74.72'si bitkisel üretimden sağlanırken, Avrupa Birliğinde bu oranlar sırasıyla % 50.15 ve % 49.85'tir. Diğer bir deyişle Türkiye'de bitkisel üretim, AB'nde hayvansal üretim ağırlıktadır.

AB'de destekleme politikaları kapsamında bitkisel üretim yanında hayvansal ürünlere de geniş olarak yer verilmiş ve bunlara ilişkin ayrıca ortak piyasa düzenlemesi oluşturulmuştur. Türkiye'deki desteklemeler kapsamında ise bitkisel üretim ağırlıklı bir yapının olduğu ve hayvansal ürünlere yönelik piyasa düzenlemesi konusunda önemli sorunlar yaşandığı görülmektedir. Zaten bu gelişmenin bir sonucu olarak ülkede toplam tarımsal üretim değeri içerisindeki hayvancılığın payı %25-30 dolaylarında gerçekleşmektedir. Bu durum dolayısıyla Türkiye'de 4-5 yıllık süreleri kapsayan Ulusal Hayvancılık Projeleri uygulanarak aradaki farkın kapatılmasına çalışılmaktadır.

Avrupa Birliğinde hayvancılığın geliştirilmesinde ve sorunların çözümünde izlenen bu politikalar, günümüz Türkiye'sinin de sorunlarının çözümüne büyük ölçüde katkıda bulunabilecektir. Örnek olması açısından Avrupa Birliğinde genel tarımsal yapı ve hayvancılığa ait istatistik verileri aşağıdaki tablolarda görebiliriz.

Avrupa Birliği'nde Hayvancılıkla İlgili Veriler

Avrupa Birliği ve Türkiye'deki hayvansal üretimle ilgili verilere geçmeden önce, AB ve Türkiye'de genel tarımsal yapıyı görmek lazım gelir. Bu maksatla karşılaştırmalı tablo aşağıdaki şekilde görülmektedir.

AB (25) ve Türkiye'de Genel Tarımsal Yapı (2003)

	AB(25)	Türkiye
Toplam Nüfus (Bin Kişi)	454.406	71.325
Kırsal Nüfusu (Bin Kişi)	109.218	24.174
Kent Nüfusu (Bin Kişi)	345.190	47.151
Tarımla Uğraşan Nüfus (Bin Kişi)	24.553	20.630
Tarımda Çalışan Nüfusun Payı (%)	6,7	32,7
Kırsal Nüfusun Payı (%)	24,0	33,9
Tarımsal Üretim Değeri (Milyon Avro)	305.601	25.016
- Hayvansal Üretimin Değeri (Milyon Avro)	128.067	7.755
- Hayvansal Üretimin Payı (%)	41,9	31,0
İşletme Sayısı (Bin Adet)	10.317	3.076
Ortalama İşletme Büyüklüğü (da)	250,5	61,0
>500 da İşletmelerin Denetimindeki Alan (%)	53,0	11,3
<100 da İşletmelerin Oranı (%)	62,7	83,2
İşletme Büyüklük Gruplarının Dağılımı (%)		
0-49	49,7	64,8
50-99	13,1	18,4
100-199	11,9	10,8
200-499	13,5	5,1
>500	11,8	0,9

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

FAO'nun verilerine göre 2003 yılında 305.6 milyar Avro olarak gerçekleşen AB toplam tarımsal üretim değeri içerisinde hayvansal üretimin payı % 41.9'dur. AB toplam tarımsal üretim değerinin; % 13.7'si süt, % 9.6'sı sığır, % 8.5'i domuz, % 2.3'ü koyun ve keçi, % 2.2'si yumurta ve % 4.1'i de kanatlı etlerinden sağlanmaktadır. Üye ülkelerin tarımsal üretimlerine katkıları açısından alt sektörler farklılık göstermekle birlikte, çoğu ülkede ilk sırayı süt ve domuz üretimi almaktadır.

AB’nde Yıllar İtibarıyla Hayvan Varlığı (Bin Baş) ve Değişim Düzeyleri (İndeks:1980=100)

Yıl	Sığır	İndeks	Koyun	İndeks	Keçi	İndeks	Domuz	İndeks	Manda	İndeks
1980	108786	100.0	84305	100.0	9837	100.0	136950	100.0	91	100.0
1985	106895	98.3	94945	112.6	10781	109.6	137824	100.6	101	111.0
1990	100177	92.1	121931	144.6	12878	130.9	142865	104.3	113	124.2
1995	94949	87.3	116254	137.9	12483	126.9	145913	106.5	109	119.8
1996	95237	87.5	113099	134.2	12258	124.6	142205	103.8	149	163.7
1997	94843	87.2	116545	138.2	12646	128.6	145445	106.2	151	165.9
1998	92656	85.2	118400	140.4	12812	130.2	146049	106.6	163	179.1
1999	91717	84.3	117605	139.5	12632	128.4	148481	108.4	187	205.5
2000	93424	85.9	113992	135.2	12572	127.8	152846	111.6	202	222.0
2001	92549	85.1	106407	126.2	11927	121.2	151882	110.9	195	214.3
2002	90544	83.2	104477	123.9	12534	127.4	154173	112.6	186	204.4
2003	89117	81.9	103341	122.6	12531	127.4	153192	111.9	224	246.2
2004	88071	81.0	102874	122.0	12372	125.8	153173	111.8	261	286.8

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

Yukarıda verilen tabloda görüldüğü gibi Avrupa Birliği’nde 1980 yılında 108.8 milyon baş olan sığır varlığı 2004 yılında % 19 oranında gerilemiş ve 88 milyon başa düşmüştür.

AB (25)’de Toplam ve Türler İtibarıyla Süt Üretimi (Bin Ton), Değişimi (İndeks: 1980=100) ve Toplam Süt Üretimi İçerisinde İnek Sütünün Payı (%)

Yıllar	İnek Sütü	İndeks	Koyun Sütü	İndeks	Keçi Sütü	İndeks	Manda Sütü	İndeks	Toplam Süt	İnek Sütünün Payı
1980	144322	100.0	1678	100.0	1407	100.0	68	100.0	147476	97.9
1985	149349	103.5	1834	109.3	1502	106.8	74	108.8	152759	97.8
1990	141636	98.1	2080	124.0	1661	118.1	43	63.2	145421	97.4
1995	141199	97.8	2126	126.7	1548	110.0	81	119.1	144953	97.4
1996	140733	97.5	2219	132.2	1666	118.4	127	186.8	144745	97.2
1997	140621	97.4	2207	131.5	1700	120.8	148	217.6	144676	97.2
1998	141036	97.7	2342	139.6	1685	119.8	156	229.4	145220	97.1
1999	141477	98.0	2343	139.6	1676	119.1	133	195.6	145629	97.1
2000	144988	100.5	2266	135.0	1643	116.8	135	198.5	149032	97.3
2001	144102	99.8	2378	141.7	1781	126.6	154	226.5	148415	97.1
2002	143968	99.8	2395	142.7	1769	125.7	143	210.3	148274	97.1
2003	143427	99.4	2306	137.4	1722	122.4	127	186.8	147582	97.2
2004	142304	98.6	2319	138.2	1722	122.4	125	183.8	146470	97.2

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

AB'nde üretilen sütün büyük bir bölümü Türkiye'de olduğu gibi yine sığırlardan elde edilmekte olup, 146.5 milyon ton olan AB toplam süt üretiminin yaklaşık % 97' si sığırdan sağlanmaktadır. Yıllar itibarıyla AB toplam süt üretimi incelendiğinde de önemli bir değişim gözlenmemektedir. Yıllar itibarıyla AB toplam süt üretimi incelendiğinde de önemli bir değişim gözlenmemektedir. İnek sütü üretimi 1980 yılında 144.3 milyon ton iken, 2004 yılında 142.3 milyon ton düzeyine inmiştir.

Yıllar ve Türler İtibarıyla AB Et Üretimi (Bin Ton) ve Değişim Değerleri (İndeks: 1980=100)

Yıllar	Toplam Et Üretimi	İndeks	Sığır Eti	İndeks	Koyun-Keçi Eti	İndeks	Manda Eti	İndeks	Domuz Eti	İndeks	Piliç Eti	İndeks
1980	32510	100.0	9062	100.0	1008	100.0	1.1	100.0	15510	100.0	4985	100.0
1985	33973	104.5	9428	104.0	1079	107.0	0.8	72.7	16279	105.0	5115	102.6
1990	36299	111.7	9470	104.5	1258	124.8	0.5	45.5	17604	113.5	5605	112.4
1995	38227	117.6	8523	94.1	1216	120.6	0.5	45.5	18685	120.5	6676	133.9
1996	39079	120.2	8473	93.5	1201	119.1	1.5	136.4	19203	123.8	7023	140.9
1997	38925	119.7	8451	93.3	1156	114.7	1.7	154.5	18805	121.2	7213	144.7
1998	40646	125.0	8199	90.5	1195	118.6	1.5	136.4	20278	130.7	7535	151.2
1999	40937	125.9	8177	90.2	1202	119.2	1.0	90.9	20768	133.9	7409	148.6
2000	41734	128.4	8175	90.2	1182	117.3	1.5	136.4	21034	135.6	7853	157.5
2001	41696	128.3	8011	88.4	1054	104.6	1.0	90.9	20883	134.6	8153	163.6
2002	42203	129.8	8083	89.2	1077	106.8	2.0	181.8	21373	137.8	8061	161.7
2003	42254	130.0	8025	88.6	1084	107.5	1.4	127.3	21630	139.5	8029	161.1
2004	42434	130.5	8050	88.8	1072	106.3	1.4	127.3	21592	139.2	8282	166.1

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

1980 yılında 9 milyon ton düzeyinde olan sığır eti üretimi, 2004 yılında 8 milyon tona düşmüştür.

Yıllar İtibarıyla Toplam Et Üretimi İçerisinde Farklı Türlerin Payı (%)

Yıllar	Sığır-Dana Eti	Koyun-Keçi Eti	Manda Eti	Domuz Eti	Piliç Eti	Diğer Etler	Toplam
1980	27.9	3.1	0.0	47.7	15.3	6.0	100.0
1985	27.8	3.2	0.0	47.9	15.1	6.1	100.0
1990	26.1	3.5	0.0	48.5	15.4	6.5	100.0
1995	22.3	3.2	0.0	48.9	17.5	8.2	100.0
1996	21.7	3.1	0.0	49.1	18.0	8.1	100.0
1997	21.7	3.0	0.0	48.3	18.5	8.5	100.0
1998	20.2	2.9	0.0	49.9	18.5	8.5	100.0
1999	20.0	2.9	0.0	50.7	18.1	8.3	100.0
2000	19.6	2.8	0.0	50.4	18.8	8.4	100.0
2001	19.2	2.5	0.0	50.1	19.6	8.6	100.0
2002	19.2	2.6	0.0	50.6	19.1	8.5	100.0
2003	19.0	2.6	0.0	51.2	19.0	8.2	100.0
2004	19.0	2.5	0.0	50.9	19.5	8.1	100.0

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>) verilerinden hesaplanmıştır.

Toplam et üretimi içerisinde domuz etinin payı % 51'e yükselirken, sığır etinin payı % 19'a , koyun-keçi etlerinin payı % 2.5'e gerilemiştir. Piliç eti üretimi ise toplam et üretimi içerisindeki % 19.5'ik payı ile sığır eti üretimini geçmiştir. 2004 yılında AB'nde et üretiminin yeni sıralaması ise; domuz eti, piliç eti, sığır eti, koyun-keçi eti ve manda eti şeklinde olmuştur.

Yıllar İtibarıyla AB ve Türkiye'de Yumurta Üretimi (*) (ton) ve Üretimin Değişim Düzeyleri (İndeks: 1980=100)

Yıllar	AB	İndeks	Türkiye	İndeks
1980	6.004.495	100,0	206.736	100,0
1985	6.109.988	101,8	291.880	141,2
1990	5.776.504	96,2	384.930	186,2
1995	5.966.759	99,4	550.000	266,0
1996	5.926.537	98,7	611.700	295,9
1997	6.044.206	100,7	755.584	365,5
1998	6.163.229	102,6	865.000	418,4
1999	6.133.103	102,1	840.000	406,3
2000	6.293.936	104,8	810.000	391,8
2001	6.292.576	104,8	660.940	319,7
2002	6.321.792	105,3	722.182	349,3
2003	6.147.162	102,4	791.674	382,9
2004	6.271.699	104,5	770.000	372,5

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>) (*) Bir yumurta ağırlığı 56 gram olarak bildirilmiştir.

Tabloda görüldüğü gibi AB yumurta üretimi 1980 yılına göre sadece % 4.5 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık Türkiye'deki yumurta üretimi 3.7 kat artarak, 206 bin tondan 770 bin tona yükselmiştir.

**Yıllar İtibarıyla AB ve Türkiye'de Bal Üretimi (ton) ve Üretimin Değişim Düzeyleri
(İndeks: 1980=100)**

Yıllar	AB	İndeks	Türkiye	İndeks
1980	87.833	100,0	25.170	100,0
1985	105.268	119,9	35.840	142,4
1990	135.702	154,5	51.286	203,8
1995	161.059	183,4	68.620	272,6
1996	138.617	157,8	62.950	250,1
1997	140.233	159,7	63.319	251,6
1998	149.358	170,0	67.490	268,1
1999	152.912	174,1	67.259	267,2
2000	150.114	170,9	61.091	242,7
2001	162.374	184,9	60.190	239,1
2002	156.792	178,5	74.555	296,2
2003	172.989	197,0	69.540	276,3
2004	169.930	193,5	73.929	293,7

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

Tabloda görüldüğü gibi; Türkiye'de bal üretimi AB toplam bal üretiminin % 44'ü düzeyindedir.

**Yıllar İtibarıyla AB ve Türkiye'de Yapağı Üretimi (ton) ve Üretimin Değişim Düzeyleri
(İndeks: 1980=100)**

Yıllar	AB	İndeks	Türkiye	İndeks
1980	181107	100,0	61.285	100,0
1985	200482	110,7	68.000	111,0
1990	224691	124,1	60.559	98,8
1995	189946	104,9	50.775	82,9
1996	186141	102,8	49.847	81,3
1997	185234	102,3	45.632	74,5
1998	187907	103,8	44.368	72,4
1999	184618	101,9	45.665	74,5
2000	185002	102,2	43.139	70,4
2001	175124	96,7	40.907	66,7
2002	190496	105,2	38.244	62,4
2003	178198	98,4	46.457	75,8
2004	169072	93,4	45.972	75,0

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

Tablo'da görüldüğü üzere; hem AB'nde hem de Türkiye'de yapağı üretimi 1980 yılına göre 2004 yılında önemli düzeyde gerilemiştir.

**Yıllar İtibarıyla AB ve Türkiye'de Koza Üretimi (ton) ve Üretimin Değişim Düzeyleri
(İndeks: 1980=100)**

Yıllar	AB	İndeks	Türkiye	İndeks
1980	418	100,0	1.707	100,0
1985	320	76,6	1.781	104,3
1990	181	43,3	2.171	127,2
1995	154	36,8	271	15,9
1996	159	38,0	215	12,6
1997	159	38,0	161	9,4
1998	167	40,0	136	8,0
1999	196	46,9	133	7,8
2000	193	46,2	60	3,5
2001	195	46,7	47	2,8
2002	200	47,8	100	5,9
2003	200	47,8	169	9,9
2004	200	47,8	169	9,9

Kaynak: Faostat-2005 (<http://faostat.fao.org/faostat>)

Yukarıdaki verilen Tablo'da görüldüğü gibi ipekböcekçiliği sektöründe Türkiye, AB ülkelerine kıyasla en büyük üretici ülke konumundadır.

Türkiye ve AB'nde Kişi Başına Hayvansal Ürün Tüketimleri

Ürün	Türkiye	AB
Kırmızı Et (Sığır ve Koyun) (kg)	14,0	23,2
Domuz Eti (kg)	-	43,4
Tavuk Eti (kg)	10,7	23,2
Süt (kg)(*)	139,0	201,0
Yumurta (kg)	7,7	13,7

(*) Süt Eşdeğerine Göre.

Kaynak: Faostat-2005; TÜİK-2005 ve Eurostat-2005.

Tabloda görüleceği üzere hayvansal ürün tüketimleri bakımından AB hemen her üründe Türkiye'nin yaklaşık 2 katı kadar bir tüketime sahiptir. Türkiye'de et tüketimi yaklaşık 24,7 kg iken AB'nde bu rakam domuz eti dahil 89,8 kg düzeyindedir.

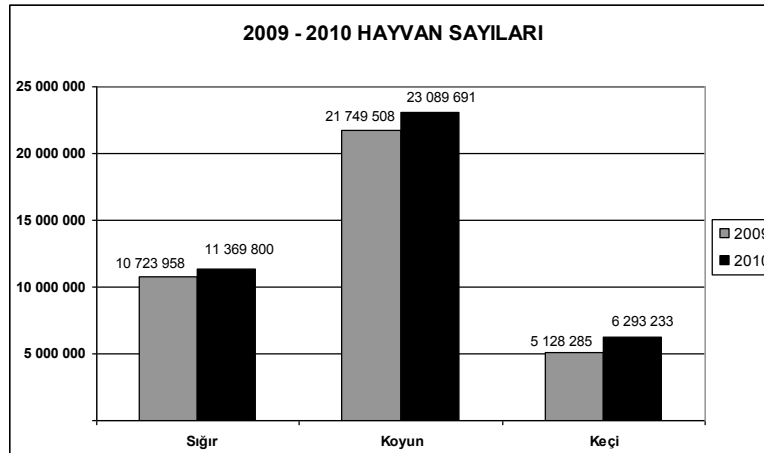
TÜRKİYE'DE HAYVANSAL ÜRETİM

Ülkemizde tarımsal istihdamın oranı 2011 yılı sonu itibariyle %25,5 gibi yüksek bir düzeydedir. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında, tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payının 0,3 puan artmıştır. (TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması 2011, Haber Bülteni, Sayı: 42, TÜİK Yay. Ankara, 1 Mart 2012). 2000 yılında, % 10,1 olan tarımsal üretimin gayrisafi yurt içi hasıladaki payı 2009 yılında, % 8,3'e gerilemiştir. Gayrisafi yurt içi hasıladaki payı düşmesine rağmen tarımsal üretim 2000 yılından beri artış göstermektedir. 2007 yılında kuraklığa bağlı olarak düşen üretilen ürün miktarı, 2008 başından itibaren tekrar artışa geçmiştir. 2008 yılında 73 milyar TL olan tarımsal üretim, 2009 yılında 79 milyar TL seviyesine ulaşmıştır (TÜİK). Tüm bu göstergeler ülkemiz açısından tarımın ne kadar önemli ve sorunlarının çözümünün de ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Salt hayvancılık açısından bu verileri değerlendirdiğimizde ise, ülke hayvancılığımızın pek çok sorunlara sahip olmasının tesadüf olmadığı açıktır.

2010 yılı Mart ayı itibarıyla, Türkiye tarım sektörü 5,2 milyon kişiye istihdam sağlamıştır. Bu rakam Türkiye'deki toplam istihdamın yaklaşık olarak % 24'üne karşılık gelmektedir. Tarımsal istihdam 2000 yılından 2010 yılının ilk çeyreğine kadar yaklaşık % 33 oranında düşüş yaşamıştır. Bu dönemdeki üretim artışı göz önünde bulundurulduğunda, tarım sektöründeki verimliliğin artış gösterdiği görülmektedir (TÜİK).

Gelişmiş ülkelerde tarımsal ekonominin lokomotifi olan hayvancılık, iki açıdan son derece önemlidir. Bunlardan birincisi çok düşük maliyetli istihdam yaratması, ikincisi ile kalitesiz veya insan beslenmesine uygun olmayan yem kaynaklarının kaliteli insan gıdasına dönüştürmesidir.

Hayvansal Üretim İstatistikleri, büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvan sayıları, süt, yapağı, kıl, tiftik üretimi ve arıcılıkla ilgili bilgileri kapsamaktadır. Türkiye'de Canlı hayvan sayılarına ait veriler 31 Aralık 2010 itibariyle olup hayvansal ürünlere ait veriler ise Ocak-Aralık 2010 içindeki toplam üretimi kapsamaktadır. Buna göre büyükbaş hayvan sayısı 2010 yılında bir önceki yıla göre %6, küçükbaş hayvan sayısı %9,3 oranında artış göstermiştir. Aşağıdaki grafik durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Kaynak: TÜİK

Buna göre, 2010 yılı sonu itibariyle toplam büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre %6 artış göstererek 11 454 526 baş olarak gerçekleşmiştir. Büyükbaş hayvanlar arasında yer alan sığır sayısı %6 artarak 11.369.800 baş olmuştur. Koyun sayısı 2010 yılı sonu itibariyle bir önceki yıla göre %6,2 artarak 23.089.691 baş, keçi sayısı ise %22,7 artarak 6.293.233 baş olmuştur.

Kümes hayvanlarının toplam sayısı ise, 2010 yılında bir önceki yıla göre %2,1 oranında artış göstermiştir. Kümes hayvanları sayısı 2010 yılsonu itibariyle bir önceki yıla göre %2,1 oranında artarak 238 972 961 adet olmuştur. Yumurta tavuğu sayısı ise 2010 yılı sonu itibariyle bir önceki yıla göre %6,7 oranında artarak 70 933 660 adet olmuştur.

Süt üretimi 2010 yılında bir önceki yıla göre %8 oranında artış göstermiştir. Süt üretimi, 2010 yılında bir önceki yıla göre %8 artmış ve 13 543 674 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu miktarın %91,69'unu inek sütü, %6,03'ünü, koyun sütü, %2,01'ini keçi sütü ve %0,26'sını manda sütü oluşturmaktadır.

Yapağı, kıl ve tiftik üretimi 2010 yılında artarken, bal, balmumu ve yaş ipek kozası üretimi azalmıştır. Yapağı üretim miktarı %6,3'lük oranda bir artış göstererek 42.823 ton olmuştur. Kıl üretim miktarı 2010 yılında bir önceki yıla göre %30,2 artarak 2.607 ton olmuştur. Tiftik üretimi, 2010 yılında %14,8'lik artış göstererek 200 ton olarak gerçekleşmiştir.

Bal üretimi 2010 yılında bir önceki yıla göre %1,1 azalarak 81 115 ton, balmumu üretimi ise %5,4 azalarak 4 148 ton olmuştur.

İpekböcekçiliği faaliyeti yapan köy sayısı 2010 yılında 2009 yılına göre %4,4 azalmış ve 194 olmuştur. İpekböcekçiliğiyle uğraşan aile sayısı da %7 oranında azalarak 2.134 olmuştur. Açılan tohum kutusu sayısı %3,6 azalarak 5.477 olurken, yaş ipek kozası %7,4 oranında azalarak 126 ton olarak gerçekleşmiştir.

2002-2010 yılları arasında hayvansal üretim açısından Türkiye'de *kırmızı et üretimi*; 2002 yılında 421 bin ton iken, 2010 yılında 781 bin tona ulaşmıştır. Son 8 yıldaki kırmızı et üretimindeki artış % 86'dır. *Beyaz et üretimi*, 2002 yılında 726 bin ton iken, 2010 yılında 1 milyon 456 bin tona ulaşmıştır. Son 8 yıldaki artış % 101 olarak gerçekleşmiştir. *Süt üretimi de* 2002 yılında 8,4 milyon ton iken, 2010 yılında 13,6 Milyon tona ulaşmış ve son 8 yıldaki süt üretimindeki artış % 62'dir. *Su ürünleri yetiştiricilik üretimi* ise 2002 yılında 61 bin ton iken, 2010 yılında 167 bin tona ulaşmıştır. Son sekiz yıldaki artış ise % 173'tür.

Hayvancılığın geliştirilmesine verilen öneme paralel olarak uygulanan suni tohumlama çalışmaları da son yıllarda hız kazanarak son 9 yılda bir başarı hikâyesi yakalanmıştır. 2002 yılında 624 bin olan suni tohumlama sayısı, 2011 yılında 3,2 milyona ulaşmıştır. Son 5 yılda ortalama yıllık 2,5 milyonun üzerinde suni tohumlama yapılmıştır. Son 9 yılda yapılan suni tohumlama sayısı ise 5 kat arttı. (http://www.tarim.gov.tr/Files/Turkiye_genel_kitap_Layouth1.pdf 23.02.2012)

Türkiye'de Hayvancılıkla İlgili Veriler
BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

YIL	SIĞIR	MANDA	TOPLAM BÜYÜKBAŞ	KOYUN	KEÇİ	TOPLAM KÜÇÜKBAŞ
2000	10.761.000	146.000	10.907.000	28.492.000	7.201.000	35.693.000
2001	10.548.000	138.000	10.686.000	26.972.000	7.022.000	33.994.000
2002	9.803.498	121.077	9.924.575	25.173.706	6.780.094	31.953.800
2003	9.788.102	113.356	9.901.458	25.431.539	6.771.675	32.203.214
2004	10.069.346	103.900	10.173.246	25.201.155	6.609.937	31.811.092
2005	10.526.440	104.965	10.631.405	25.304.325	6.517.464	31.821.789
2006	10.871.364	100.516	10.971.880	25.616.912	6.643.294	32.260.206
2007	11.036.753	84.705	11.121.458	25.475.293	6.286.358	31.761.651
2008	10.859.942	86.297	10.946.239	23.974.591	5.593.561	29.568.152
2009	10.723.958	87.207	10.811.165	21.749.508	5.128.285	26.877.793
2010	11.369.800	84.729	11.454.526	23.089.691	6.293.233	29.382.924

Kaynak: TÜİK

Yukarıda verilen sayısal değerler ve grafikten de görüleceği üzere 2000 yılından itibaren bütün hayvan türlerinde düşüşler meydana gelmiştir.

KÜLTÜR MELEZ VE YERLİ SIĞIR SAYILARI VE ORANLARI

SAYILAR

ORANLAR

Yıl	Kültür	Melez	Yerli	Toplam	Kültür	Melez	Yerli
2002	1.859.786	4.357.549	3.586.163	9.803.498	18,97	44,45	36,58
2003	1.940.506	4.284.890	3.562.706	9.788.102	19,83	43,78	36,40
2004	2.109.393	4.395.090	3.564.863	10.069.34	20,95	43,65	35,40
2005	2.354.957	4.537.998	3.633.485	10.526.44	22,37	43,11	34,52
2006	2.771.818	4.694.197	3.405.349	10.871.36	25,50	43,18	31,32
2007	3.295.678	4.465.350	3.275.725	11.036.75	29,86	40,46	29,68
2008	3.554.585	4.454.647	2.850.710	10.859.94	32,73	41,02	26,25
2009	3.723.583	4.406.041	2.594.334	10.723.95	34,70	41,10	24,20
2010	4.197.890	4.707.188	2.464.722	11.369.800	36,92	41,40	21,68

Kaynak: TÜİK

Yukarıda verilen tablodaki sayısal ve oransal değerler baz alınarak incelendiğinde genel olarak kültür ırkında artış, yerli ırkta 2005 yılından itibaren azalış, melez sığır ırkında ise birbirine yakın değerlerle seyrettiği 2007 yılına kadar düşük değerlerle azalışlar görülürken 2007 yılında belirgin bir şekilde azalma meydana gelmiştir. 2007 yılından sonra düşük bir artış oranıyla stabil bir durum gözlenmektedir.

KESİLEN HAYVAN SAYISI (Baş)

YIL	TOPLAM	SIĞIR	KOYUN	KEÇİ	MANDA
2000	9.399.000	2.101.000	6.110.000	1.165.000	23.000
2002	6.477.075	1.774.107	3.935.393	757.465	10.110
2003	5.761.650	1.591.045	3.554.078	607.006	9.521
2004	6.370.892	1.856.549	3.933.973	570.512	9.858
2005	6.473.438	1.630.471	4.145.343	688.704	8.920
2006	7.327.112	1.750.997	4.763.394	803.063	9.658
2007	9.740.454	2.005.140	6.456.552	1.269.228	9.534
2008	8.099.786	1.736.107	5.588.906	767.522	7.251
2009	6.110.320	1.502.073	3.997.348	606.042	4.857
2002-2009 %DEĞİŞİM	-5,7	-15,3	1,6	-20,0	-52,0

Kaynak: TÜİK

Sayısal veriler ve grafikten anlaşılacağı üzere 2007 yılında kesilen hayvan sayısı bütün hayvan türlerinde en yüksek değeri gösterirken 2007 yılından itibaren paralel düşüşler göstermektedir. Bunun yanısıra et üretimi de düşmüştür. Sığır ve dana etlerinin çoğunluğu geleneksel çiftliklerde üretilmektedir. Ortak alanlardaki aşırı otlatmadan dolayı, büyükbaş hayvan damızlıkları bu geleneksel çiftliklerde çok iyi beslenmemekte ve bu büyükbaşların etlerinden çok yüksek verim alınamamaktadır. Bu geleneksel çiftlikler Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alırken, ülkenin batısında büyükbaş hayvanların daha besleyici yemlerle beslendiği, daha yüksek kalite sağlanan daha yeni ve uzmanlaşmış çiftlikler kurulmuştur. Yüksek yem maliyetleri ve ortak alanlardaki otlatma kısıtlamalarından dolayı pek çok çiftçinin sektörü terk etmesi nedeniyle, 1991 ve 2008 yılları arasında geleneksel çiftliklerdeki büyükbaş hayvanların sayısı % 9,2 oranında düşerek 11,97 milyon baş seviyesine gerilemiştir. Geleneksel çiftçiliğin azalmasına rağmen, devlet çeşitli sübvansiyonlar vererek (kontrollü yem fiyatları ve damızlık hayvan ithalatında sıfır gümrük) pazarı ayakta tutmaya çalışmaktadır. Sığır ve dana eti üretimi sabit kalmış ve yüksek yem fiyatları sebebiyle herhangi bir büyüme kat edememiştir. 2009 yılında 610 bin ton sığır ve dana eti üretilmiştir. Ancak, bu üretimin 2009 ve 2014 yılları arasında % 3,3 oranında yıllık bileşik büyüme oranıyla büyümesi beklenmektedir. Türkiye’de sığır ve dana eti tüketimi, yurt içi üretimdeki yavaş büyümeden kaynaklanan yüksek fiyatlar, ikame edilebilecek ürünlerin varlığı ve ithalattaki vergilerden dolayı sınırlı bir seviyede kalmıştır. 2009 yılında kırmızı et fiyatları arz yetersizliğinden dolayı yükselişine devam etmiştir. Bu nedenle, insanlar kırmızı et yerine tavuk ve balıketi tercih etmektedirler. Gelecekte, kırmızı et tüketimi büyük ölçüde devletin ithalat politikasına ve iç pazardaki üretim kapasitesine bağlı olarak şekillenecektir.

SAĞILAN HAYVAN SAYISI (Baş)

YIL	SIĞIR	KOYUN	KEÇİ	MANDA	TOPLAM
2000	5.279.000	15.920.000	3.793.000	70.000	25.062.000
2002	4.392.568	13.637.193	3.553.438	51.626	21.634.825
2003	5.040.362	12.477.217	3.126.656	57.378	20.701.613
2004	3.875.722	9.919.191	2.476.574	39.362	16.310.848
2005	3.998.097	10.166.091	2.426.993	38.205	16.629.386
2006	4.187.931	10.245.894	2.420.642	36.353	16.890.820
2007	4.229.440	10.109.987	2.263.630	30.460	16.633.517
2008	4.080.243	9.642.170	1.997.689	32.610	15.751.542
2009	4.133.148	9.407.866	1.830.814	32.361	15.404.189
2010	4.361.841	10.583.608	2.582.539	35.362	17.563.350

Kaynak: TÜİK

Sayısal değer ve grafikten anlaşıldığı üzere 2002 yılından 2004 yılına kadar sağılan bütün hayvan türlerinde bir azalış, 2004 yılından itibaren ise birbirine paralel stabil bir seyir izlemektedir. Süt Üretimi 2002 yılında 8,4 milyon ton iken, 2010 yılında 13,6 milyon tona ulaşmıştır. Son 8 yıldaki artış oranı % 62 olmuştur.

SOY KÜTÜĞÜ VE ÖN SOY KÜTÜĞÜ KAYITLARI

Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
İl sayısı	28	38	47	57	69	73	75	75	77	80
İşletme sayısı	8.42 2	13.442	21.937	34.545	51.931	68.611	79.716	85.452	98.248	125.604
Dişi hayvan sayısı	178. 471	271.94 8	435.35 1	695.63 6	1.018.93 9	1.382.95 9	1.542.53 1	1.718.45 9	2.053.51 1	2.811.41 7

Kaynak: T.C. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı, **Hayvancılık İstatistikleri 2012**, Hayvancılık Genel Müdürlüğü, Ankara, 2012

ÖN SOY KÜTÜĞÜ KAYITLARI

Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
İl Sayısı	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81
İşletme sayısı	230.340	452.253	592.607	875.616	1.147.622	1.326.358	919.423	915.288	904.096	940.814
Dişi hayvan sayısı	764.784	1.246.629	1.586.324	2.314.271	3.190.677	4.206.073	2.945.713	3.383.446	3.063.249	3.585.370
TOPLAM DİŞİ HAYVAN SAYISI	943.255	1.518.577	2.021.675	3.009.907	4.209.616	5.589.032	4.488.244	5.101.905	5.116.760	6.396.787

Kaynak: T.C. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı, **Hayvancılık İstatistikleri 2012**, Hayvancılık Genel Müdürlüğü, Ankara, 2012

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ (TON)

Avcılık

Yetiştiricilik

Yıllar	Deniz	%	İç Su	%	Sazan	Alabalık İç su	Alabalık Deniz	Çipura	Levrek	Midye	Diğer	Toplam	%	Genel Toplam
2005	380.3 81	69, 8	46.11 5	8, 5	571	48.033	1.249	27.634	37.290	1.500	2.000	118.27 7	21, 7	544.77 3
2006	488.9 66	73, 9	44.08 2	6, 7	668	56.026	1.633	28.463	38.408	1.545	2.200	128.94 3	19, 5	662.10 3
2007	589.1 29	76, 3	43.32 1	5, 6	600	58.433	2.740	33.500	41.900	1.100	1.600	139.87 3	18, 1	772.32 3
2008	453.1 13	70, 1	41.01 1	6, 3	629	65.928	2.721	31.670	49.270	196	1.772	152.18 6	23, 5	646.31 0
2009	425.2 75	68, 2	39.18 7	6, 3	591	75.657	5.229	28.362	46.554	89	2.247	158.72 9	25, 5	623.19 1

Kaynak: TÜİK

Grafikten anlaşıldığı gibi deniz avında 2007 e kadar artış, 2007 den itibaren düşme görülmektedir. Diğer yetiştiriciliklerde ise düşük oranlarda değişiklikler olmaktadır.

KANATLI HAYVAN VERİLERİ

ÜRETİM

TÜKETİM

Yıllar	Yumurta (Milyon Adet)	Kanatlı Eti (Ton)	Yumurta (Adet/Kişi)	Kanatlı Eti (Kg/Kişi)
2002	11.555	726.607	168	10,49
2003	12.667	905.251	180	12,98
2004	11.056	914.458	155	13,01
2005	12.052	979.413	169	13,61
2006	11.734	934.732	162	13,02
2007	12.725	1.099.920	169	15,22
2008	13.191	1.123.132	165	15,02
2009	13.833	1.323.625	174	17,10
2010	11.841	1.444.059	-	-

Kaynak: TÜİK (Kişi başı tüketim ihracat rakamları düşüldükten sonra hesaplanmıştır.); T.C. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı, **Hayvancılık İstatistikleri 2012**

Grafikte görüldüğü gibi Kanatlı Et üretiminde 2002 yılından itibaren önemli artışlar gerçekleşmiştir. Yumurta üretiminde 2003-2004 arasında yaşanan kuvvetli düşüş haricinde genel olarak küçük dalgalanmalarla birlikte artışlar gerçekleşmiştir. Yukarıdaki grafikte kanatlı eti tüketiminde yıllara göre genel itibariyle sürekli bir artış görülmektedir.

Kümes hayvanı eti en yaygın olarak üretilen et çeşididir. Özellikle tavuk eti Türk toplumu tarafından dana etinden daha kolay elde edilir olması nedeniyle en çok tercih edilen etlerden biridir. 2000 yılında 663 bin ton olan kanatlı eti üretimi % 69'luk artışla 2008 yılında 1,12 milyon tona ulaşmıştır. 12 2009 yılında kanatlı eti üretimi küresel ekonomik kriz nedeniyle 2008 yılına oranla % 3,2 düşüş göstermiştir. Ekonominin iyileşmesiyle birlikte, üretimin % 5,9 yıllık bileşik büyüme oranıyla artması beklenmektedir. 2014 yılında kanatlı eti üretiminin 1,39 milyon ton olması ve 1,27 milyon tonluk yurt içi tüketimi geçmesi beklenmektedir. Artan miktarın ise ihraç edilmesi hedeflenmektedir.

Türkiye'deki kümes hayvanı üreticileri 29 Mart 2009'dan itibaren AB'ye kanatlı eti ihraç etmek üzere izin almıştır. Bu önemli gelişmeyle, 2009 yılının ilk yarısında Türkiye'nin kanatlı eti ihracatı 66 milyon ABD dolarına ulaşmıştır, bu rakam bir önceki dönemdeki değerini iki katından fazladır.

ARICILIK VERİLERİ

YIL	Arılı Kovan (adet)	Bal Üretimi (ton)	Bal verimi (kg/kovan)	Balmumu (ton)	Kişi Başına Bal Tüketimi (Kg/Kişi)
2002	4.160.892	74.554	18	3.448	1,0
2003	4.288.853	69.540	16	3.130	1,0
2004	4.399.725	73.929	17	3.471	0,9
2005	4.590.013	82.336	18	4.178	0,9
2006	4.851.683	83.842	17	3.484	0,8
2007	4.825.596	73.935	15	3.837	1,0
2008	4.886.316	81.364	17	4.539	1,1
2009	5.339.224	82.003	15	4.385	1,1
2010	5.602.669	81.115	15	4.148	1,1

Kaynak: TÜİK; T.C. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı, **Hayvancılık İstatistikleri 2012**

Grafikten anlaşılacağı üzere yıllara göre arıcılıkta kovan sayısında artış gözlemlenmektedir. Grafikte görüldüğü üzere bal üretiminde 2003 yılından itibaren 2006 yılına kadar artış, 2006 - 2007 arasında azalış ve daha sonraki dönemde ise 2008 e kadar artış gerçekleşmiş olup sonraki yıllarda stabil bir seyir izlenmektedir.

Arıcılıkta kovan sayısında artış olmasına rağmen bal mumu üretiminde istikrarlı bir seyir izlenmemekte yıllara itibariyle sürekli dalgalanmakta ve zigzaglar çizmektedir. Kişi başına bal tüketimi, küçük dalgalanmalarla birlikte paralel bir seyir izlemektedir.

İPEKBÖCEKÇİLİĞİVERİLERİ

Yıl	Köy Sayısı(Adet)	Hane Sayısı(Adet)	Açılan Kutu(Adet)	Yaş Koza Üretimi(Ton)
2002	327	2.356	3.839	100
2003	280	2.758	5.097	169
2004	272	2.919	5.161	143
2005	246	2.729	5.669	157
2006	233	2.597	5.698	129
2007	212	2.270	5.273	127
2008	215	2.500	5.564	127
2009	211	2.358	5.683	140
2010	193	2.183	5.476	129
2011	299	2.623	5.808	150

Kaynak : Kozabirlik

İpek böcekçiliğinde Hane sayısındaki düşüşlere karşılık açılan kutu sayısı artarak paralel bir seyir izlemiştir.

MERA TESPİT VE TAHDİT ÇALIŞMALARI

Yıllar itibariyle 1998-2010 mera kanunu kapsamında yapılan

Tespit ve tahdit, miktarları (ha)

YILLAR	Tespit	Tahdit
1999	97.788	73.481
2000	386.597	284.860
2001	634.482	460.644
2002	1.064.208	846.247
2003	1.428.221	249.229
2004	810.286	402.500
2005	690.026	244.673
2006	884.877	312.681
2007	1.056.656	453.955
2008	530.000	233.872
2009	619.562	253.042
2010	306.028	299.716
Toplam	8.508.731	4.114.901

Kaynak: TÜİK

Mera tespit ve tahdit çalışmaları 2002-2003 yılında en yüksek seviyesine ulaşırken, daha sonraki yıllarda azalma trendi göstermiştir.

MERA ALANLARININ DEĞİŞİMİ

1970 Köy Hizmetleri

1991 Tarım Sayımı

1998-2010

Bölgeler	Alanı (Ha)	%	Alanı (Ha)	%	Alanı (Ha)	%	Kuru Ot Verimi Kg/Ha
Ege	1.027.900	1,32	615.900	0,8	350.802	0,45	600
Marmara	463.600	0,59	564.100	0,73	266.275	0,34	600
Akdeniz	1.002.400	1,28	434.300	0,56	462.770	0,59	500
İç Anadolu	5.884.200	7,55	3.890.300	5	2.945.662	3,78	450
Karadeniz	1.993.100	2,56	1.556.000	2	1.020.173	1,30	1.000
Doğu Anadolu	9.162.100	11,75	4.573.400	5,86	3.002.793	3,85	900
Güney Doğu	2.165.100	2,78	743.600	0,95	467.488	0,60	450
TOPLAM	21.748.900	27,83	12.377.600	15,9	8.515.963	10,91	4.500

Not: hesaplamada Türkiye yüz ölçümü 78.000.000 hektar olarak alınmıştır.

Mera alanlarının değişiminde ise 1970 yılında en yüksek seviyesine ulaşırken daha sonraki yıllarda ani düşüşler yaşanmıştır. Grafikten anlaşıldığı üzere kuru ot verimi Karadeniz ve Doğu Anadolu meralarında diğer bölgelerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

YEM BİTKİLERİ EKİLİŞ ALANLARI (Ha)

Yıllar	Yonca	Korunga	Fiğ	Mısır	Y.Pancarı	Diğer	Toplam
1981	143.000	75.000	122.000	580.000	1.870	30.500	952.370
1990	197.439	95.759	259.000	515.000	1.550	15.519	1.084.267
2000	250.800	107.500	225.300	555.000	3.100	8.477	1.150.177
2001	249.000	105.500	240.000	550.000	3.150	3.925	1.151.575
2002	260.000	99.000	234.227	550.000	3.300	6.723	1.153.250
2003	290.000	108.000	250.000	560.000	3.400	8.500	1.219.900
2004	320.000	107.000	320.000	590.000	3.400	9.700	1.350.100
2005	385.000	110.000	350.000	800.000	3.500	58.500	1.707.000
2006	444.029	117.603	520.814	795.000	3.200	52.545	1.933.191
2007	535.000	130.000	640.000	795.000	5.000	60.000	2.165.000
2008	555.721	140.129	579.684	850.000	3.100	56.000	2.184.634
2009	569.296	150.893	577.469	866.003	2.799	71.460	2.237.900
2010	568.760	155.513	520.997	887.733	2.694	57.849	2.193.546

Kaynak: TÜİK

Yem bitkileri ekiliş alanlarında yıllar itibariyle Yonca'da en yüksek artışlar görülürken, diğer yem bitkilerinde de az da olsa yükselmeler izlenmektedir.

MAZOT FİYATLARI (TL/LT)

Yıllar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
2002	0,94	0,94	0,96	1,00	1,03	1,06	1,13	1,17	1,21	1,24	1,23	1,25	1,09
2003	1,36	1,45	1,52	1,45	1,39	1,39	1,39	1,37	1,36	1,36	1,36	1,36	1,40
2004	1,37	1,41	1,41	1,45	1,48	1,55	1,59	1,63	1,74	1,72	1,8	1,8	1,55
2005	1,75	1,78	1,86	1,92	1,88	1,97	2,01	2,02	2,1	2,12	2,04	2,03	1,95
2006	2,06	2,06	2,08	2,14	2,25	2,37	2,41	2,36	2,3	2,24	2,2	2,3	2,22
2007	2,15	2,15	2,22	2,28	2,3	2,27	2,29	2,29	2,31	2,32	2,56	2,56	2,28
2008	2,53	2,62	4,57	5,67	4,46	3,17	3,18	2,89	2,82	2,77	2,71	2,44	2,82
2009	2,38	2,27	2,32	2,37	2,39	2,44	2,37	2,54	2,56	2,62	2,70	2,71	2,45
2010	2,91	2,88	2,94	2,98	2,95	2,97	2,93	2,95	2,96	2,97	3,01	3,14	2,97
2011	3,20	3,25	3,25	3,57	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Akaryakıt istasyonları (Petrol Ofisi, Opet) * 05.04.2011 tarihli fiyattır.

Mazot fiyatlarında tabloda görüldüğü üzere, genel olarak sürekli bir şekilde artışlar gerçekleşmektedir. 2008 yılının Nisan ve Mayıs aylarında ise en yüksek artış oranları gerçekleşmiştir.

MAZOT FİYATLARI DEĞİŞİMİ (%)

2002-2003 % Değişim	2003-2004 % Değişim	2004-2005 % Değişim	2005-2006 % Değişim	2006-2007 % Değişim	2002-2008 % Değişim	2002-2009 % Değişim	2002-2010 % Değişim	2002-2011* % Değişim
28	11	26	13	3	159	126	172	205*

(*): ilk4aylık ortalama fiyattır. Mart ayı fiyatı 05.04.2011 tarihidir.

KARABÜK'TE HAYVANCILIK

Karabük'ün Tarımsal Profili

Yaklaşık 15.000 Çiftçi ailesinin bulunduğu Karabük'te nüfusunun % 30' u kırsalda yaşamaktadır. İşletmelerin arazi varlıkları 5–50 dekar arasında değişmektedir. 50 dekar ve üzere tarımsal araziye sahip işletmeler oldukça azdır. Kırsal alandaki nüfus hareketli olup büyük bir çoğunluğunun birinci geçim kaynakları tarım dışındadır. Kırsaldaki nüfusun büyük kısmını Kar-Demir emeklileri oluşturmakta, bir kısmını ise Kar-Demir de fiilen çalışanlar oluşturmakta, kalan çok küçük bir kesim zirai faaliyetler sonucu geçimini temin eden gurubu oluşturmaktadır. Uzun yıllardan beri süren bu durum; kırsaldaki yaşayan insanların tarımsal faaliyetleri aile ihtiyaçları için veya hobi olarak sürdürmesine neden olmuştur. Amatörce yapılan bu faaliyetler sonucunda tarım geri kalmış ve istenilen düzeye ulaşamamıştır.

Karabük'te başta hububat olmak üzere, baklagiller, yem bitkileri, sebze ve meyve tarımı genel ürün desenini oluşturmaktadır. Arazilerin engebeli ve parçalı olması makineli tarımı engellemektedir. Yetiştiricilikte ilk sırayı alan hububat ile yem bitkileri tarımında ekim, serpme ekim yöntemi ile

yapılmaktadır. Birim alana fazla ve üniform olmayan tohum atılmasına sebep veren bu yöntemin önüne geçmek amacıyla Karabük'te 5 adet hububat ve pnomatik ekim mibzeri alınmıştır. Özellikle mibzerlerin çalışmasına izin veren düz alanların yoğun olduğu Eskipazar İlçesinde kullanılmaktadır.

Ekim yapılan arazilerde kültürel işlemler; sebze tarımında, açık ve kapalı alanlarda bilinçli olarak yapılmaktadır. Çiftçiler gübreleme konusunda gerekli bilince sahiptir. Sebzeçiliğin yoğun olarak yapıldığı Araç ve Soğanlı çay havzalarında zirai mücadele, tarımın olmazsa olmazları arasındadır. Sebze tarımının yapıldığı diğer alanlar ile hububat tarımının yapıldığı sahalarda zirai mücadele aktif olarak yapılmamaktadır. Büyük alanlarda buğday tarımı yapan çiftçiler yabancı ot kontrolü için kimyasal mücadele yöntemlerini uygulamaktadır.

Tarımsal işgücü genelde aile bireyleri tarafından karşılanmaktadır. Özellikle örtü altı alanlarında büyük çaplı yetiştiricilik yapan çiftçilerin, faaliyetlerin aktif olduğu dönemlerde gündelikçi çalıştırdıkları görülmektedir. Sebzeçiliğin uygulandığı çay havzasında işgücünde makineleşme önemli rol oynamaktadır. Özellikle toprak işlemede çapa makinesi ve frezeler bütün çiftçiler tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca modern tarım yöntemlerinden olan; damlama sistemle sulama, damlama suyunda eriyebilir gübrelerin ve bitki besin elementlerinin verilmesi (fertigasyon) seracılar tarafından kabul görmüş ve kullanılmaktadır. Bunun yanısıra damlama sulama sisteminden alınan randıman bu sistemin açık alanlarda da uygulanmasını sağlamıştır.

Seracılıkla uğraşan çiftçiler genellikle yılda 2 ürün yetiştirmektedir. Birinci ürün olarak genellikle hıyar yetiştiriciliği yapılmakta ve iç piyasada tüketilmektedir. Büyük alanlarda çalışanlar, yakın vilayetlere de ürün pazarlamaktadırlar. İkinci ürün olarak, ıspanak, marul, yeşil soğan türlerinden biri yetiştirilmektedir. İlde 326.163 m2 örtü alanı mevcuttur. Çiftçiler, kendi imkanları ile yaptıkları seralar ile ekonomisi ağır sanayi ye dayalı Karabük ilinde seracılığın alternatif bir ekonomik faaliyet olabileceğini göstermişlerdir.

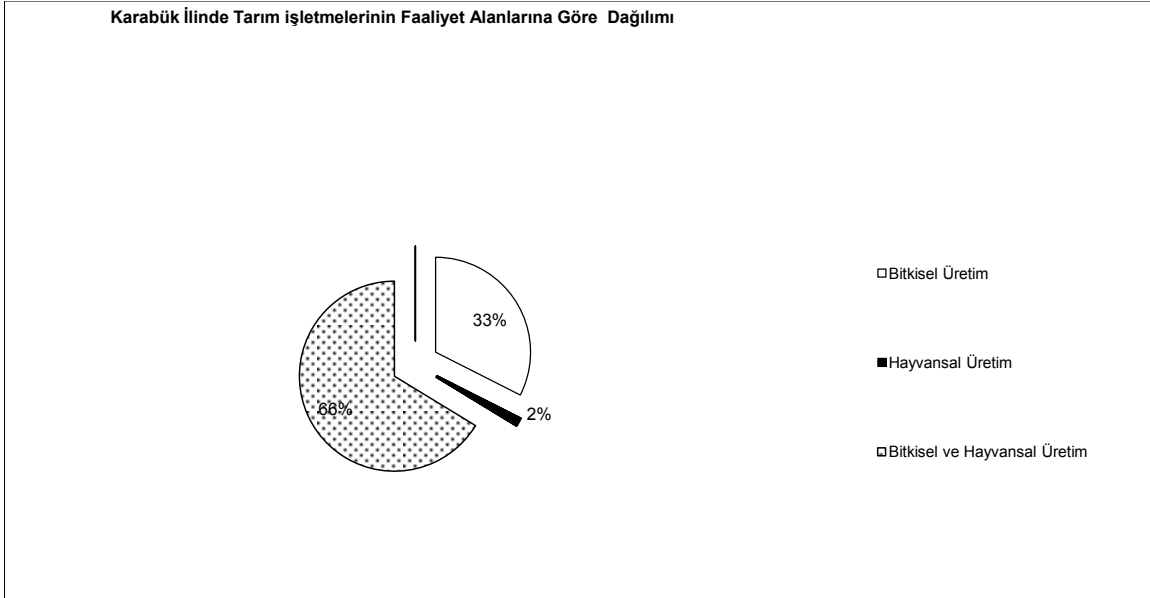
Karabük'te meyvecilik genelde sınırlı yetiştiriciliği şeklindeyken, son yıllarda üretilen projelerle kapama alanlarda yetiştiriciliğe başlanmıştır. Ceviz ve bağ başta olmak üzere elma, armut, kiraz, şeftali ve vişne gibi türlerde kapama alanlar oluşturulmuştur. Bölgeye has ürün olan ve rağbet gören Safranbolu Çavuş Üzümlü çiftçiler tarafında kendi imkanları ile oluşturdukları telli sistem yetiştiriciliği yöntemiyle üretilmektedir. Budama, toprak işleme ve zirai mücadele gibi kültürel işlemler kısmen teknik imkânlarla gerçekleştirilirken, meyvecilik için bu imkan henüz söz konusu değildir. Özellikle sınırlı yetiştiriciliği yapılan alanlarda ağaçlara uygun bir terbiye şekli verilememektedir. Mücadele için bir önlem alınmamakta hastalık vuku bulduğunda mücadele yapılmaktadır.

Karabük ilinde hayvanlar 43.317 adet büyükbaş, 23.418 adet küçükbaş, ve 21.081 adet arı kovanından oluşmaktadır. Çoğunluğu yerli ırk olan hayvancılık, Eflani Eskipazar ve Yenice ilçelerinde yoğunlaşmaktadır. Mevcut ahırların %75' i ev atları gibi uygun olmayan koşullardadır. Hayvanların kaba yem ihtiyacının büyük bir kısmını buğday, arpa samanı oluşturmaktadır. Son yıllarda uygulanan yem bitkileri teşvikleri ile kaba yem ihtiyacının yonca, korunga, fiğ, silaj gibi protein değeri yüksek yemlerden karşılanması için çiftçiler desteklenmektedir.

Karabük Merkez, Safranbolu ve Yenice ilçeleri mutedil iklim özelliği göstermektedir. Diğer ilçelerde kısmen karasal iklim hakimdir. Ilıman iklim özelliği gösteren bölgelerde meyve ve sebze yetiştiriciliği artırmak, özellikle Araç ve Soğanlı Çay havzalarında örtü altı potansiyelini 500.000 m²' ye çıkartmak hedeflenmektedir. Bunun yanında karasal iklimin hakim olduğu Eflani, Eskipazar ve Ovacık İlçelerinde hayvancılığı etkinleştirmek arzu edilmektedir. Bu amaçla son üç yılda Tarım İşletmelerinden temin edilen Merinos ve Sakız ırkı damızlık koyun bölgeye sokulmuş ve çiftçi tarafından benimsenmiştir.

Karabük'te Arazi Kullanım Durumu ve İşletmeler

Karabük'te 15.383 adet tarım işletmesi mevcuttur. Bu işletmelerin tamamı aile işletmesidir. İlde tarım işletmelerinde genellikle bitkisel ve hayvansal üretim birlikte yapılmaktadır. Hayvansal ve bitkisel üretimi birlikte yapan işletmelerin oranı % 66'dır. Bu işletmeleri sırası ile, % 32.24'le yalnız bitkisel üretim yapan işletmeler, % 1.91 ile yalnız hayvansal üretim yapan işletmeler izlemektedir. Aşağıdaki grafikte bu durum açıkça görülmektedir.

Kaynak: Karabük Tarım İl Müdürlüğü, **Karabük Tarım Master Planı** (2002)

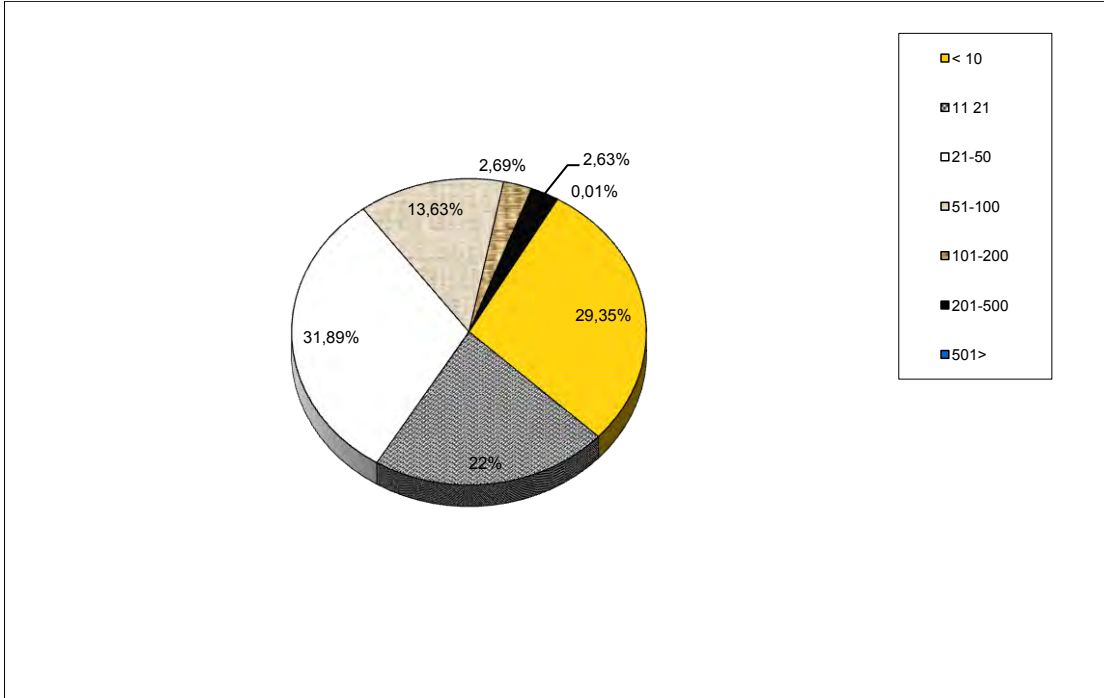
Ülkemizde görülen arazilerin çok parçalı durumu, Karabük'te de görülmektedir. Tarımsal üretimde verim kaybına neden olan, ekonomik karın en aza indigi ve tarım teknolojisinin tam olarak kullanılmasına

imkan vermeyen parçalı arazilerde, geleneksel tarımın sürdürülmesi nedeniyle önemli toprak problemleri de görülmektedir.

Karabük'te 21-50 dekar arasında toplam 52.784 parçalı arazi bulunmaktadır. 500 dekarın üzerinde ise, sadece 31 parçalı arazi mevcuttur. Aşağıdaki pasta grafikte bunu görebiliriz.

Tarım İşletmelerinin Büyüklüklerine Göre Dağılımı

Kaynak: Karabük Tarım İl Müdürlüğü, **Karabük Tarım Master Planı** (2002)

Aşağıdaki tablo da görüldüğü üzere 14.468 işletme yalnız kendi arazilerini işlemektedir. Bu şekilde işlenen arazi 488.908 dekadır. 394 adet işletme ise başkasına ait 29.675 dekar araziyi işlemektedir. 82 adet işletme kiracılıkla, 10 adet işletme ise ortakçılıkla iştegal etmektedir. 10 işletmede 274 dekar arazi üzerinde ortakçılık yapılmakta, 82 işletme ise 1.609 dekar araziyi kiralamaktadır.

2000 yılı TÜİK tarım istatistiklerine göre Karabük ilinde 520.466 dekar tarım arazisi olup bu arazi 137.433 adet parça sayısından oluşmaktadır. 2001 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre ise, Karabük ilinde toplam 632.562 dekar tarım arazisi bulunmaktadır.

Tarımda İşletme Büyüklüğü ve Arazi Edinim Biçimi

İşletme sayısı	Arazisi olmayanlar	Yalnız kendi arazisini işleyenler		Başkasından arazi tutup başkasına arazi vermeyenler		Kendi arazisi olmayan işletmeler			
		A	B	A	B	Kiracı		Ortakçı	
						A	B	A	B
15.089	135	14.468	488.908	394	29.675	82	1.609	10	274

A: İşletme Sayısı, B: Arazi Miktarı (da)

Kaynak: TÜİK

Hayvan varlığı açısından ise, 2009 yılı hayvan varlığı 37.560 adet büyük baş, 11.796 adet küçükbaş, 1.299 adet tek tırnaklı, 638.178 adet kanatlı hayvan ve 18.375 adet arı kovanından oluşmaktadır. Büyükbaş hayvan grubuna giren sığırların, 4.333 başı kültür ırkı, 17.525 başı melez ve 14.982 başı da yerli ırktan oluşmakta, küçükbaş hayvan grubuna giren koyun toplamının ise 4.007 başı merinos 6.290 başı da yerli ırktır.

Karabük'te Hayvan Varlığı

Karabük Hayvan Varlığı	Miktar
Büyükbaş	37.560 baş
Küçükbaş	11.796 baş
Tek tırnaklı	1.299 adet
Kanatlı	638.178 adet
Arılı kovan	18.375 adet

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=32 (03.03.2012)

Hayvan Varlığının İlçelere Göre Dağılımı

İLÇELER	Büyük Baş			Manda	Topl.	Küçük Baş				Topl.	Kanatlılar		Tek Tır.	Arılı Kovan
	Sığır					Koyun		Keçi			Tavuk	Diğer		
	Kültür	Melez	Yerli			Merin.	Yerli	Tiftik	Kıl K.					
Merkez	933	1.397	1.200	70	3.600	350	550	204	96	1.200	76.500	580	179	4.855
Eflani	2.100	7.525	1.325	50	11.000	350	650	150	0	1.150	23.000	3.900	105	3.500
E.pazar	353	3.362	3.975	20	7.710	1.538	2.002	0	175	3.715	102.820	994	106	3.299
Ovacık	337	1.417	1.646	0	3.400	450	200	0	100	750	6.500	696	565	1.500
S.bolu	307	2.225	3.473	45	6.050	903	1.537	0	360	2.800	257.030	1.460	200	3.050
Yenice	303	1.599	3.363	535	5.800	416	1.351	0	414	2.181	164.372	326	144	2.171
Toplam	4.333	17.525	14.982	720	37.560	4.007	6.290	354	1.145	11.796	630.222	7.956	1.299	18.375

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=32 (03.03.2012)

Tarımsal Pazarlama Sistemi

Hayvan ve hayvansal ürünlerde üretimi arttırmak, dünya standartlarında uygun verimli hayvan ırklarını oluşturmak, hayvansal ürünleri üretimde yeni teknolojik imkanları kullanarak çağın değişen koşullarını yakalamak için, gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemiz içinde hayvansal üretimin geliştirilmesi kaçınılmaz bir hedef haline gelmiştir.

Hayvansal ürünlerde kalitenin ve üretimin artırılması, gelişmiş ve iyi planlanmış bir pazarlama sisteminin olmasına bağlıdır.

Hayvansal ürünlerin pazarlanması, ürünlerin hammaddeden mamul halini alıp, tüketim aşamasına geçme anına kadar devam eden bir süreci kapsar. Gelişmemiş ve iyi planlanmamış bir pazarlama sistemi, hayvansal ürünlerin kalite ve üretimin artırılmasını engelleyen en büyük problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Karabük İlinde Hayvansal Üretim

Karabük'te bitkisel üretim açısından ilk sırada gelen hububat tarımının yanında, hayvancılıkta tarımsal faaliyet yönünden önemli bir yere sahiptir. Karabük'te hayvansal üretimi, sığırcılık, koyunculuk, kümes hayvancılığı, arıcılık ve su ürünleri üretimi olarak sıralayabiliriz.

Sığırcılık: Sığırcılık süt sığırcılığı ve besi sığırcılığı olarak iki grupta incelenecektir.

Süt Sığırcılığı

Karabük'te sığırcılıkta süt sığırcılığı önemli bir pay sahibidir. Süt sığırcılığına bağlı olarak 2007, 2008 ve 2009 yıllarını baz aldığımızda Karabük' deki toplam süt hayvanı ve üretilen süt miktarı (ton olarak) aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Karabük'te Süt Hayvanı ve Süt Üretimi

Yıllar	Hayvan Sayısı	Üretilen Süt Miktarı (Ton)
2007		
Büyükbaş	18.291	34.531
Küçükbaş	7.810	821
TOPLAM	26.101	35.352
2008		
Büyükbaş	17.645	31.780
Küçükbaş	6.565	686
TOPLAM	24.210	32.466
2009		
Büyükbaş	16.550	30.082
Küçükbaş	4.600	484
TOPLAM	21.150	30.566

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=21 (03.03.2012)

Karabük'te süt üreticisi süttten tereyağı, yoğurt ve peynir elde ederek yerel pazarda satarak gelir sağlamaktadır. Üretiminin büyük bir kısmı öz tüketime yönelik yapılmaktadır. Karabük'te süt yerel toplayıcı tüccarlar tarafından toplanmakta ve süt fabrikalarına pazarlanmaktadır. Ayrıca, ilçelerde kaymakamlıkların öncülüğünde kurulan Süt Toplama Merkezleri üretilen sütü imalathanelerine ulaştırmaktadır.

Besi Sığırcılığı:

Karabük ilinde besi sığırcılığı Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu ahırlarında ve çiftçilerimizin kendi inşa ettikleri muhtelif kapasitedeki ahırlarda; genellikle küçük aile işletmesi şeklinde yürütülmektedir.

Koyunculuk:

Karabük'te koyunculüğün desteklenmesi özellikle 1999 yılından itibaren başlamıştır. 1999 yılından bu yana İl Özel İdare Müdürlüğü, S.Y.D. Vakfı ve Bakanlığımız desteği ile koyun dağıtımı yapılmaktadır. Uygulanan projeler ile mevcut koyun ırklarının melezleme yolu ile verimlerinin artırılmasını hedeflenmektedir.

Karabük'te Et Üretimi ve Pazarlanması

Karabük'te hayvancılıkta tarımsal faaliyet yönünden önemli bir yere sahiptir. Öz tüketime yönelik yapılan et üretimi il ve ilçe belediyelerine ait mezbahalarda yapılan kesimlerden sağlanmaktadır. Et üretimi pazarlama sistemi üreticiden direkt olarak tüketiciye ulaşan çok kısa bir zinciri izlemektedir. Karabük'te yem fabrikası yoktur. Canlı hayvanların yem ihtiyacı Kastamonu, Çankırı gibi çevre illerdeki yem fabrikalarından karşılanmaktadır. Karabük ilinde 2007, 2008 ve 2009 yıllarında büyükbaş ve küçükbaş kesilen hayvan sayıları ve üretilen et miktarlarını aşağıdaki tabloda görebiliriz.

Karabük'te Et Üretimi (Kg)

Yıllar	Kesimi Yapılan Hayvan Sayısı	Üretilen Et Miktarı (Kg)
2007		
Büyükbaş	4.901	1.041.213
Küçükbaş	1.300	13.691
TOPLAM	6.200	1.054.904
2008		
Büyükbaş	2.978	653.580
Küçükbaş	533	10.174
TOPLAM	3.511	663.754
2009		
Büyükbaş	3.738	1.167.227
Küçükbaş	660	11.184
TOPLAM	4.398	1.178.411

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=21 (03.03.2012)

Kümes Hayvancılığı:

Karabük ilinde toplam kanatlı işletme sayısı 23 adettir. Bunlardan etlik kümes işletme sayısı 20 adet, yumurtacı işletme sayısı 1 adettir. Etlik kümes sayısı 27 adet, yumurtacı kümes sayısı 3 adet olup ilimizdeki toplam kümes sayısı 30 adettir. Ayrıca 1 adet tavuk kuluçkahanesi mevcuttur. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün Talimatları doğrultusunda bu işletmelerin denetimleri yapılmaktadır. 2007, 2008 ve 2009 yıllarında Karabük'te tesbit edilen tavuk sayısı ve üretilen yumurta miktarla aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Karabük'te Yumurta Üretimi

Yumurta Üretimi	2007	2008	2009
Tavuk Sayısı	167.507	177.331	207.722
Üretilen Yumurta Miktarı (Adet)	26.248.800	33.811.820	32.780.000

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=21 (03.03.2012)

Arıcılık ve Bal Üretimi

Bal üretimi Karabük'te her ilçede yapılmaktadır. Karabük'te 2009 yılı verilerine göre 18.375 arılı kovan mevcuttur. Arıcılık İl Özel İdare Müdürlüğü ve S.Y.D. Vakfı finansmanı ile gerçekleştirilen

projelerle arılı kovan ve oğul arı dağıtımı şeklinde desteklenmektedir. Karabük'te 2007, 2008 ve 2009 yılları için alt bölgeler bazında kovan sayıları ile üretilen bal miktarları aşağıda verilmiştir

Karabük'te Bal Üretimi

Bal Üretimi	2007	2008	2009
Kovan Sayısı (Adet)	19.230	18.749	18.375
Üretilen Bal Mikt.(kg)	215.300	271.250	201.515

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=21 (03.03.2012)

Karabük'te bal üretimi genel olarak Türkiye ortalamasının altında (Mesela, 2002 yılında Karabük'te toplam bal üretimi 267 ton iken Türkiye'de 74.555 tondur.) olsa da, İl yüzölçümünün yarıdan fazlasının (yaklaşık üçte ikisi) zengin floraya sahip ormanlarla kaplı olması münasebetiyle bal üretiminde, yayım hizmetlerinin artırılması ve floranın değerlendirilmesi ile arıcılık sektörünün gelişmesi ve yüksek verim alınabilmesi mümkündür.

Su Ürünleri Üretimi:

Karabük'te 4 adet alabalık üretim tesisi mevcut olup, 2009 yılında 42.500 adet balık üretimi ve 8.500 kg balık eti üretimi gerçekleşmiştir. Bu durum aşağıdaki tabloda net olarak görülmektedir.

Karabük'te Su Ürünleri

Alabalık Üretimi	2007	2008	2009
Üretilen Balık sayısı (Adet)	45.000	50.000	42.500
Üretilen Balık eti Miktarı (Kg)	9.000	10.000	19.000

Kaynak: http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=21 (03.03.2012)

OVACIK HAYVANCILIĞI

OVACIK'TA TARIM VE HAYVANCILIĞIN MEVCUT DURUMU

Ovacık'ın Tarımsal Yapısı:

İlçede iç tüketime yönelik tarım yapılmaktadır. Toprağın yapısının çok engebeli olması nedeniyle istenilen düzeyde üretim artışı sağlanamamıştır. Genel olarak tarımsal ürün hububata dayanmakta, özellikle buğday ve arpa ekimi yapılmaktadır. 1982 yılından itibaren Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğünce yem bitkileri ve baklagil ekimine yönelik çalışmalar başlatılmış halen devam etmektedir.

Ovacık ve köylerinin arazi yapısının engebeli ve dağlık oluşu nedeniyle tarıma elverişli araziler mevcut değildir. Mevcut araziler ise meyilli ve küçük parçalar halindedir. Sulanan arazinin az olması sebebiyle hububat ve yem bitkileri tarımı ile hayvancılık önemli bir yer tutmaktadır. İlçenin arazileri ve tarım arazilerinin dağılımı aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

Tablo: İlçenin Arazi Dağılımı

TARIM ALANI	7513 ha.	% 19
TARIM DIŞI ALAN	5824 ha.	% 15
ÇAYIR VE MERA	250 ha.	% 1
ORMANLIK ALAN	25913 ha.	% 65
TOPLAM	39500 ha.	% 100

Tarım arazilerinin kullanımını ise ayrıca tablolattığımızda toplam arazinin %52'sinin ekim yapılmayan alanlardan,%17'sinin nadasa bırakılan , %16'sının hububat ve %13'nünde yem bitkileri ekim alanlarından diğer %2'lik kısmının ise sebze ve yumrulu bitki üretim alanlarından oluştuğunu görmekteyiz. Aşağıdaki tablo da ve grafikte bu dağılımı daha net bir şekilde görmekteyiz.

Tablo: Tarım Arazilerinin Kullanımı:

ARAZİ KULLANIMI	ALAN (da)	%
HUBUBAT ALANI	11873	16
NADAS ALANI	13000	17
MEYVE ALANI	358	0
SEBZE ALANI	1024	1
BAĞ ALANI	36	0
YUMRULU BİTKİLER EKİM ALANI	750	1
YEM BİTKİLERİ EKİM ALANI	10135	13
EKİM YAPILMAYAN ALAN	37942.75	52
TOPLAM	75130	100

İlçe toprakları tür açısından genel olarak killi ve kumlu topraklardan oluşmaktadır.

Bitkisel Üretim ve Verim

Bitkisel üretimi, tarla üretimi, sebzeçilik-seracılık ve meyvecilik-bağcılık olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre;

Tarla Üretimleri:

Tarla üretimi hububat, yem bitkileri ve yumrulu bitkilerden meydana gelmektedir. Bunların üretim ve verimliliğini aşağıdaki tabloda görebiliriz.

Tablo: Bitkisel Üretim ve Verim

TARLA ÜRÜNLERİ					
ÜRÜNLER		EKİLEN ALAN (dekar)	HASAT EDİLEN ALAN (dekar)	VERİM (kg/da)	KALDIRILAN ÜRÜN MİKTARI (ton)
Buğday (Diğer)		9700	9700	220	2134
Arpa (Diğer)		1300	1300	230	299
Çavdar		70	70	240	16.8
Yulaf	Dane	50	50	230	11.5
	Yeşil ot*	70	70	1200	84
	Kuru ot*				
Kaplıca		78	78	280	21.84
Mısır	Dane	125	125	190	23.75
Tritikale	Dane	550	550	350	192.5
Nohut		25	25	70	1.75
Fasulye(Kuru)		450	450	160	72
Fiğ	Dane	340	340	110	37.4
	Yeşil ot*	7500	7500	1000	7500
	Kuru ot*				
Patates (diğer)		750	750	2100	1575
Kuru soğan		28	28	1500	42
Yonca	Yeşil ot*	125	125	2200	275
	Kuru ot*	0	0	0	0
	Tohum				
Korunga	Yeşil ot*	2100	2100	1500	3150
	Kuru ot*	0	0		0
	Tohum				
TOPLAM		23261	23261		15436.54

Sebzecilik-Seracılık

Sebze yetiştiriciliği genellikle aile işletmesi şeklinde yapılmaktadır. Çok az sayıda çiftçi ürettiği fazla sebzeleri haftalık kurulan Kışla pazarında ve Karabük'te satmaktadır. İlçede yetiştirilen tahmini sebze miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo: Sebzeçilik-Seracılık

AÇIKTA SEBZE YETİŞTİRİCİLİĞİ				
ÜRÜNLER		EKİLEN ALAN	ÜRETİM	VERİM
		(Dekar)	(Ton)	(Kg/Da)
Marul	Göbekli	16	16	1000
	Kıvırcık	11	8.8	800
Ispanak		26	18.72	720
Kabak	Sakız	7	16.1	2300
	Bal	8	25.6	3200
Hıyar	Sofralık	14	15.4	1100
Bamya (Taze)		3	1.08	360
Domates	Sofralık	35	80.5	2300
Biber	Sivri,Çarliston	42	39.9	950
Fasulye (Taze)		260	135.2	520
Bakla (Taze)		27	8.64	320
Bezelye (Taze)		2	1.04	520
Barbunya Fas. (Taze)		70	21.7	310
TOPLAM		521	388.68	

ÖRTÜ ALTI YETİŞTİRİCİLİĞİ			
ÜRÜNLER	EKİLEN ALAN	ÜRETİM(Ton)	Verim(kg/da.)
Marul (Göbekli)	4	8.4	2100
Marul (Kıvırcık)	2	4.2	2100
Ispanak	2	2.2	1100
Hıyar	5	35	7000
Patlıcan	1	2	2000
Domates	3	20.1	6700
Biber (Sivri,çarl)	1	2	2000
TOPLAM	18	73.9	

Seracılık ise Ovacık için önemli bir tarımsal imkan olup düşük miktardada olsa yapılmaktadır.

Meyvecilik –Bağcılık

Ovacık'ta meyvecilik genellikle sınır ağacı ve sebze bahçeleri içerisinde dağınık olarak yapılmaktadır. Meyve üretimi de ailenin ihtiyacını karşılamaya yönelik olup pazara yönelik olarak yapılmamaktadır. Kapama bahçe son derece azdır. İlçede meyve ve bağ üretim durumu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo: Meyvecilik ve Bağcılık

MEYVE ÜRETİMİ				
Meyve Çeşidi	Kapama Bahçe(Da.)	Toplam Meyve Veren Ağaç Sayısı(Ad.)	Ağaç Başı verim(kg)	Toplan Üretim(Ton)
Armut	8	4800	10	48
Ayva	0	350	10	3.5
Elma	145	13790	12	165.48
Muşmula	0	280	6	1.68
Erik	0	14000	5	70
Kızılcık	0	1200	3	3.6
Kiraz	20	1553	6	9.318
Şeftali	0	250	8	2
Ceviz	180	3800	12	45.6
İncir	0	50	10	0.5
TOPLAM	353	40923		362.428
	Toplam Alan (da.)	Meyve veren Alan(da.)	Verim(da.)	
Üzüm	36	26	200	5.2
Çilek	5	5	250	1.25

İlçede geçmiş yıllarda bağcılık oldukça yaygın olsa da, günümüzde floksera nedeni ile bu bağların kuruması sonucu yeni bağlar tesis edilmemiştir. Son yıllarda Özel İdare projeleri ile az da olsa yeni bağlar tesis edilmeye başlanmıştır.

Tarımsal İlaç ve Gübre Kullanımı :

2011 yılı Aralık ayı sonu itibariyle İlçede 1 ad. Gübre bayi(Tarım Kredi Kooperatifi) bulunmaktadır. Yıllara göre gübre satışı aşağıya çıkartılmıştır. Gübre ihtiyacının bir kısmı çevre İl ve ilçelerden karşılanmaktadır.

Tablo: Tarımsal İlaç ve Gübre Kullanımı

YIL	İLÇEDE SATILAN GÜBRE MİKTARI(ton)				
	Can %26	AN.%33	DAP 18-46	20.20.0	20.20.0+%1 Zn
2011		42,75	16	21	9,2
2010	11.1	27	23	11.75	14.5
2009	23.5	27	22.85	17.7	10.5
2008	6.15	2.15	0	13.3	2.75

İlçede Tarımsal Mekanizasyon

İlçede geniş tarım alanları bulunmamasına rağmen tarım alet ve makineleri açısından çeşitliliğe sahip olup bir kısım tarım araçları açısından kendine yeter durumda olsa da bir kısım araçlar açısından sınırlıdır. Aşağıdaki tabloda tarım makineleri türleri ve sayıları görülmektedir.

Tablo: Tarım Alet ve Makineleri

TARIM ALET VE MAKİNALARI	
Cinsi	Miktarı
Traktör	396
Pulluk	370
Karasaban	10
Kültüvator	345
Merdane	6
Traktörle çekilen hububat ekim makn.	11
Kombine tahıl mibzeri	3
Kimyevi güb.dağt. Makn.	12
Orak makinası	115
Ot tırmığı	2
Patoz	312
Saman Aktarma mak.	22
Çayır biçme makinası	85
Ot slaj mak.	9
Mısır slaj makinası	2
Sabit Sellektör	2
Yem kırma mak.	5
Sırt pülvarizatörü	14
Sedyeli pülvarizatör	1
Tozatar	1
Atomizör	3
Elektromotopomp	55
Motopomp termik	6
Derin kuyu pompa	3
Damla sulama tesisi	3
Yayık	540
Süt sağma mak.	15
Römork	335
Su Tankeri	47
Tarımda kullanılan kepçe	10

Ovacık İlçesi Hayvan Varlığı

Ovacık, hayvancılık yönünden önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte bu potansiyel kullanılmadığından dolayı İlçede hayvan varlığı olarak önemli bir birikim söz konusu değildir. Mevcut hayvanlar genelde yerli ırk olup, çift tırnaklılar suni tohumlama ile melezleştirilmeye çalışılmaktadır. İlçe merkez ve köylerinde bulunan mevcut işletmeler aile işletmeleri şeklindedir.

İlçe merkezinde kayıtlara göre toplamda 51 işletme mevcuttur. İlçede hayvancılık, profesyonel olarak yapılmamaktadır. Hayvancılığın tarımsal üretim içerisindeki önemi giderek artmasına rağmen, diğer tarımsal faaliyetlerin yanında ikincil konumdadır. Bu münasebetle hayvancılığa ek gelir gözüyle bakılmakta ve hayvanların bakımı kadınlar tarafından yapılmaktadır.

Hayvan Varlığı:

İlçe Genelinde Hayvan Varlığı

Hayvanın Cinsi	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
B.Baş	4253	4600	4527	4185	3890	3800	3600	3500	3435	3937
K.Baş	3120	3400	4360	4600	2520	2700	1540	1300	975	1186
Kanatlı	9000	8000	8000	7640	7640	7640	7500	7500	7045	6815
Tek Tırnaklı	750	720	700	600	471	450	450	450	516	516
Arılı Kovan	2300	2200	2200	2010	1700	1700	1600	1300	1100	1300

Hayvansal Üretim :

İlçe genelinde üretilen hayvansal ürün miktarları aşağıdaki tabloda belirtilen miktarlarda gerçekleşmiştir.

HAYVANSAL ÜRETİM		
Çesidi	Üretim Miktarı	
Süt ve ürünleri	1946.50	Ton
Et(kırmızı)	214.69	Ton
Et(Beyaz)	1.98	Ton
Yumurta	659.200	Adet
Bal	6.60	Ton
Yapağı	0.54	Ton

Ovacık'ta yapılan diğer hayvancılık faaliyetlerini aşılama, suni tohumlama, et ve süt üretim tesisleri, ırk ıslahı çalışmaları olarak sıralayabiliriz.

İlçe genelinde yapılan aşılama çalışmaları;

AŞILAMA ÇALIŞMALARI				
Yapılan Aşı	Program	Birimi	Gerçekleşme	Gerçekleşme %
B.Baş hay. Şap Aşılması	6800	baş	5695	83.75
K.Baş hay. Şap Aşılması	675	baş	670	99.26
Koyun keçi vebası	1500	baş	1430	95.33
Koyun keçi brucellesu	150	baş	400	266.67
Tek Tırnaklı hayv. Anthrax Aşl.	0	baş	0	0.00
K.Baş hay. Çiçek Aşl.	0	baş	0	0.00
Kedi-Köpek Kuduz Aşılması	100	baş	100	100.00
Yanıkara Aşılması	0	ad.	1500	1500.00
Enterotoxemi Aşılması	0	ad.	0	0.00
Muh. Hay. Sağlık Taraması	20000	baş	20185	100.93
Sığır Brusellozu	680	baş	535	78.68

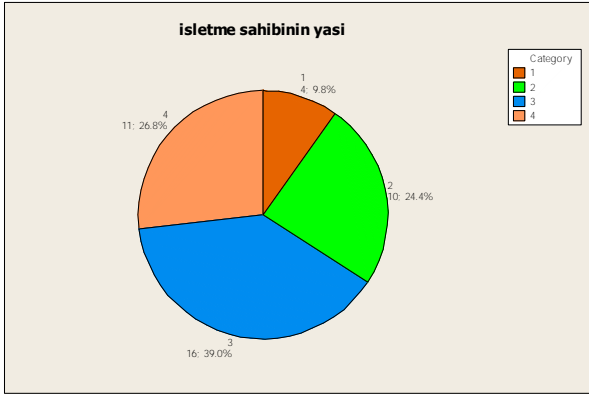
Suni Tohumlama Hizmetleri:

2011 yılı Aralık ayı sonu itibariyle 385 büyük baş hayvana tohumlama yapılmış ve 46 çiftçinin 170 sığına 38,373.50 TL Destekleme ödemesi yapılmıştır. İlçe'de 3 adet yem bayi bulunmakta olup, tohum bayisi, su ürünleri işletmesi, et ve süt üretim tesisi yoktur.

ANKET SONUÇLARI

1. İşletme sahiplerinin yaş bakımından dağılımı

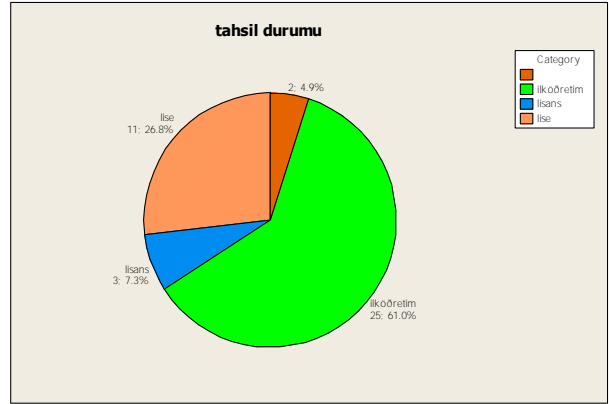
25-35 yaş arası → 1
 35-50 yaş arası → 2
 50-60 yaş arası → 3
 60-75 yaş arası → 4

İşletme sahiplerinin yaş bakımından dağılımı incelendiğinde;

50-60 yaş grubunun %39 ile birinci sırada, 60-75 grubunun % 26 ile ikinci sırada, 35-50 yaş grubunun % 24 ile üçüncü sırada, 25-35 yaş grubunun ise %9.8 ile dördüncü sırada olduğu görülmektedir.

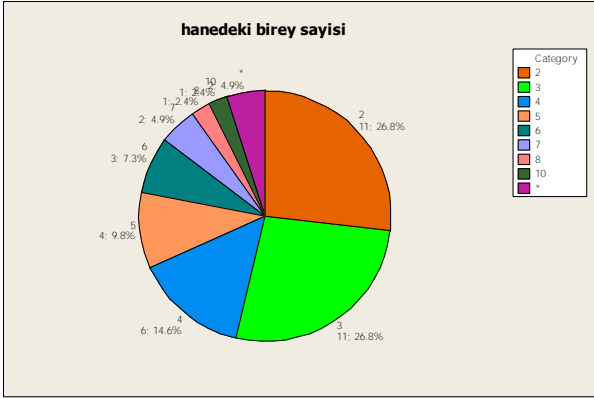
Bu verilerden hayvancılık ile iştiğal edenlerin çoğunlukla emeklilik sonrası yaş grubu içerisinde yer alan bireyler tarafından amatörce yapıldığı sonucuna ulaşılmaktadır..

2. İşletmecilerin eğitim durumu açısından dağılımı

Tahsil Durumu açısından işletme sahiplerinin; % 61 inin ilköğretim, % 26,8 inin Lise, % 7,3'ü Lisans mezunudur. İşletmecilerin % 4,9'u ise diğer, öğretim durumunu belirtmemiş olduklarından bilinmemektedir. Buradan hayvancılıkla uğraşanların çoğunluğunun İlkokul mezunu kişiler oldukları ve bu eğitim seviyesi ile kendilerine verilen veya verilecek olan teorik eğitimlerden yararlanma imkanlarının kısıtlı olduğu, bilimsel hayvancılık temel kavramlarını anlamakta zorluk çeken veya anlayamayacak olan eğitim seviyesindeki grubun birinci sırada yer aldığı görülmüştür.

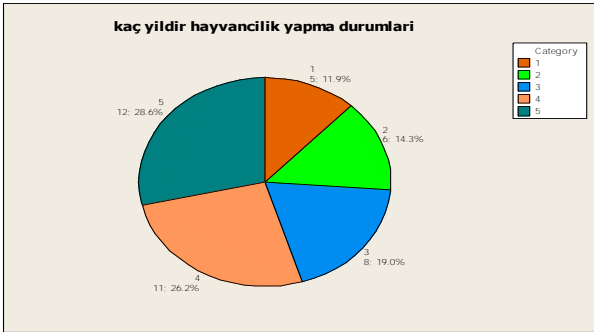
3.Hanede yaşayan kişi sayısı

Hanede yaşayan birey sayısı bakımında işletme sahiplerinin;
% 26,8 i 2 kişiden,
% 26,8 i 3 kişiden,
% 14,6 sı 4 kişiden
ve diğerlerini 4+ bireylerden oluşan aileler oluşturmaktadır.

Buradan ailedeki fert sayısının azaldığı, çocukların evden ayrılmış oldukları ve yaşlı grubunun hayvancılıkla uğraştığı görülmüştür.

4.İşletmecilerin hayvancılık yapma süresi açısından dağılımı;

1-10 yılları arası→1
10-20 yılları arası→2
20-30 yılları arası→3
30-40 yılları arası→4
40-50 yılları arası→5

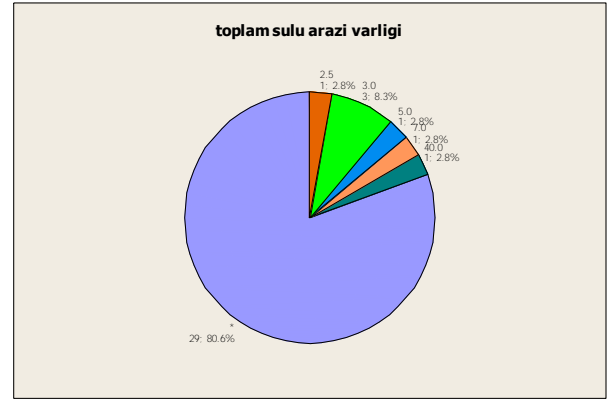
Hayvancılık yapma süreleri bakımından işletme sahiplerinin;

% 28,6 sınıfın 40-50 yıl arası,
% 26,2 sınıfın 30-40 yıl arası,
% 19 unun 20-30 yıl arası
% 14,3 ünün 10-20 yıl arası

%11,9 unun ise daha kısa süreden beri hayvancılık yaptığı görülmektedir.

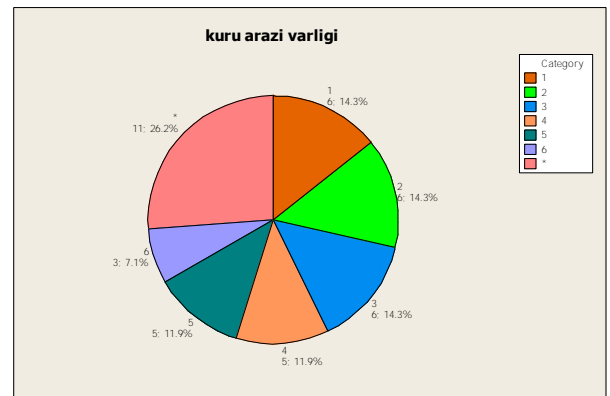
Bu veriler ışığında hayvancılıkla işteğ eden kişilerin bu işi profesyonel anlamda değil, uzun yıllardan beri geleneksel bir uğraş olarak bu faaliyetlerini sürdürdükleri görülmüştür.

5. a) Hayvancılık yapan kişilerin toplam sulu arazi varlığı bakımından dağılımı

Grafikteki rakamlar incelendiğinde hayvancılık yapan şahısların; % 80,6 sınıfın sulu arazisinin olmadığı diğerlerinin ise sulu arazilerinin 2 dekar ile 7 dekar arasında değişen arazi varlığına sahip olduğu görülmüştür. Buradan hayvanlar için gerekli olan kaba yem ihtiyacının karşılanmasında yem bitkileri üretim alanlarının sınırlı olduğu görülmektedir.

5. b) Hayvancılık yapan kişilerin toplam kuru arazi varlığı bakımından dağılımı

6-15 arası→1
15-30 arası→2
30-40 arası→3
40-55 arası→4
55-100 arası→5
100 ve üzeri→6

Hayvancılık yapan şahısların kuru arazi varlığına göre değerlendirmesi yapıldığında; kuru arazi varlığına sahip olanların arazi büyüklüğü açısından birbirlerine yakın olduğu görülmüştür.

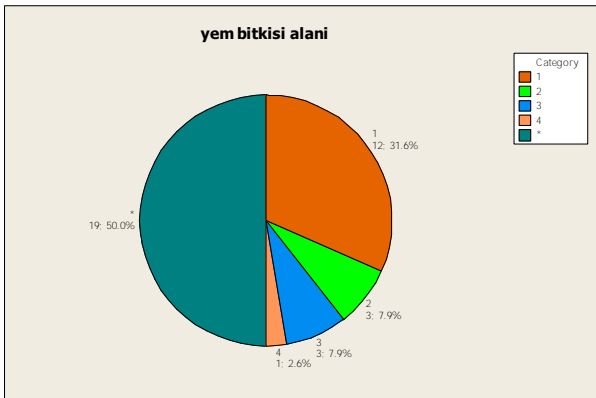
6-a) Hayvancılık yapanların toplam ekim alanı (dekar) sahipliği bakımından dağılımı

0-10 arası→1
 10-20 arası→2
 20-30 arası→3
 40-60 arası→4
 100 ve üzeri→5

İşletme sahiplerinin toplam ekim alanı açısından değerlendirildiğinde; 50 dekarın altında arazi varlığına sahip olanların, 50 dekarın üzerinde arazi varlığına sahip olanlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Bu ise hayvancılıkla işteğal edenlerin daha çok küçük arazi sahipleri olduğu söylenebilir.

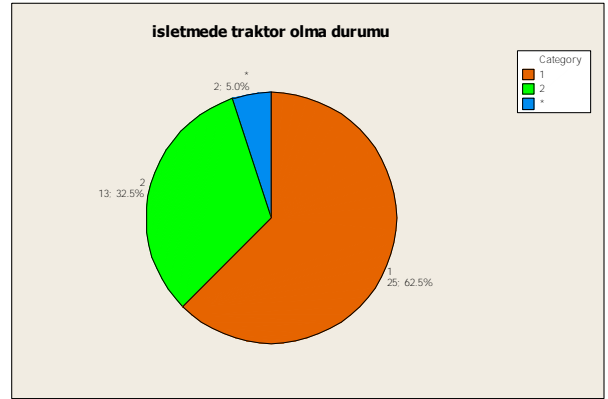
6-b) Hayvancılık yapanların yem bitkisi ekim alanı sahipliği bakımından dağılımı

1-10 arası→1
 10-20 arası→2
 20-30 arası→3
 30-40 arası→4

İşletme sahipleri yem bitkisi ekim alanları açısından incelendiğinde; %50 sinin yem bitkisi ekim alanı sorusuna cevap vermediği kalanlardan %31,6 sı 10 dekarın altında, %7,9 u 20 dekarın altında, %7,9 u 30 dekarın altında, % 2.6 sı ise 40 dekarın altında olduğu görülmüştür.

7-a) İşletmecilerin traktör varlığı açısından dağılımı

İşletme sahipleri bu soruya;

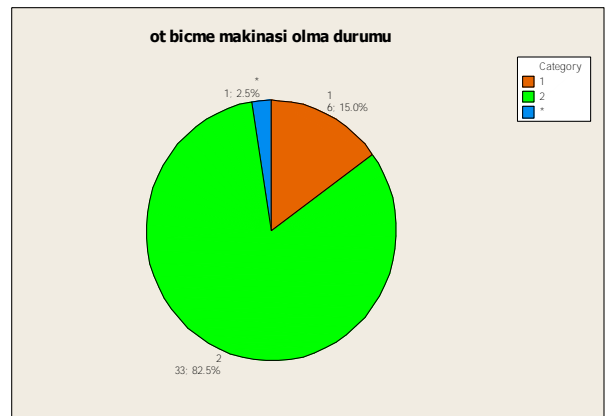
Evet→1

Hayır→2

*→yorumsuz şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu bakımdan işletme sahiplerinin büyük çoğunluğunun (% 62,05) traktör sahibi olduğu görülmüştür.

7.b) İşletmecilerin ot biçme makinesi sahipliği açısından dağılımı

Evet→1

Hayır→2

*→yorumsuz

Ot biçme makinesi sahipliği açısından işletme sahiplerinin %82,5 inin Ot biçme makinesine sahip olmadığı,%15'inin ise ot biçme makinesine sahip olduğu görülmüştür. Diğerleri ise bu soruya cevap vermemiştir.

7-c) İşletmecilerin balya makinesi sahipliği bakımından dağılımı.

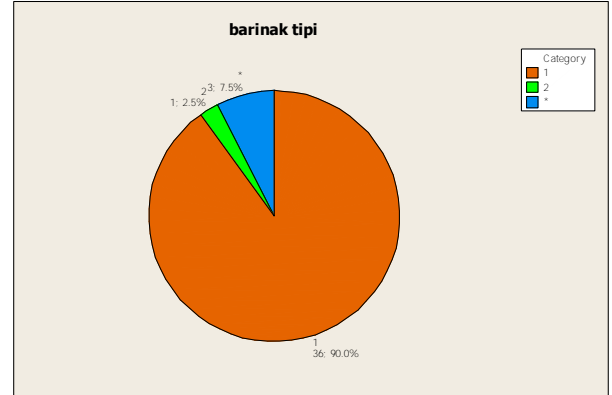

Evet → 1

Hayır → 2

İşletme sahiplerinin balya makinesi sahipliği açısından dağılımında ise; %92,5 inin böyle bir tarımsal araca sahip olmadığı tespit edilmiştir.

9. İşletmelerin barınak tipi bakımından dağılımı

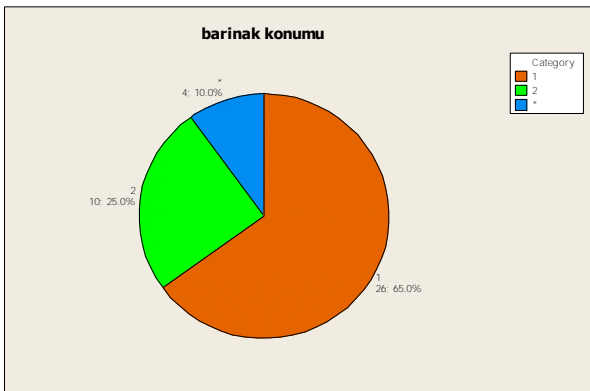
Kapalı → 1

Açık → 2

* → yorumsuz

İşletmelerin Barınak Tipi açısından incelendiğinde; %90'ının kapalı ahır olduğu görülmüştür. Diğerlerinin ise durumları hakkında net bir bilgiye ulaşılamamıştır.

8. İşletmecilerin hayvan barınaklarının konumu açısından dağılımı

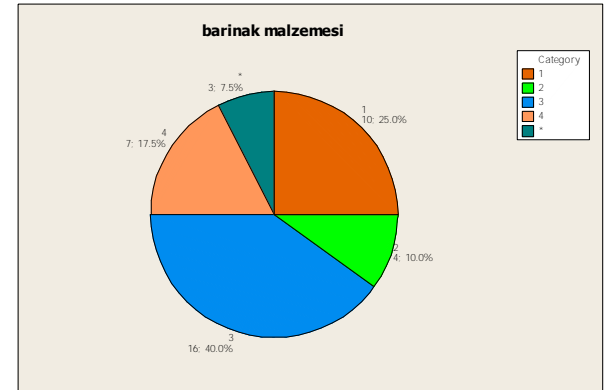
Müstakil → 1

Ev altı → 2

* → yorumsuz

İşletme sahiplerinin Hayvan Barınağı açısından dağılımında ise; %65 inin müstakil, % 25 inin ise ev altı olduğu görülmüştür.

10. İşletmelerin barınak malzemesi bakımından dağılımı

Taş → 1

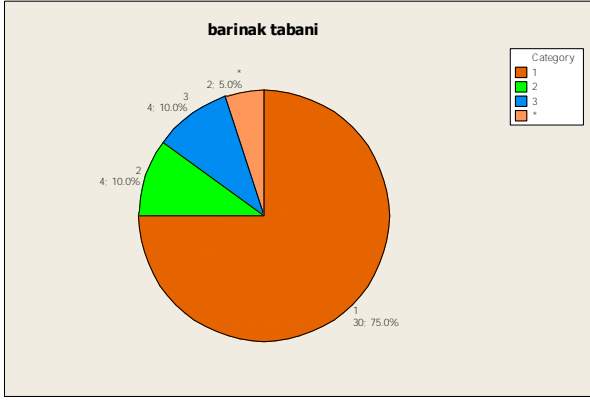
Kerpiç → 2

Briket → 3

Ahşap → 4

İşletmelerin barınak malzemesi açısından yapılan değerlendirmede; % 40'ının Briket % 25 inin Taş, % 17,5 Ahşap ve %10'un Kerpiç olduğu görülmüştür.

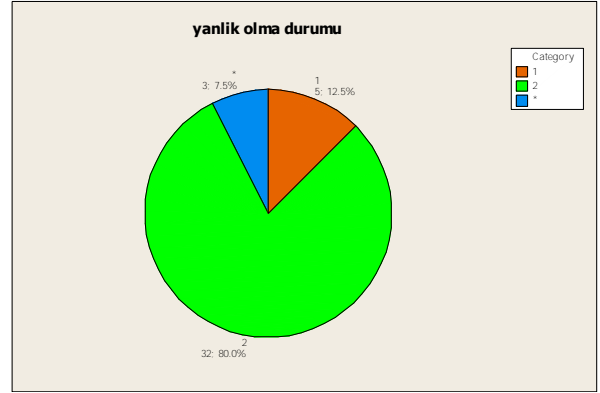
11. İşletmelerin barınak tabanları bakımından dağılımı

Beton →1
Toprak →2
Tahta →3
*→yorumsuz

İşletmelerin barınak tabanları açısından dağılımı incelendiğinde; % 75 inin Beton, % 10 unun Toprak ve % 10 unun Tahta olduğu anlaşılmıştır.

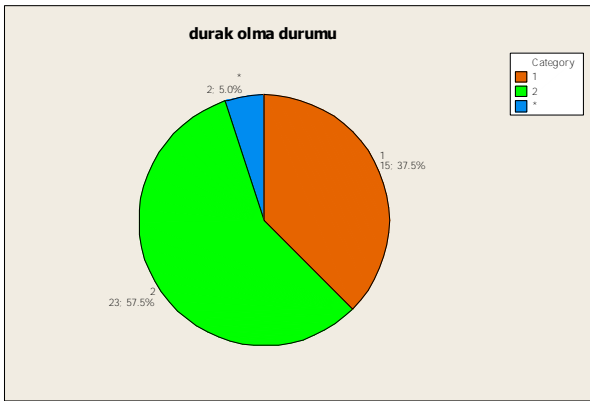
13. Hayvan barınaklarının yanlık bakımından dağılımı

Evet→1
Hayır→2
*→yorumsuz

Ahırların yanlık bakımından yapılan değerlendirmede; % 80 inde yanlık bulunmadığı ve % 12,5 inde ise yanlık bulunduğu görülmüştür.

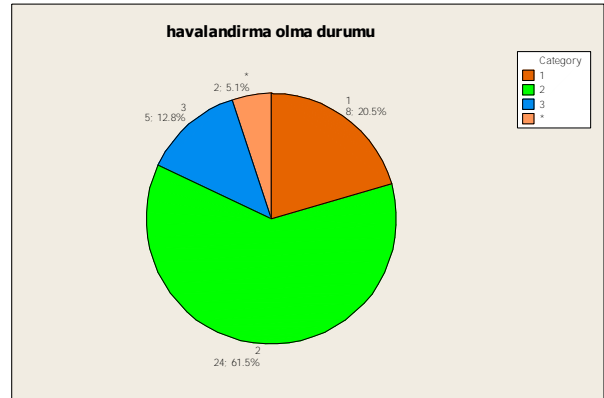
12. Hayvan barınaklarının durak bakımından dağılımı

Evet→1
Hayır→2
*→yorumsuz

Ahırların durak bakımından dağılımı incelendiğinde; %57,9 unda Durak olmadığı ve %37,0 unun Durak yerine sahip olduğu anlaşılmıştır.

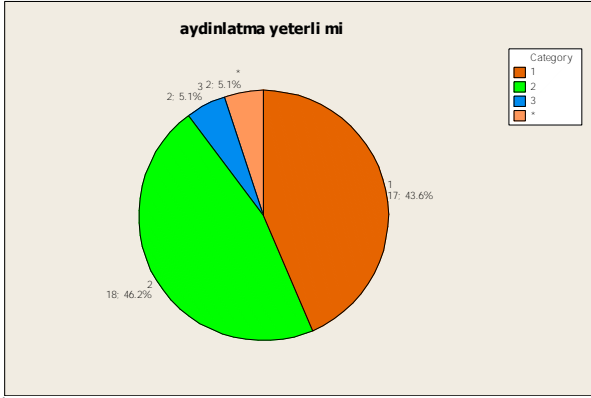
14. Ahırların havalandırma durumu

İyi→1
Orta→2
Kötü→3
*→yorumsuz

Ahırlar havalandırma durumu açısından çoğunlukla iyi durumdadır. Yüzde dağılım bakımından değerlendirildiğinde; %61,5'inin İyi, %21,9 u orta ve %12,8 inin ise Kötü bir havalandırma sistemine sahip olduğu görülmüştür.

15. Ahırların yeterli aydınlatmaya sahip olmaları açısından dağılımı

İyi→1
Orta→2
Kötü→3
*→yorumsuz

Ahırlar; aydınlatma bakımından değerlendirildiğinde; %46,2 sinin orta, %43,6 sınıfın iyi % 5,1 inin ise kötü bir aydınlatmaya sahip olduğu tesbit edilmiştir.

17. Ahırların gübre temizliği bakımından dağılımı

Otomatik→3
Elle→2
*→yorumsuz

Ahırlarda yapılan gübre temizliği %89,7 oranında insan gücüne dayalı olarak elle yapılmaktadır.

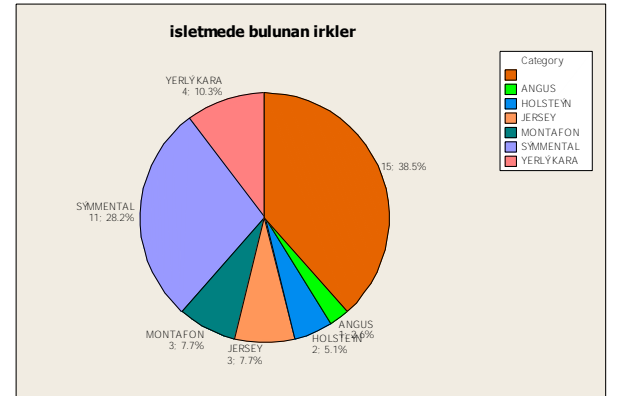
16. Ahırların günlük gübre temizliği açısından dağılımı

Bir defa→1
İki defa→2
Üç defa→3
Yorumsuz→*

Ahırlar; temizlik açısından değerlendirildiğinde; % 79,9 u 3 defa % 10,3 ü 2 defa % 2,6 sınıfın ise günde 1 defa gübre temizliği yaptığı tesbit edilmiştir.

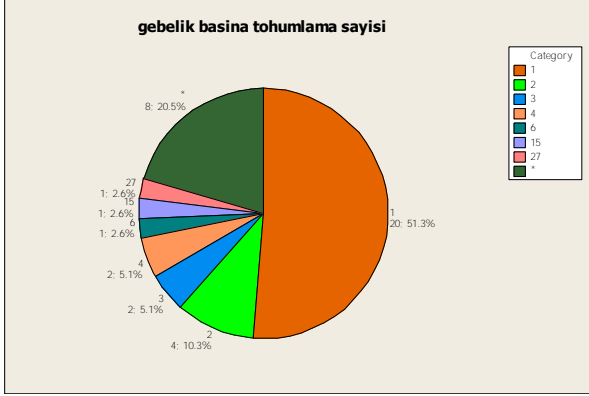
19. İşletmelerin sahip olduğu hayvan ırkları bakımından dağılımı

Yapılan araştırmada; işletmelerde bulunan hayvan ırklarından %28,2 ile birinci sırada Simmental ve ikinci sırada yerlikara ve üçüncü sırada Montofon yer almaktadır.

Dördüncü Sırada Jersey ve Beşinci sırada Holstein yer almaktadır. İşletmelerde az sayıda Angus bulunmakla birlikte ankete katılanların % 38,5 i bu soruya cevap vermemiştir.

20: İşletmelerdeki hayvanların gebelik başına tohumlama sayısı (son 1 (bir) yıl içerisinde)

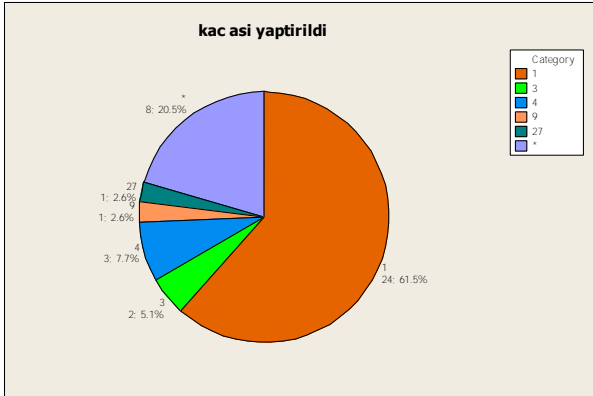
İşletmelerde bulunan hayvanların gebelik başına tohumlama sayısı açısından yapılan incelemede; 1 tohumlamada gebelik elde edilenlerin oranı %51,3, 2 tohumlamada gebelik elde edilenlerin oranı % 10,3, 3 tohumlamada gebelik elde edilenlerin oranı % 5,1 olduğu görülmüştür.

20.c-) İşletmelerde doğan erkek buzağı sayısı açısından dağılımı

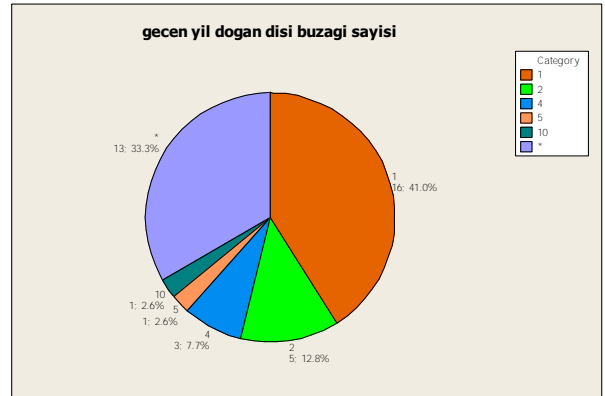
İşletmelerde doğan erkek buzağı sayısı açısından yapılan değerlendirmede; 1 erkek buzağı olan işletme sayısı %30,8, 2 erkek buzağı olan işletme sayısı %10,3, 3 erkek buzağı olan işletme sayısı % 7,7 olduğu görülmüştür.

20.b-) İşletmelerde hayvanlara yapılan suni tohumlama açısından dağılım

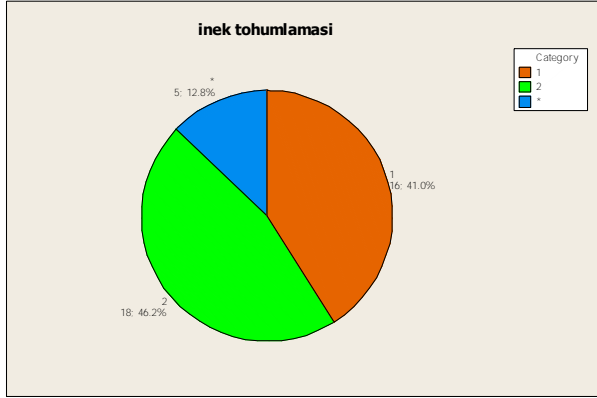
İşletmelerde bulunan hayvanlara yapılan suni tohumlama (aşılama) bakımından yılda 1 tohumlama yaptıranların oranının %61,5 ile birinci sırada yer aldığı görülmüştür.

20.d-) İşletmelerde doğan dişi buzağı sayısı açısından dağılım

İşletmelerde doğan dişi buzağı sayısı açısından; 1 buzağı olan işletme sayısı %41, 2 buzağı olan işletme sayısı %12,8, 4 buzağı olan işletme sayısı ise % 7,7 olduğu görülmüştür.

21. İşletmelerde bulunan hayvanların tohumlama durumu

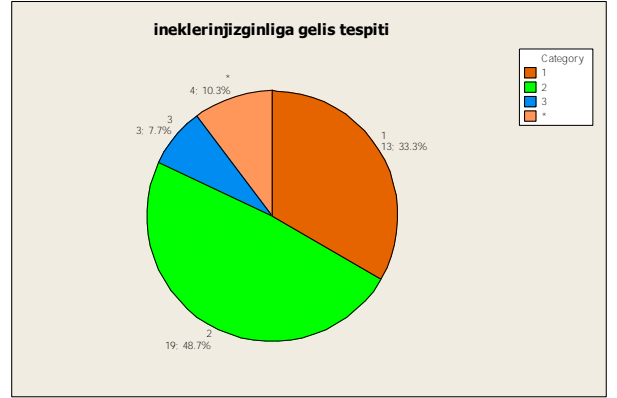
Tabii tohumlama → 1

Suni tohumlama → 2

* → yorumsuz

İşletmelerde bulunan hayvanların tohumlama durumuna göre yapılan incelemede; Suni tohumlamanın birinci sırada olduğu, Boğa ile tohumlamanın ise ikinci sırada olduğu görülmüştür.

25. İneklerin kızgınlığa gelişinin tesbiti

1 → böğürmesinden

2 → başka ineklere atlamasından

3 → çara akıntısından

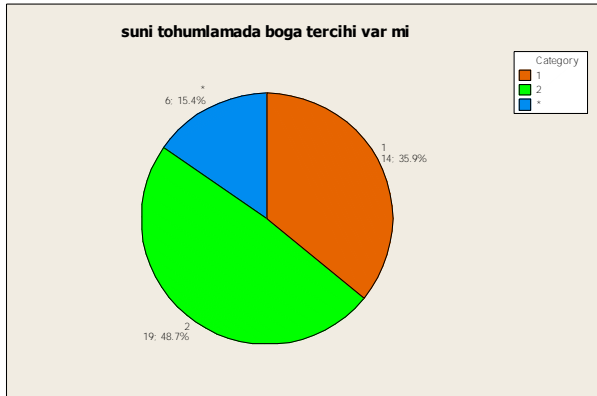
4 → diğer

İşletme sahiplerinin hayvanların kızgınlık dönemi tespitleri açısından yapılan değerlendirmede, İneklerin başka ineklere atlaması sonucu kızgınlık tespiti yapanların oranı %48,7,

İneklerin böğürmesinden kızgınlık tespiti yapanların sayısı % 33,3

İneklerin çara akıntısından kızgınlık tespiti yapanların sayısı ise % 7,7 oranında olduğu anlaşılmıştır.

24. Suni tohumlamada boğa tercihi bakımından dağılım

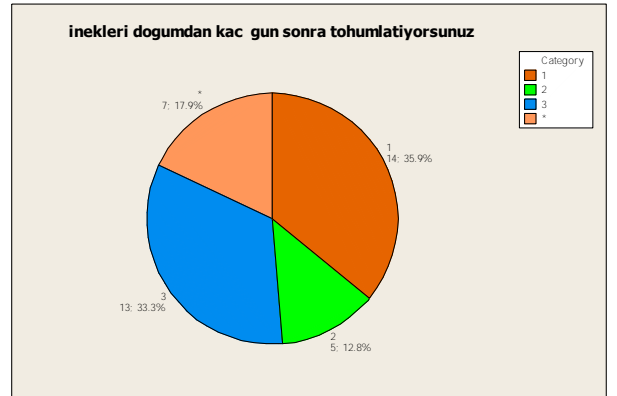
Evet → 1

Hayır → 2

* → yorumsuz

Suni tohumlamada boğa tercihi yapıp yapmadıklarına göre yapılan değerlendirmede işletme sahiplerinin; % 48,7 ile herhangi bir boğa tercihi yapılmamaktadır; %35,9 ile ise boğa tercihi yapmaktadır.

27. İneklerin doğumdan sonra tohumlanmaları bakımından dağılımı

doğumdan sonraki ilk kızgınlıkta → 1

doğumdan sonraki ikinci kızgınlıkta → 2

doğumdan sonraki 45-60 gün sonraki ilk kızgınlıkta → 3

yorumsuz → 4

İşletmelerde bulunan hayvanların doğumdan sonra tekrar tohumlatılması ile ilgili; %35,9 ile doğumdan sonra ilk kızgınlıkta,

% 33,3 doğumdan sonra 45-60 gün sonrası ilk kızgınlıkta

% 12,8 i ise doğumdan sonraki ikinci kızgınlıkta hayvanlarını tekrar tohumlattıkları anlaşılmıştır.

29. Buzağların sütten kesimi bakımından dağılımı

Bir ay→1

İki ay→2

Üç ay→3

Diğer→*

İşletmelerde bulunan buzağların sütten kesilmesi ile ilgili olarak yapılan incelemede % 48,7 ile 3 aylık iken kesenlerin birinci sırada yer aldığı görülmüştür.

30. İşletmelerde doğan erkek buzağların durumu

Hemen kesiyorum→1

Besliyorum→2

Satıyorum→3

Yorumsuz→3

İşletmelerde doğan erkek buzağlar ile ilgili sorulan soruya cevap veren işletme sahiplerinin; % 69,2 si hemen satıyorum, % 20,5 i besliyorum cevabını vermişlerdir.

31. Buzağlara içirilen süt miktarı açısından dağılım

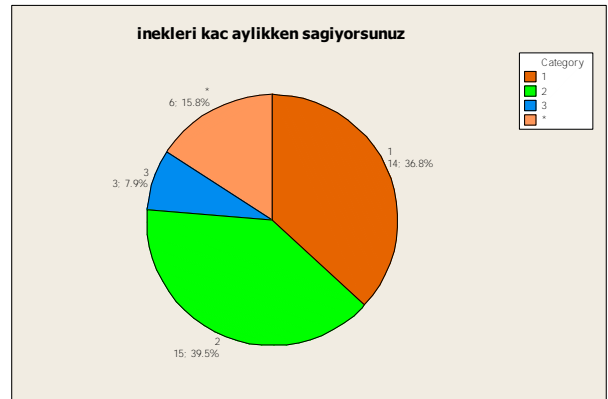
Bir meme →1

İki meme →2

Üç meme →3

Dört meme →4

32. İneklerin sağıldığı ay sayısı bakımından dağılımı

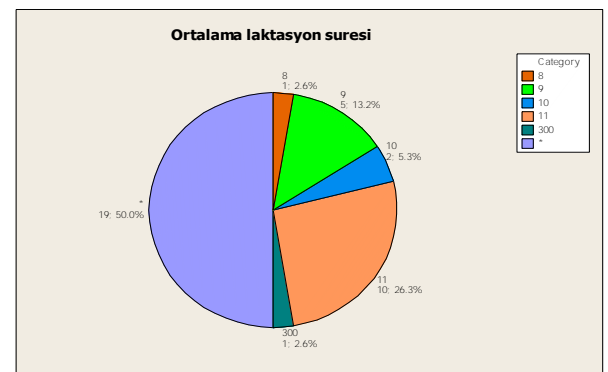
Sütten kesilene kadar→1

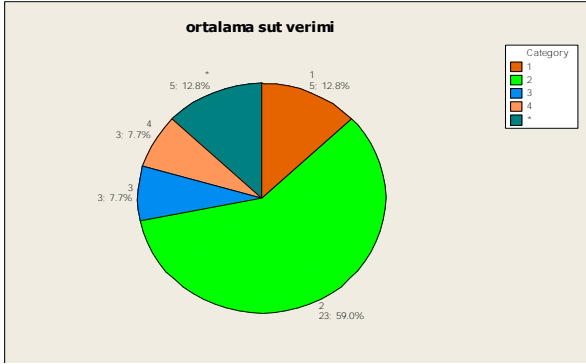
Doğumuna 2 ay kalana kadar→2

zaten doğumdan 2 ay önce kuruya çıkıyor→3

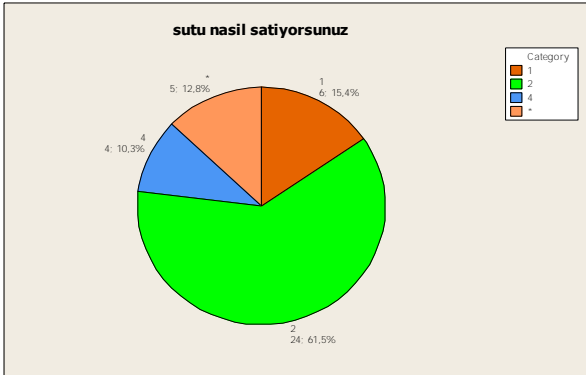
yorumsuz →*

33. Ortalama laktasyon süresi

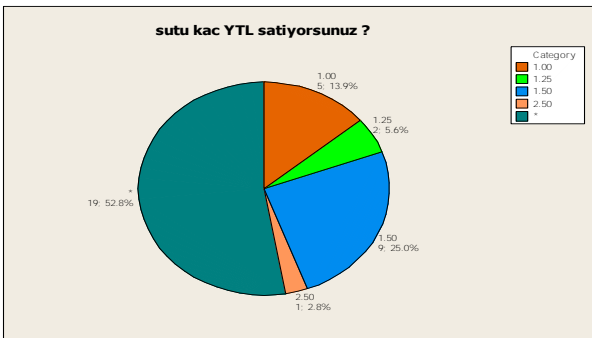
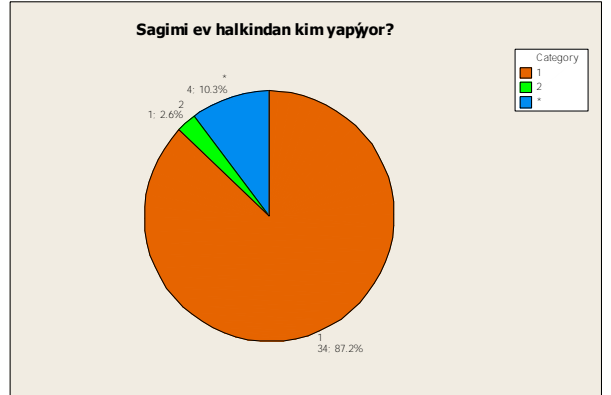

33- b): Ortalama süt verimi:

1-5 arası → 1
 5-10 arası → 2
 10-15 arası → 3
 15 ve üzeri → 4
 Yorumsuz → *

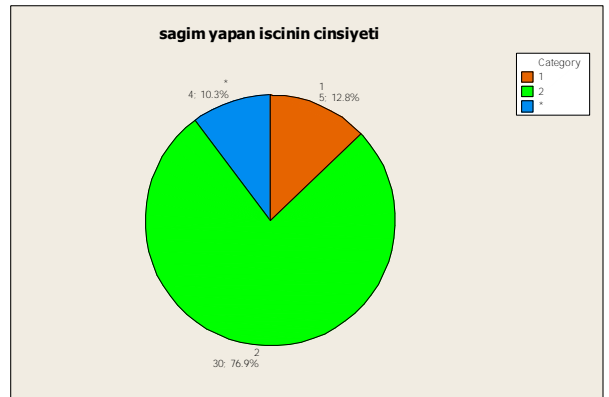
35. Sütün pazarlanması (satımı)

sokakta satıyorum → 1
 evde tüketiyorum → 2
 mandıraya satıyorum → 3
 diğer → 4
 yorumsuz → *

36. Sütün kaç TL'den satıldığı (lira olarak) açısından dağılımı**37. İneklerin sağım şekli**

Elle → 1
 Makinalı sağım → 2
 Yorumsuz → *

Grafikte görüldüğü gibi sağım genellikle (%87,2 oranında) elle yapılmaktadır. Yalnızca %2,6 oranında makinalı sağım yapılmaktadır. Hayvancılığın amatör bir ruhla yapılmasının bir neticesi olarak geleneksel sağım usulü olan elle sağım oranı oldukça yüksektir.

38. Sağımı yapan kişi bakımından dağılımı

Erkek → 1
 Bayan → 2
 Yorumsuz → *

39. Sağım esnasında yem verilip / verilmemesi

vet →1
Hayır→2
Yorumsuz→*

44. Sağım esnasında buzağının nerde durduğu

Anasının yanında→1
Bölmesinde→2
Yorumsuz→*

41. İneklerin meme temizliği yapılması

Evet→1
Yorumsuz→*
İşletmelerde genellikle meme temizliği yapılmakta olduğu tesbit edilmiştir.

45. İşletmede görülen hastalıklar bakımından işletmelerin dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

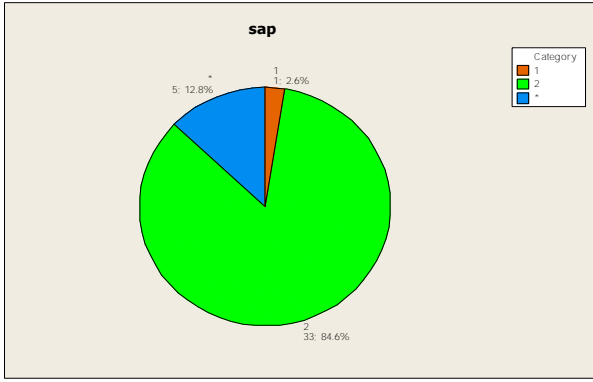
43. Mastitis kontrolü yapılması bakımından dağılım

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

45.b-) Hayvanlarda ayak ve tırnak problemleri

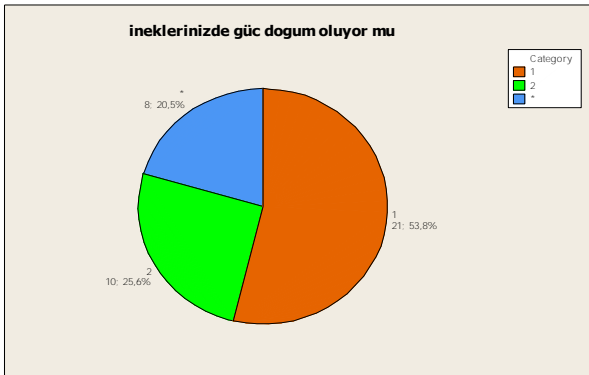
Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

45.c-)

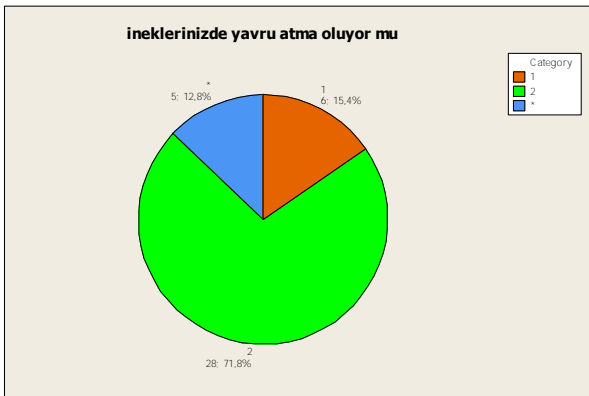
Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

46. İneklerde güç doğum olup / olmaması

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

47. İneklerde yavru atma durumu

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

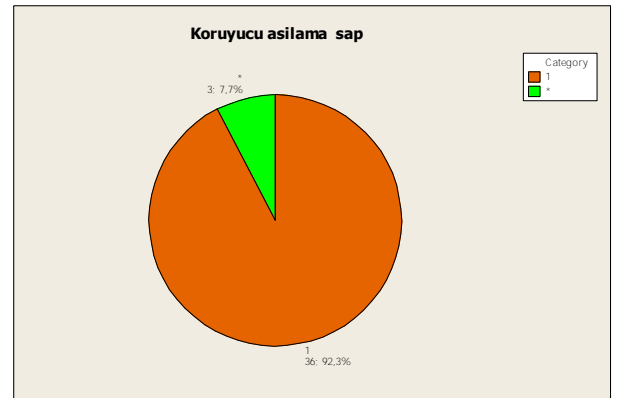
İneklerde düşük oranda da olsa yavru atmanın olduğu görülmüştür.

48. İneklerde döl tutma sorunu

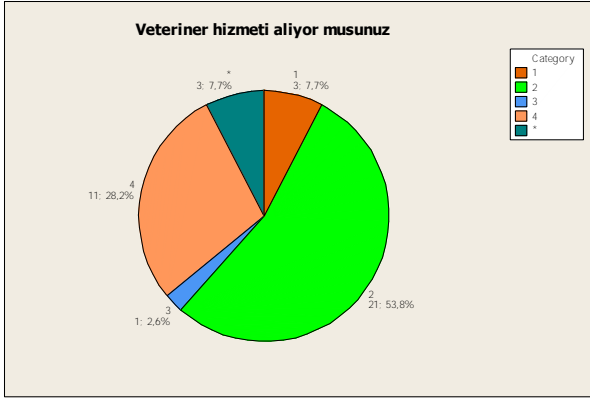
Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*
İneklerde azımsanmayacak düzeyde döl tutma sorunu olduğu tesbit edilmiştir.

49. Döl tutma sorununa karşı koruyucu aşılama durumu

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*
Döl tutma sorununa karşı işletmecilerin genelli aşılama yaptırarak önlem almaktadırlar.

50. Veterinerlik hizmeti durumu

Bazen→1
Hastalık görülünce→2
Almıyorum→3
Düzenli olarak alıyorum→4
Yorumsuz→*

İşletmecilerin büyük çoğunluğu veterinerlik hizmetini hastalık görüldüğünde aldığı, düzenli veterinerlik hizmeti alanların ise azınlıkta olduğu görülmüştür.

52. Düzenli olarak veteriner kontrolü ve aşılama yaptırma durumu

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

Grafikten anlaşıldığı üzere işletmelerin %66,7'sinde hayvanlar düzenli olarak veteriner kontrolünden geçirilmektedirler.

53: -Aşı yaptırmama nedeni

1→hastalık çıkmadığından
2→aşuların pahalı olmasından
*→yorumsuz

51. Veteriner hizmetinin nereden alındığı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

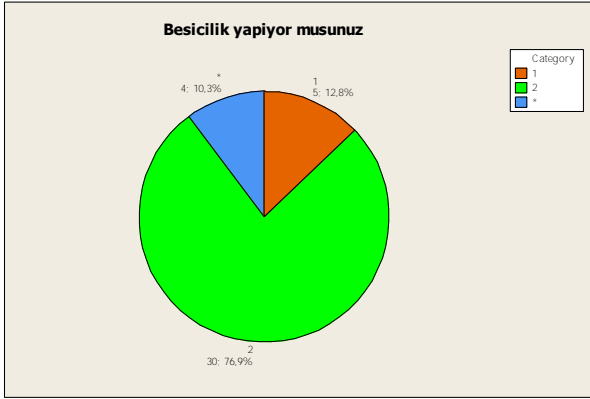
54.İşletmecilerin işletmede kayıt tutmalarına göre dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

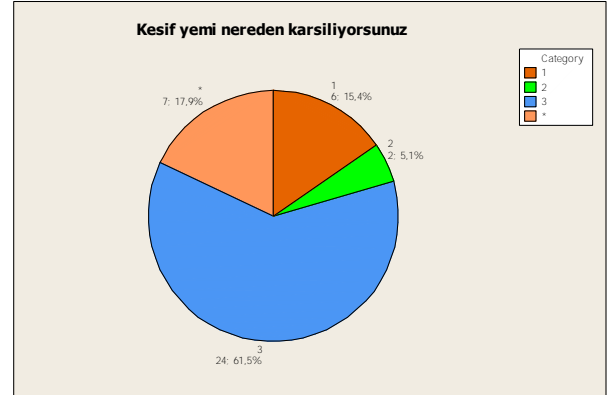
Grafikte görüldüğü gibi işletmecilerin %48,7'i işletmede kayıt tutmaz iken %35,9'u kayıt tutmaktadır.

55. İşletmecilerin besicilik yapma bakımından dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

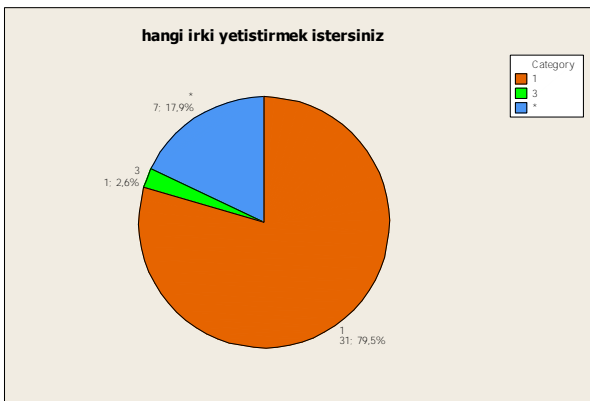
61. İşletmecilerin kesif yemi nereden karşıladığı

Yem Fabrikalarından→1
Kooperatif→2
Kendim üretiyorum→3
Yorumsuz→*

İşletmecilerin büyük çoğunluğu (%61,5) kesif yemi doğrudan kendileri üretmektedirler. Dışarıdan yem temini düşük düzeydedir.

58. İşletmecilerin yerli, melez veya kültür ırkı yetiştirme istekleri dağılımı

1→simental
2→siyah alaca
3→esmer
4→jersey
*→yorumsuz

İşletmelerde hayvan varlığının büyük çoğunluğu simental olup toplam hayvan varlığının %79,5'ini oluşturmaktadır.

62. Hayvanların beslenmesine göre dağılımı

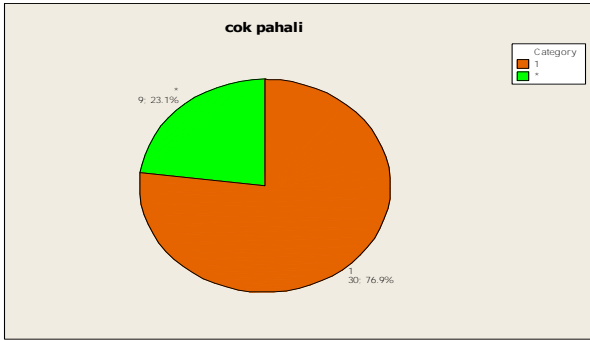

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

64. İşletmecilerin satın aldığı yemlerden memnuniyeti

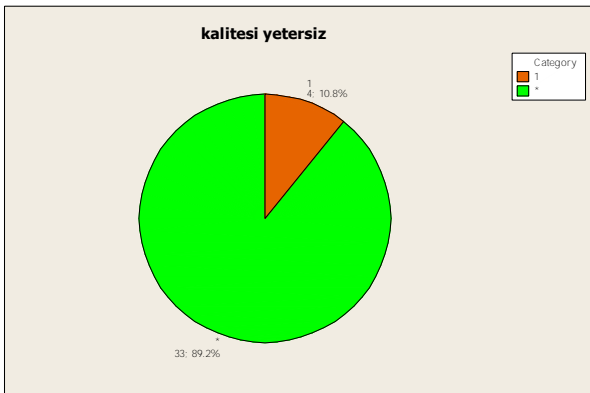

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

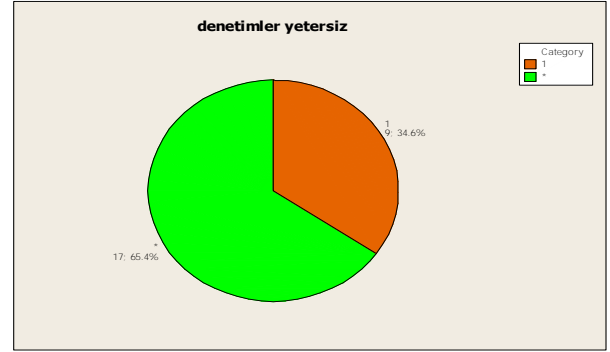
çok pahalı→1
yorumsuz→*

66: b-)

Kalitesi yetersiz→1
Yorumsuz→*

66: c-)

Denetimler yetersiz→1
Yorumsuz→*

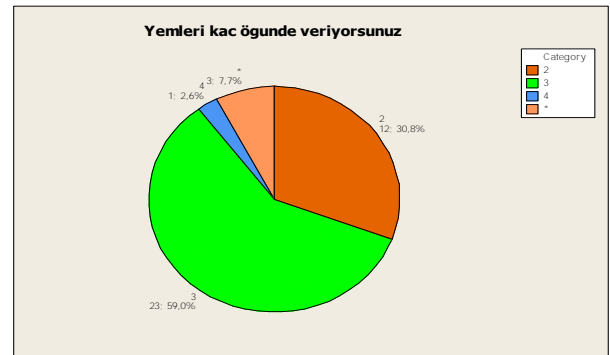
67. Yemle ilgili problemlerde işletmecilerin şikayet mercii

Yetkili kuruluşa müracaat etme→1
Yorumsuz→*

Hayvancılık yapan bireylerin %41,7'si satın aldıkları yemle ilgili bir sorun yaşadıklarında doğrudan yemi satın aldıkları yetkili kuruluşa müracaat ederek sorunun çözümünü sağlarken, işletmecilerin %58,3'ü yani yarıdan fazlası bildirimde bulunmamışlardır.

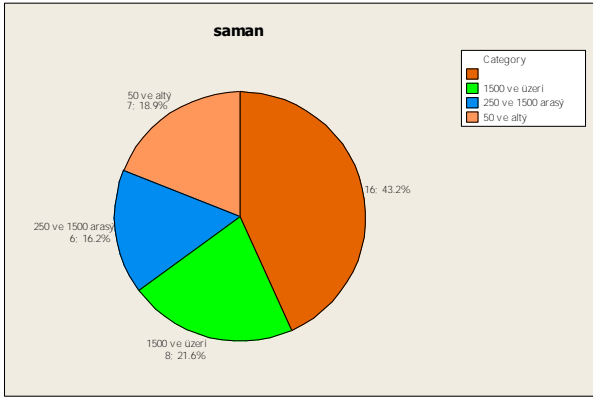
69. Yemlerin hayvanlara kaç öğünde verildiğine göre dağılımı

1 öğün:→1
 2 öğün:→2
 3 öğün:→3
 4 öğün:→4
 5 öğün:→5
 Yorumsuz→*

İşletmecilerin yarısından fazlası (%59,09) üç öğün, %30,8'i iki öğün diğerleri ise daha düşük oranda olmak üzere yem vermektedirler.

70. Yıllık kaba yem satın alma oranları (kg, ton)

71. Kaba yemin temin edilme yeri

Kendi işletmemden→1
 Kiralık arazilerden ekip biçerek→2
 Yorumsuz→*

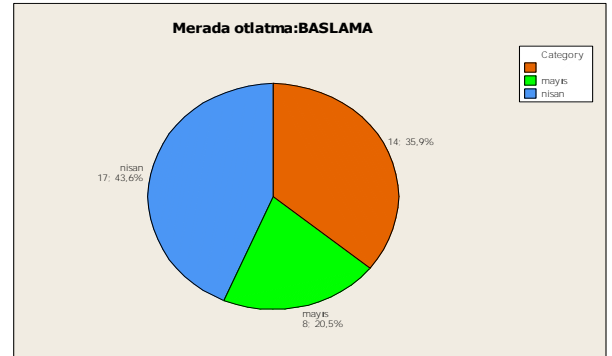
74. Hayvanları meraya çıkarma durumu

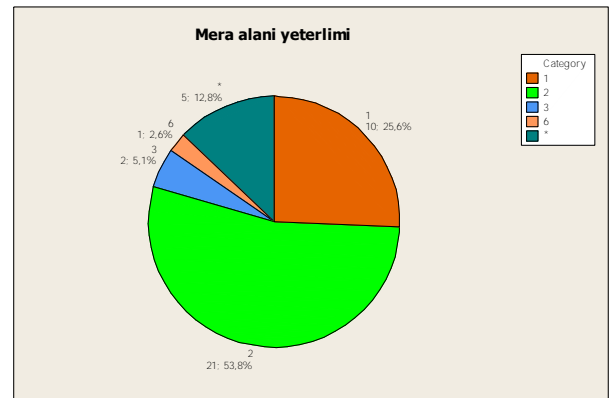
Evet→1
 Hayır→2
 Yorumsuz→*

İşletmecilerin büyük çoğunluğu (%66,7) hayvanları meraya çıkartmaktadır.

75. Merada otlatma..... ayında başlar ay devam eder.

76. Mera alanı yeterlilik durumu

Yeterli→1
 Yetersiz→2
 Orta halli→3

Diğer→6

Yorumsuz→*

İşletmecilerin %53,8'i tarafından mera alanları yetersiz olarak ifade edilmesine karşı %25,6'ı mera alanlarının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Diğerleri ise meraların kısmen yeterli sayılabileceğini, düşük bir işletmeci grubu ise herhangi bir fikir beyan etmemişlerdir. Mevcut durum göz önünde tutulduğunda çoğunluğun mera alanlarının yetersizliği hususundaki görüşlerinin hakim görüş olduğunu söyleyebiliriz.

77. İlçede yayla imkanının varlığı

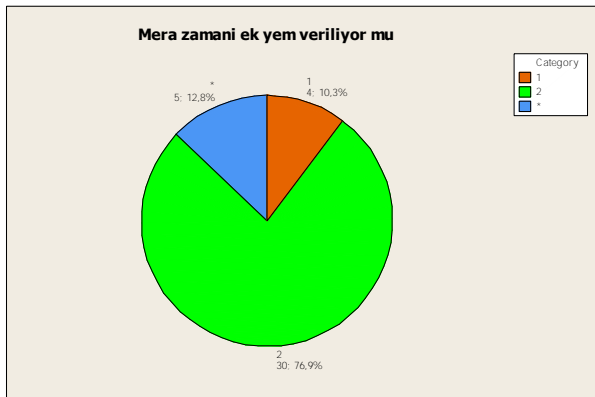
Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmecilerle yapılan görüşme ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi neticesinde genel olarak yayla imkanının olmadığı tesbit edilmiştir.

78. Hayvanlara mera zamanı ek yem verme durumu

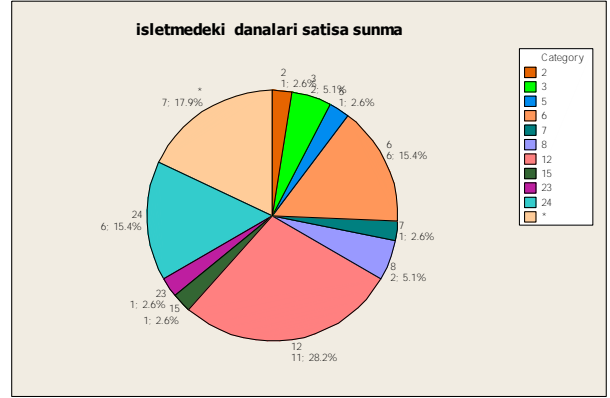
Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmeciler genel olarak meraya hayvan bırakma zamanında da yem vermektedirler.

79. İşletmede fazla olan danaların satışa sunulma zamanı

80.a-) Buzağılara büyütme yemi verilme durumu

Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmeciler genel olarak buzağılara büyütme yemi vermektedirler.

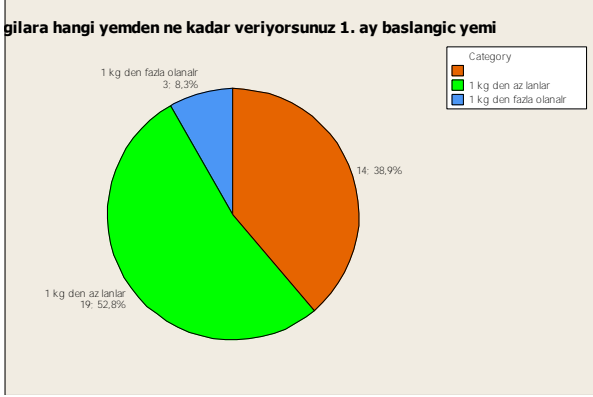
82. Gebe ve laktasyondaki sığırları özel yemleme durumu

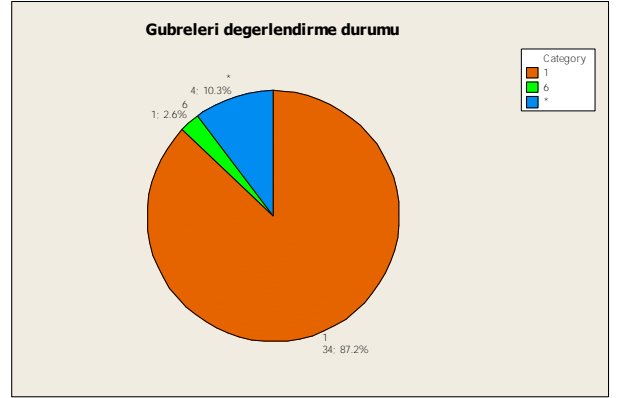
Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

İşletmecilerin çoğunluğu gebe ve lokatasyondaki sığırlara özel yemleme yapmamaktadırlar.

84. Buzağılara verilen yem türü ve miktarı

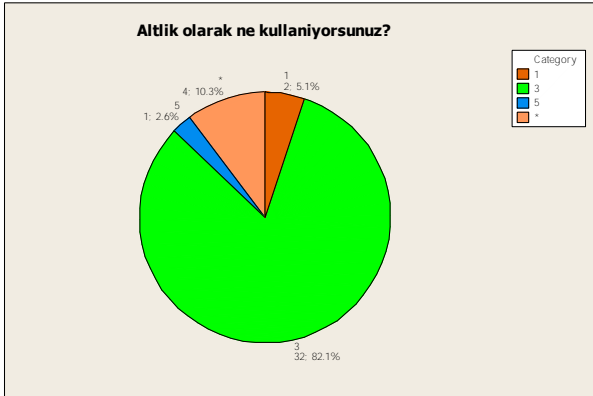

86. Hayvan gübrelerinin değerlendirilme durumu

Kendi arazimde kullanıyorum→1
Başkasına satıyorum→6
Yakacak olarak kullanıyorum→2
Yorumsuz→*

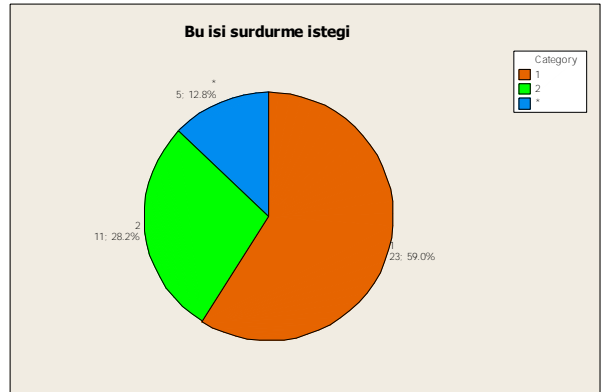
85. Altlık kullanma durumu

Talaş→1
Gazel→2
Saman→3
Hayvan gübresi→4
Altlık kullanmıyorum→5 2,6
Yorumsuz→*

İşletmecilerin büyük çoğunluğu ahırlarda altlık olarak saman kullanırken %2,6'sı herhangi bir altlık kullanmamaktadırlar.

87. İşletmecilerin hayvancılığı sürdürmek isteğine göre dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

İşletmeciler genel olarak hayvancılık yapmaktan memnun olduklarını beyan ederek hayvancılığı sürdüreceklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi neticesinde de hayvancılığı sürdürme isteği %59 oranıyla birinci sırada yer almaktadır.

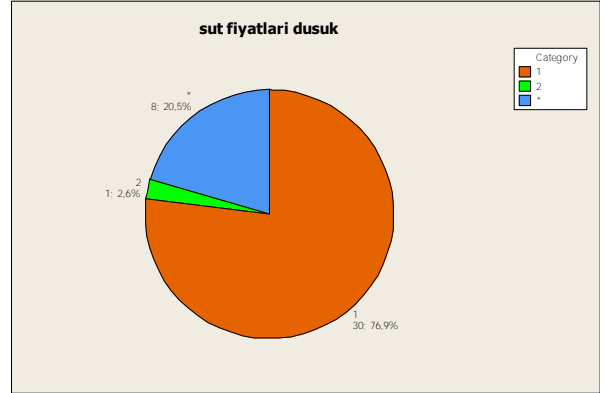
88. İşletmecilerin hayvancılık harici işle meşgul olma durumuna göre dağılımı

Evet → 1
Hayır → 2
Yorumsuz → *

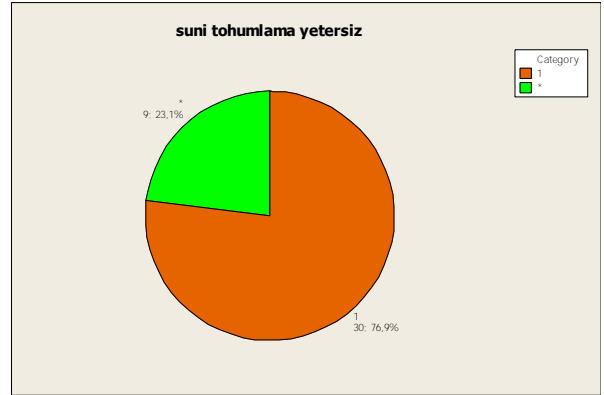
Yapılan çalışmada her ne kadar başka işle meşgul olmayanların oranı fazla olsa da emeklilerin hayvancılık yaptığı da göz önünde tutulduğu da hayvancılık yapanların başka işle uğraştıkları hayvancılığı ek gelir olarak yaptıkları tesbit edilmiştir.

89:b-)

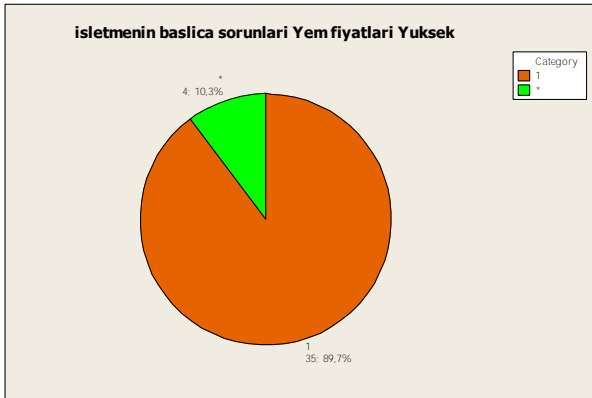
Süt fiyatları düşük → 1
Yorumsuz → *

89:c-)

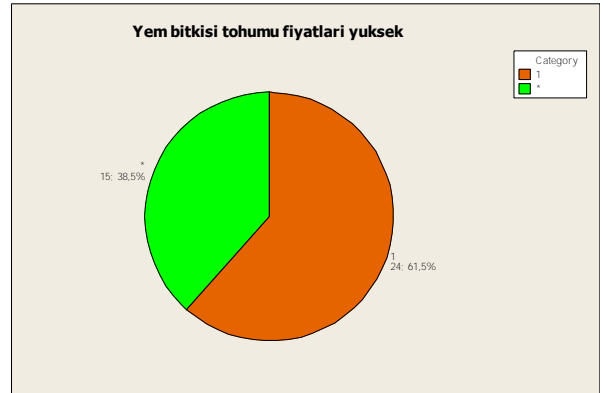
Suni tohumlama yetersiz → 1
Yorumsuz → *

89.a-) İşletmelerin başlıca sorunları

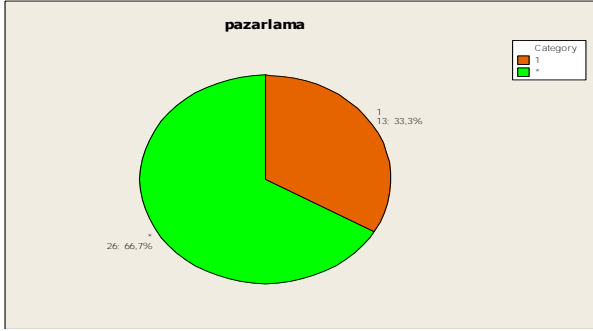
Yem fiyatları yüksek → 1
Yorumsuz → *

89:d-)

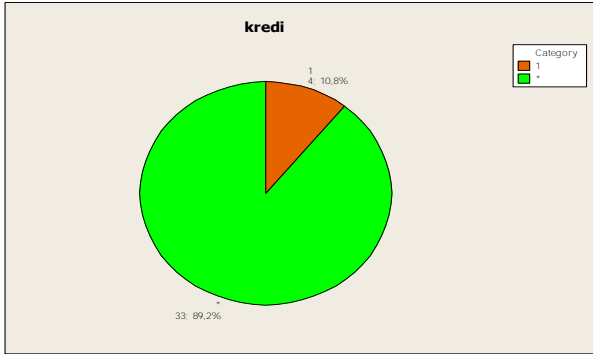
Yem bitkisi tohumu fiyatları yüksek → 1
Yorumsuz → *

89:e-)

Pazarlama → 1
Yorumsuz → *

89:f-)

Kredi → 1
Yorumsuz → *

Yukarıda ki grafiklerden de görüleceği gibi, işletmecilerin temel sorunlarının başında yem fiyatlarının yüksek olması, süt fiyatlarının düşük oluşu, suni tohumlamannın yetersiz oluşu gelmektedir.

91. İşletmecilerin herhangi bir kooperatife üye olmalarına göre dağılımı

Evet → 1
Hayır → 2
Yorumsuz → *

İşletmecilerin geneli herhangi bir kooperatife üye olmadıklarını beyan etmiş olmaları münasebetiyle işletmecilerin bireysel olarak faaliyet gösterdikleri, tesbit edilmiştir.

92. İşletmecilerin kooperatif üyesi olup olmaması bakımından dağılımı

Evet → 1
Hayır → 2
Yorumsuz → *

Yapılan çalışmada işletmecilerin büyük bir çoğunluğu, %71,8'i kooperatif üyesi olmak istemedikleri görülmüştür. Bu sonuç işletmecilerin profesyonel hayvancılık ve birlikte iş yapma kültürlerinin olmadığını göstermektedir.

94. İşletmecilerin damızlık sığır yetiştiricileri birliğine üye olmak istemelerine göre dağılımı

Evet → 1
Hayır → 2
Yorumsuz → *

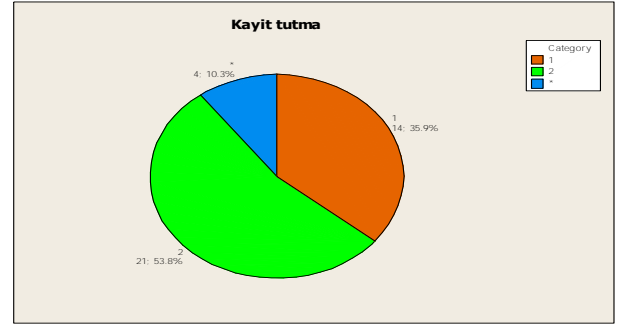
95. İşletmecilerin damızlık sığır yetiştiricileri birliğinden haberdar olmalarına göre dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

101. İşletmecilerin kayıt tutmalarına göre dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

98. İşletmecilerin kuru dönem bakımı yapmalarına göre dağılımı

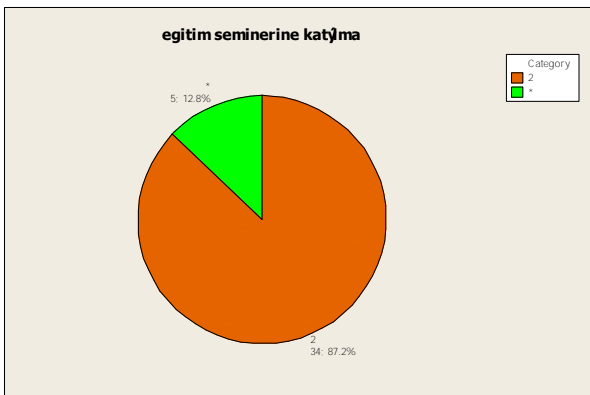
Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

102. İşletmecilerin hayvanlarda tırnak bakımı yapmaları açısından dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

99. İşletmecilerin son 3 yılda sürü yönetimi ve pratik yetiştiricilik konusunda eğitim seminerine katılmalarına göre dağılımı

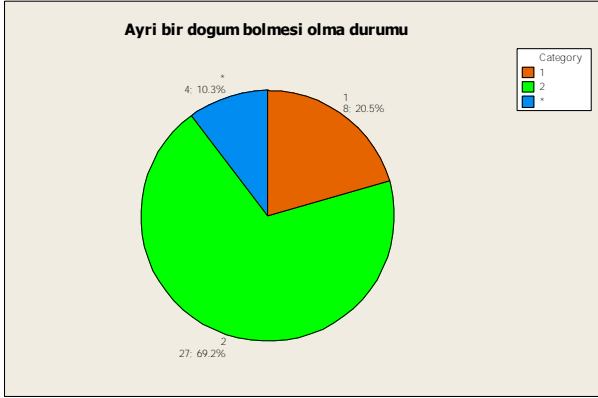

103. İşletmecilerin hayvancılıkta ilgili sorun olduğunda başvuru yerlerine göre dağılımı

Evet→1
Hayır→2
Yorumsuz→*

104. Ayrı bir doğum bölgesi olması açısından işletmelerin dağılımı

Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmelerin %69,2'inde özel doğum bölgesi olmamasına karşı, %20,5'inde özel doğum bölgesinin var olduğu görülmüştür.

106. İşletmecilerin silaj üretimi yapmalarına göre dağılımı

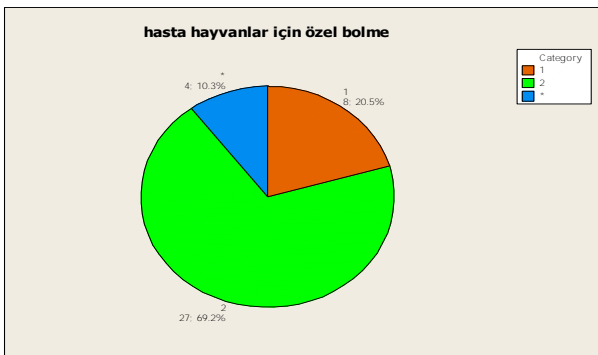
Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmecilerin genel olarak (%87,2'i) silaj üretimi yapmadığı, işletmecilerin yalnızca %2,6'sının silaj üretimi yaptığı tesbit edilmiştir. İşletmecilerin %10,3'ü ise bilgi vermemiştir.

105. İşletmelerin hasta hayvanlar için özel bölme varlığına göre dağılımı

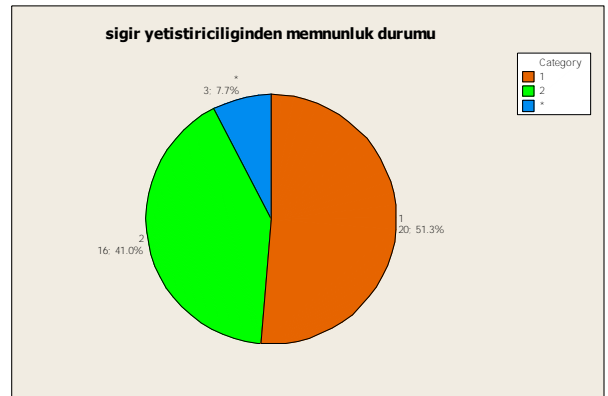
Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

Elde edilen veriler kapsamında işletmelerin yaklaşık %70'inde grafikte görüleceği gibi hasta hayvanlar için özel bölme olduğu tesbit edilmiştir.

107. İşletmecilerin sığır yetiştiriciliğinden memnuniyetleri bakımından dağılımı

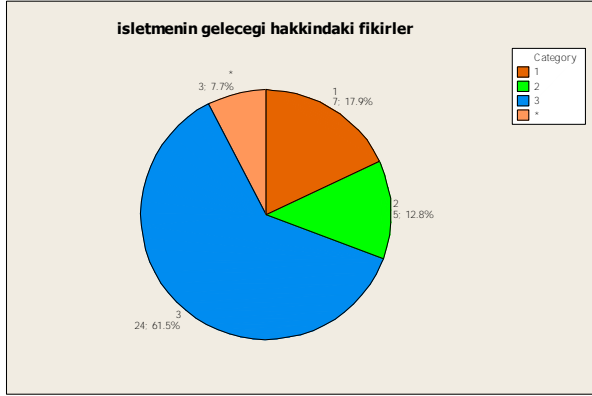
Evet→1

Hayır→2

Yorumsuz→*

İşletmecilerin %51,3'ü hayvancılıktan memnun olmalarına rağmen %41'inin memnun olmadığı, %7,7'sinin ise kararsız olduğu tesbit edilmiştir.

108. İşletmecilerin işletmenin geleceği hakkındaki görüşleri

Devam edeceğim → 1

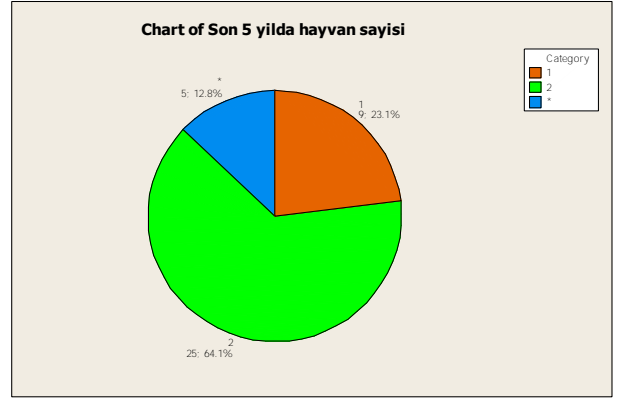
Sabit kalmalı → 2

Hedef yok → 3

Yorumsuz → *

Yapılan incelemede işletmecilerin %61,5'inin geleceğe ait herhangi bir hedefinin olmadığı, sadece %17,9'unun hayvancılık yapmaya devam edeceği tesbit edilmiştir.

109. Son 5 yılda hayvan sayısındaki değişme

Arttı → 1

Azaldı → 2

Yorumsuz → *

Yapılan çalışmada elde edilen veriler baz alındığında, son beş yılda hayvan sayısında %64,1 oranında azalma olduğu tesbit edilmiştir.

OVACIK HAYVANCILIĞININ GZFT ANALİZİ

(Güçlü Yanları, Zayıf Yanları, Fırsat Ve Tehditleri)

Ovacık'ta hayvancılığın avantajlarını, dezavantajlarını, fırsat ve tehditlerini bilmek daha verimli ve karlı hayvancılığın yapılması, kırsal kalkınmada farkındalığın yaratılması açısından fevkalade önemlidir. Ovacık hayvancılığına ait stratejik planın anlamlılığına ait GZFT analizi tablosu, sorunu ve soruna karşı alınacak tedbirleri, izlenecek stratejileri de kapsamaktadır. Bu stratejik tablo esasen planın bir özetidir.

Tablo: Ovacık Hayvancılığının GZFT Analizi

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR
<ol style="list-style-type: none">1.Toplumun hayvancılıkla ilgili yaklaşımının olumlu ve hayvancılık yapmaya istekli olmaları,2.İşletmelerin aile işletmesi şeklinde olması nedeniyle ticari gelecek kaygısı duymamaları, risk unsurunun düşük olması,3. İşgücü maliyetlerinin düşük olması,4.Tarım dışı sektör faaliyetlerinin olmaması, tarım ve hayvancılığın cazip yatırım aracı olması,5.Hayvansal üretim açısından farklı üretim biçimlerine uygun ekoloji,6.Mevcut hayvan sayısına göre yeterli mera ve yem bitkileri üretim alanlarının bulunması,7.İşletmelerde bakım sorumluluğunun kadın odaklı olması,8.İşletmelerde bulunan hayvan ırklarının melez ve kültür ırkı olması,9.Yeni girişimcilerin hayvancılığı ticari bir gelir kaynağı olarak görmeleri ve pazara yönelik üretim yapma çabaları,10.Organik hayvansal üretim için uygun coğrafi konuma sahip olması,11.Ekoloji itibariyle hayvancılığa uygun iklime sahip olması,	<ol style="list-style-type: none">1.Teknik gelişmelerden uzak geleneksel hayvan üreticiliğinin yapıyor olması,2.Örgütlenme ve birlikte iş yapma kültürünün olmaması,3.Üretilen süt ve ürünlerinin pazarlanma sorunu olması,4.Pazar alanlarına ve kesif yem temin alanlarına uzak olması,5.Hayvan hastalıkları, Hijyen ve kaliteye ilişkin sorunların varlığı,6.Yeterli veterinerlik ve teknik desteğine sahip olmamaları,7.Hayvan barınaklarının donanım itibariyle yeterli olmaması ve buna dayalı verim düşüklüğü8.İşletme büyüklüğünün yetersizliği, birim üretim maliyetlerinin yüksekliği,9.İşletmecilerin eğitim düzeyinin düşüklüğü ve bilgi akışı yetersizliği,10.Hayvancılığın genel bir gelir kaynağı değil, ek uğraş olarak yapılması,11.Hayvancılıkla iştigal eden işletme sahiplerinin yaş itibariyle yüksek yaş grubuna dahil olmaları,12.İşletmecilerin yaş grubunun yüksek olması münasebetiyle işletmenin gelecek planlaması yapılmaması,13.Sulu arazinin yeterli olmaması nedeniyle hayvan yem bitkilerinin üretiminin düşük olması,14.Hayvancılıkla ilgili yeterli araştırma geliştirme desteği alamamaları,15.Kredi ve hibe imkanları ile ilgili yetersiz ve yanlış bilgi sahibi olmaları,16.İşletmelerin yeterli makine ve teçhizata sahip olmaması,17.İşletmelerin ilçe merkezinde bulunması ve bunun mevcut çevre kanununa uygun olmamasıdır.

FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ol style="list-style-type: none"> 1.Hayvancılığa olumlu yaklaşım ve gayretin olması 2.İşgücü maliyetinin düşüklüğü 3.Farklı hayvancılık türleri için uygun iklim şartlarının varlığı 4.Yem bitkileri üretimi için uygun iklim şartları 5.Farklı hayvancılık türleri, özellikle et hayvancılığı, küçükbaş hayvancılık ve arıcılık için uygun ekolojik yapı 6.Farklı hayvansal üretim için uygun ekoloji 7.Organik hayvancılık için potansiyel mevcudu 8.Hayvancılık için yeterli mera alanlarının mevcut olması 9.Hayvancılığa yapılan desteklerin artması 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Genç ve faal nüfusta yaşanan göç 2.Hayvancılığın yaşlı nüfus tarafından yapılması 3.Hayvancılıkla istigal eden nüfusun eğitim düzeyinin düşüktür 4.Hayvancılık yapanlarda girişimcilik kültürünün zayıf olması 5.İşletmecilerde ortak iş yapma kültürünün olmaması ve örgütlenme sorunu 6.Hayvan sağlığında yaşanan sorunlar 7.Yeterli veterinerlik hizmetinin olmaması 8.Yüksek üretim maliyetleri ve yem fiyatlarının yüksekliği 9.İşletme büyüklüğünün yetersizliği ve hayvan barınaklarının hijyen kurallarından uzak olması

OVACIK HAYVANCILIĞININ GELECEK VİZYONU

Gelecekle ilgili Ovacık ilçesinin temel vizyonunu şöyle belirtebiliriz:

- Ovacık'ta tarımsal ve ekolojik kaynakların ekonomik açıdan sürdürülebilir kullanımını sağlamak.
- İhtiyacı duyulan güvenilir gıdaya ve kaliteli tarım ve hayvancılık ürünlerine ulaşılabilirliği sağlamak.
- Hayvancılık sektörünün önemine dikkat çekerek, kırsal kalkınmada stratejik bir sektör olduğu inancını güçlendirmek.
- Kırsal alanda yaşam standardını yükseltmek, kırsal yerleşim birimlerinin ekonomik ve sosyal tesislere, sağlıklı ve modern yerleşim imkânlarına kavuşmalarını sağlayacak politikaları geliştirmek.
- Hayvansal üretim ve kırsal kalkınmada farkındalık yaratmak.
- Verimliliği artmış tarım, gıda ve hayvancılık endüstrisi ile hayvansal üretimde yüksek rekabet gücü olan bir bölge haline gelmektir.

OVACIK HAYVANCILIĞINA DAİR GELECEK HEDEFLERİ

Ovacık hayvancılığı ile ilgili geleceğe dair temel hedefi; hayvancılığı gelir sağlayan temel geçim kaynaklarından biri durumuna getirerek kırsal kalkınmada etkin bir araç olarak kullanımını sağlamak; hayvancılık faaliyetlerini ve hayvansal üretimi çeşitlendirmek ve geliştirmek olarak ifade edebiliriz.

Bu temel hedef kapsamında Ovacık hayvancılığına dair gelecek hedeflerini şöyle sıralamak mümkündür:

- Çevresel değerleri koruyarak tarımda hayvancılığın geliştirilmesi,
- Hayvancılık sektöründeki gelişmeyle kırsal kalkınmanın sağlanması,
- Ovacık ilçesinin hayvancılık potansiyelinin kullanılabilir kapasiteye dönüştürülmesi,
- Hayvansal üretimin kalite ve verimliliği artırılarak pazar ağının oluşturulması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması.
- Tarımsal kapasitenin verimli kullanılması.
- Tarımsal üretimi yönlendirmek ve arz güvenliğini sağlamak.
- Tarımsal altyapıyı geliştirmek, çevre ve doğal kaynakları korumak, iyileştirmek, sürdürülebilirliği sağlamak

- Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak.
- Bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarını elimine etmek, ürün kayıplarını önlemek ve halk sağlığını korumak.
 - Kırsal alanda tarımsal altyapı hizmetlerini, insan kaynaklarını ve örgütlenme düzeyini geliştirmek, pazar entegrasyonunu sağlamak, kırsal nüfusun gelirini çeşitlendirmek, yerel kalkınma kapasitesini ve yaşam kalitesini artırmak.
 - Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanması,
 - Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı gözetilerek, örgütlü ve rekabet gücü yüksek bir hayvan işletmeciliğinin oluşturulması,
 - Hayvancılığa dair politikaların yürütülmesine ilişkin verilerin iyileştirilmesi ve bilgi alt yapısının geliştirilmesi,
 - Tarım ve hayvancılığa ait üretim araç ve sistemlerinin geliştirilmesi,
 - Hayvansal üretimin kalitesinin artırılması ve damızlıkların geliştirilerek üretilmesi,
 - Hayvancılıkta sektöründe üretim için yeni genotipler geliştirilmesi,
 - Hayvansal üretimde yeni yöntemlerin ve faaliyetlerin belirlenmesi, hayvansal ürün çeşitliliğinin artırılması,
 - İnsan, çevre ve hayvan sağlığını dikkate alan eko tarımın yaygın hale getirilmesi,
- Sürdürülebilir tarım yöntemlerini kullanmak, Kırsal da yaşam standartlarını yükseltmek, Tarımsal üretimde zaman, kalite ve fiyat konusunda farkındalık yaratacak rekabet koşulları sağlamak, Hayvansal üretimde verimlilik sağlamak; hayvancılıkta bölgede örnek olmaktır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Yapılan çalışmada ana başlıklar itibariyle şu sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Ovacık hayvancılık açısından süt hayvancılığından çok et hayvancılığına uygundur.
2. Hayvancılık atadan görme usullerle yapılmaktadır. Teknik ve bilimsel yöntemlerden uzaktır.
3. İşletmecilerin hayvancılığa dair teknik bilgi düzeyleri düşüktür.
4. Hayvancılık bir meşgale, yan gelir olarak görülmektedir. İşletmeler küçük çaplı olup başlı başına gelir sağlayan bir sektör olarak görülmemektedir.
5. Hayvancılıkla iştigal edenlerin yaş ortalamaları yüksektir. (Yaşlı nüfus grubuna dahil insanlara tarafından yapılmaktadır.)
6. Hayvancılık yapanların eğitim düzeyleri düşüktür. Eğitim düzeyleri genellikle ilkökuldür.
7. İşletmeciler hayvancılıkla ilgili teorik eğitime müsait değillerdir.
8. İşletmecilerin birebir, yüz yüze uygulamalı olarak eğitime ihtiyaçları vardır.
9. Üretilen hayvansal ürünün pazarlanma sorunu var. İşletmeciler elde ettikleri ürünü pazarlama imkânından yoksunlar.
10. İşletmecilerde birlikte iş yapma kültürü yoktur.
11. İşletmeciler hayvancılığın çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesiyle ilgili gelişmelerden ve desteklerden habersizler.
12. Ürün çeşitlendirmesi yapamamaktadırlar.
13. Süt ürünleriyle ilgili yeterli bilgiye sahip değiller ve dolayısıyla birçok işletmeci ürettiği sütü heba etmektedir.

14. Mevcut hayvan varlığı açısından ilçenin meraları yeterli olsa da geniş çaplı hayvancılık için yem bitkileri üretimi ve meraları yetersizdir.

15. İşletmecilerin hayvan türleri ve özellikleri, hayvanların bakımı, yayvansal ürün çeşitliliği, bölgeye uygun hayvan ve ürünün elde edilmesi ile ilgili olarak eğitilmeleri gerekmektedir.

16. İşletmecilerde ortak iş yapma kültürünü geliştirecek modellerin tanıtılmasına ihtiyaç vardır. (Büyük çaplı işletmeler ve sahip oldukları imkanlar tanıtılmalı. Birlikte iş yapmanın avantajları işletmecilere gösterilebilmelidir.)

17. İşletmeler yeterli veterinerlik hizmetinden yoksunlar ve verimlilikleri düşüktür.

18. Hayvancılığa ait işgücü hariç (hayvanların bakımı kadınlar tarafından yapılmakta), diğer girdi maliyetleri yüksektir.

Yapılan anket çalışması sonunda elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde; Ovacık da hayvancılığın genellikle 50 yaş ve üzeri yaş grubunca yapıldığı ve bunlara genellikle de kadınların yardımcı olduğu, böylece Ovacık'taki kadınların eşlerine yardımcı olarak pozitif katma değer sağladıkları ve işçilik maliyetlerini düşürdükleri, ilçede yaşayan insanların emeklilik sonrası yaşlarda bir meşgale sağlayarak vakitlerini daha verimli değerlendirdikleri görülmüştür.

İlçenin demografik yapısı içerisinde, hayvancılık yapanların çoğunluğunun eğitim durumları bakımından ilkökul mezunu oldukları görülmüştür. Dolayısıyla hayvan bakımı, beslenmesi, ahır şartları, üretilen ürünlerin miktarının artırılma yolları, hayvan ırklarının tespiti, hijyen, hayvan başına üretilen ve tüketilen yem miktarı gibi teknolojik konularda yapılan/yapılacak eğitimlere cevap verme bakımından yetersiz kalacakları tesbit edilmiştir. Bu realite karşısında bu yapıdaki yetiştirici grubuna eğitimlerin teorik olarak değil bizzatıhi işletmelerde eğitimleri uygulamalı olarak yaptırılması ve yukarıda sıralanan hususlarda pozitif sonuçların alınması için uğraş verilmesi gerekmektedir.

Anket analiz sonuçlarına göre; hayvanlardan elde edilen ürün çeşitliliği, ürünlerin yapılış şekillerinin standartlara uygun hale getirilmesi amacıyla makine ve teçhizata olan ihtiyaçların belirlenmesi hususunda ise yine bu yapıdaki yetiştirici ile konunun paydaş durumunda olan kurum ve kuruluşların yetiştiriciler ile birebir işbirliği içerisine girmesi ve teknolojinin gereği bu ihtiyaçların belirlenmesine ve tedarikine yardımcı olunması gerekmektedir.

İlçe genelinde faaliyette bulunan hayvancılık işletmelerinin gelir getirici hale dönüşmemesinin önündeki engellerin (hayvancılığın tamamen amatör bir ruhla yapıyor olması, altyapı, finans, pazarlama ve teknik bilgi yetersizliği) bertaraf edilmesi gerekir.

Olumsuzlukların giderilmesi için AB'ye uyum süreci doğrultusunda uygulanan tarımsal yapı ve destekleme politikalarının değerlendirilmesi yapılarak yetiştiricilerin bu alanlarda bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

İlçe Halkının İlçe içerisinde yapılan büyükbaş hayvancılık ürünleri ile ilgili beklentileri doğrultusunda yetiştiriciler ile panel tipi toplantılar yapılmalıdır.

Yapılacak toplantılar ile hayvancılıkla iştigal eden ailelerin, gerek AB fonları ve gerekse yerel fonlardan nasıl faydalanacakları hakkında bilgi düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla genel bilgilendirme toplantıları ile ilgili fonları dağıtan ajans temsilcilerinin yer alacağı bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir.

Ovacık Hayvancılığı'nın geleceği açısından önem taşıyan damızlık yetiştiriciliği ve yem yetiştiriciliği ve bunun gibi hayvancılık alt yapısının yapısal sorunlarının çözülmesi, geliştirilmesinin sağlanabilmesi için, yapılan işletmecilik tipinin geliştirilmesi, yetiştiricilerin bilinçlendirilmesi yönünde teknik destekler sağlanmalıdır.

Ovacık Hayvancılığı'nda pratikte görülen önemli bazı problemlerin birebir çözüme kavuşturulabilmesi için, ivedilikle yapılması gereken hususları şu şekilde sıralayabiliriz;

Pazarlama:

Ovacık'ın, Karabük İl Merkezi'nden yaklaşık 1.000 metre yükseklikte bulunması ve yine yaklaşık 50 km'lik bir uzaklıkta bulunması, küçük işletmelerin günlük olarak hayvansal ürünlerini pazarlama maliyetlerinin yüksek olmasına neden olmaktadır. Bunun için özel veya tüzel teşebbüs tarafından ilçede ürün işleme tesisi (mandıra) kurulması bu sorunun büyük oranda çözülmesine katkı sağlayacaktır. Üreticileri ürün çeşitliliğine ve dayanıklı ürünlere doğru yönlendirme yapılması ancak bu tip bir ürün işleme tesisi ile mümkün olabilecektir. Pazarlamada ki sorunların böyle bir işletmecilik ve üretimle, piyasaya daha kaliteli ve daha ucuz ürün sürülerek çözüme kavuşturulabileceği düşünülmektedir.

Teknik Bilgi Yetersizliği:

İlçede ki hayvancılığın dağınık ve küçük işletmeler halinde bulunması ve hayvancılık alanında yeterli donanımına sahip yeterli teknik eleman olmaması nedeniyle, işletmeler yeterli teknik bilgi ve sağlık hizmeti alacak teknik eleman imkânına sahip değildir. Bu da büyük ölçüde kalite ve kantitenin düşük olmasına neden olmaktadır. Konuya taraf olan Tarım Teşkilatı'nın, küçük fakat yoğun hayvancılık yapılan bu bölgeye, bu sorunları birebir çözecek ve yol gösterecek olan veterinerlik ve zootechnik hizmetini yeterli düzeyde sağlaması, sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

Hayvancılığın Çeşitlendirilmesi:

İlçe de yapılan hayvancılığın, ilçenin ekolojik yapısına uygun olup olmadığı ve yapılan hayvancılık türü hususunda yeterli araştırma yapılmadığından hayvancılık etkin ve verimli olarak yapılamamaktadır. Büyük çoğunluğunu simmental veya melezlerin teşkil ettiği sığır yetiştiriciliği tipinin değiştirilerek etçil ırklara doğru yönlendirilerek, et tipi sığırcılık yapılması ile üretim seviyesi düşen süt pazarlamasını da kendiliğinden çözüme kavuşturacaktır. İklim itibarıyla et sığır yetiştiriciliğine uygun olan ekoloji bu şekilde daha iyi değerlendirilmiş olacaktır.

Sığır yetiştiriciliği yanında, koyunculuk ve tavukçuluk ve organik bal üretimi ile ilgili girişimlerde bulunmak isteyen üreticilere gerekli mali ve teknik destek sağlanmalıdır. Bu şekilde ilçe genelinde ürün çeşitliği artacak olup üretilen ekolojik (organik) ürünlere pazar bulmak daha kolay olacaktır.

Örgütlenme:

Geçmişte yaşanan kooperatifleşmenin başarısız olması işletmecilerin birlikte iş yapma heves ve umidini kırmıştır. Dolayısıyla bu hevesin tekrar uyarılması, birlikte iş yapma kültürünün geliştirilmesi önemli bir husustur. Bu bakımdan işletmecilerin bu yönde yönlendirilmeleri ve desteklenmeleri gerekir. Bunun için kredi ve pazarlama desteğinin sağlanması etkili olacaktır.

Esasen Türkiye hayvancılığının temel sorunları Ovacık ilçesi içinde geçerlidir. Hayvancılığın temel sorunları ile birlikte girdi fiyatlarının yüksekliği ve pazarlama sorunlarından dolayı üretimin kârlı olmaması, özellikle geçimlik üretim yapan aile işletmelerinin yoğun olmasından kaynaklanan ticari üretimin sağlanamaması, üreticilerin örgütlenememesi, var olan örgütlerin idari sorunları ve etkinsizliği, yem bitkileri üretimi ve meraların yetersiz olması, ürün çeşidinin az ve uzun ömürlü ürün olmaması, veterinerlik ve teknik destek hizmetlerinin ihtiyaca cevap vermemesi gibi sorunların çözülmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak Ovacık hayvancılığının gelişmesi ve gelir getiren bir uğraş olarak yapılmasını sağlamak için belirlenen amaçları üç başlıkta toplayabiliriz. Bunlar sırasıyla;

- 1.Hayvancılıkta verimliliğin artırılması
- 2.Hayvancılığa bağlı gelirin artırılması
- 3.Sürdürülebilir hayvancılığın sağlanması olarak tespit edilmiştir.

İlçe genelinde hayvansal üretimde verim düşüktür. Verimin artırılması, ekonomik anlamda hayvancılıkla iştigal edenleri olumlu yönde etkileyecektir. Gelir artışına neden olacak verim artışı aynı zamanda hayvancılığın gelişmesine ve hayvancılığın gelir kaynağı olarak yapılmasına, nüfusun köyden

kente aşırı göç etmesine engel olacaktır. Bu çerçevede amaçlara ulaşmada uygulanacak stratejiler ise şöyle sıralanabilir:

1. Hayvancılıkta verimliliğin artırılması

Hayvansal üretimde verimliliğin artırılması için aşağıdaki stratejiler belirlenmiştir.

Strateji: 1

- Yöreye uygun kaliteli hayvan yemi üretiminin sağlanması
- Hayvan ırkının geliştirilmesi
- Küçükbaş hayvan varlığının arttırılması
- Kanatlı hayvan ve arıcılığın geliştirilmesi
- Yem, bakım ve beslenme şartlarının iyileştirilmesi
- Hayvan barınaklarının hijyen kuralları dikkate alınarak iyileştirilmesi
- Hayvansal üretimde çeşitliliğin artırılması
- Hayvancılığa dayalı ürün işletmeciliğinin geliştirilmesi
- Sütün ekonomik bir değer olarak işlenmesi için mandıra işletmeciliğinin yapılması

2. Hayvancılığa bağlı gelirin artırılması

Hayvancılığa bağlı gelirin artırılması için aşağıdaki stratejiler belirlenmiştir.

Strateji: 2

- Yörenin özelliklerine uygun hayvan türlerinin tercih edilmesi
- Hayvansal üretime ait pazarlama ve örgütlenme sisteminin oluşturulması ve geliştirilmesi
- Yem ve beslenme maliyetlerinin düşürülmesi
- Hayvansal ürün çeşitliliğinin ve kalitesinin artırılması,
- Birebir verilecek eğitimlerle işletmecilerin modern hayvancılık hususunda eğitilmeleri

3. Sürdürülebilir hayvancılığın sağlanması

Hayvancılığın sürekliliğinin sağlanabilmesi için öncelikle mevcut kaynakların doğru ve bilinçli kullanılması gerekmektedir. Bu çerçevede sürdürülebilir hayvancılığın sağlanması için aşağıdaki stratejiler belirlenmiştir.

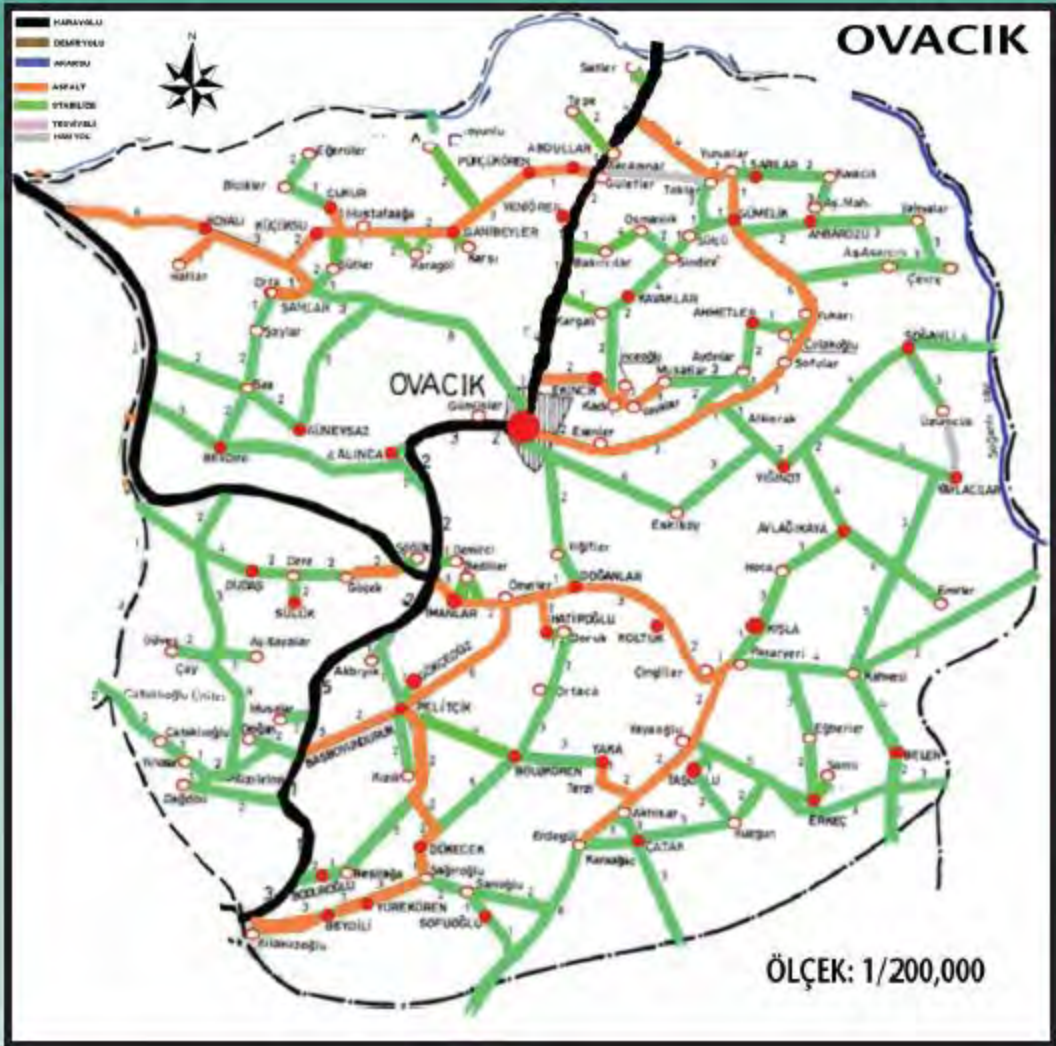
Strateji: 3

- Hayvancılık kapasitesinin ve kaynaklarının etkin ve verimli kullanımının sağlanması
- Bireylerin modern hayvancılık ve hayvansal üretim hususunda eğitilmesi
- Hayvancılık yapan kişilerde birlikte iş yapma kültürünün oluşturulması
- Hayvansal ürün çeşitliliğinin artırılarak pazarlanma ağının kurulması
- Hayvancılığın gelir kaynağı olarak yapılmasının benimsenmesi
- Süt hayvancılığından et hayvancılığına geçişin sağlanması
- Uzun ömürlü ve kaliteli süt ürünlerinin üretilmesi
- Küçükbaş hayvancılık ve arıcılığın geliştirilmesi
- İşletmecilere mali ve teknik destek verilmesi
- İlçede örnek ahırların yapılması ve üreticilerin yönlendirilmesi
- İlçede Tarım Kredi Kooperatifleri etkin rol üstlenerek üreticilerin hayvan ve yem ihtiyaçlarını karşılamalı ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin sunduğu imkânlar hakkında hayvancılık yapan halk bilgilendirmelidir.

Ovacık hayvancılığı ile ilgili olarak belirlenen amaçlara ulaşmak için bu stratejilerin uygulanması; hayvancılığın gelişmesi, karlılığın ve toplumsal refahın artması, kırsal kalkınmada hayvancılığın stratejik bir öneme sahip olması açısından etkili olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AGRİNALİVESTOCK CONSULTANTS LTD (2006), Kırmızı Et Sektörü Nihai Raporu
- AKSOY, Adem, YAVUZ, Fahri (2008), Doğu Anadolu Hayvancılığı'nın Avrupa Birliğine Uyumu ve Rekabet Edebilirliğinin Analizi, ERZURUM
- ANTALYALI, Ahmet A.,(2007), Avrupa Birliği ve Türkiye'de Refahı Uygulamaları, ANKARA
- BABACAN, Sevgi (2006), AB Sürecinde Türkiye Hayvancılık Sektörünün Avantaj ve Dezavantajları, İZMİR.
- BAYRAÇ, Naci, YENİLMEZ, Füsün, “Tarım Sektörünün Yapısal Analizi ve Avrupa Tarım Politikası”, www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/Naci2.doc (22.03.2012)
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ (2004), 2001 Genel Tarım Sayımı, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Yayın No: 2898, Temmuz, ANKARA.
- DPT (2006), “Avrupa Birliğinin Genişleme Süreci. AB'nin Beşinci Genişlemesine İlişkin Katılım Anlaşmalarında Yer Alan Geçiş Düzenlemeleri”, AB ile İlişkiler Genel Müdürlüğü, ANKARA.
- DPT (2006), Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, Devlet Planlama Teşkilatı, ANKARA.
- DPT (2007), Dokuzuncu Kalkınma Planı, Hayvancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, ANKARA
- FAO Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi (2007), AB Giriş Süreci Çerçevesinde Türkiye'de Süt ve Süt Ürünleri Sektörüne Genel Bakış, ROMA.
- İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ (İGEME), (2009), Organik Tarımsal Ürünler Raporu, İGEME Yayınları, ANKARA.
- KARABIYIK, İlyas (2009), “*Suluova'da Hayvancılık, Besi OSB Biometan Tesisi ve İstihdam*”, Suluova Besi OSB'de Biomass Enerji Tanıtım Paneli (Sunum) ,18 Kasım 2009 Suluova- AMASYA
- KARABÜK TARIM İL MÜDÜRLÜĞÜ (2002), Karabük Tarım Master Planı, Aralık, KARABÜK.
- KARAŞ, DUMAN, Gülçin (2005), Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Türkiye'de Hayvan Sağlığı, ANKARA
- OKTAY, Erdoğan, TUNALIOĞLU, Renan (2005), Türk Tarım Politikasının Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasına Uyumu, ANKARA
- SAÇLI, Yurdakul (2007), AB'ye Uyum Sürecinde Hayvancılık Sektörünün Dönüşüm İhtiyacı, ANKARA
- SAYIN, Cengiz (2003), Türkiye'de Tarımsal Destekleme Politikaları, TOBB Yayını, ANKARA
- T.C. Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (2010), Türkiye Tarım Sektörü Raporu, ANKARA.
- TAŞOLAR, Mustafa Fırat(2012), Ovacık İlçesi 60 Dakikalık Ayrıntılı Brifingi, OVACIK
- TOKER, M. Turan (2012), Animal Production in Turkey (Kongre Sunumu), NETHERLAND
- TÜİK (2011), İstatistik Göstergeler 1923-2010, ANKARA
- TÜİK (2011), “Hayvansal Üretim 2010”, Haber Bülteni, Sayı:160, TÜİK Yayınları, ANKARA
- TÜİK (2012), “Hanehalkı İşgücü Araştırması 2011”, Haber Bülteni, Sayı: 42, TÜİK Yay. ANKARA.
- http://www.karabuk-tarim.gov.tr/icerik.asp?i_id=29 (03.03.2012)
- http://www.organiktarimda.biz?Haber_Detay.asp?HaberId=357 (01.03.2012)
- <http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/Naci2.doc> (03.03.2012)
- <http://www.fao.org> (09.02.2012)
- http://www.tarim.gov.tr/Files/Turkiye_genel_kitap_Layout1.pdf (23.02.2012)
- <http://www.tarim.gov.tr>
- <http://www.tuik.org.tr>

Ovacik Kaymakamlığı

Hükümet Konağı Ovacik 78500 KARABÜK / www.ovacik.gov.tr

Tel: 370 877 10 01 Pbx / Fax: 370 877 10 96